

Tema 6. Memòria Cache

Joan Manuel Parcerisa

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA
BARCELONATECH
Facultat d'Informàtica de Barcelona

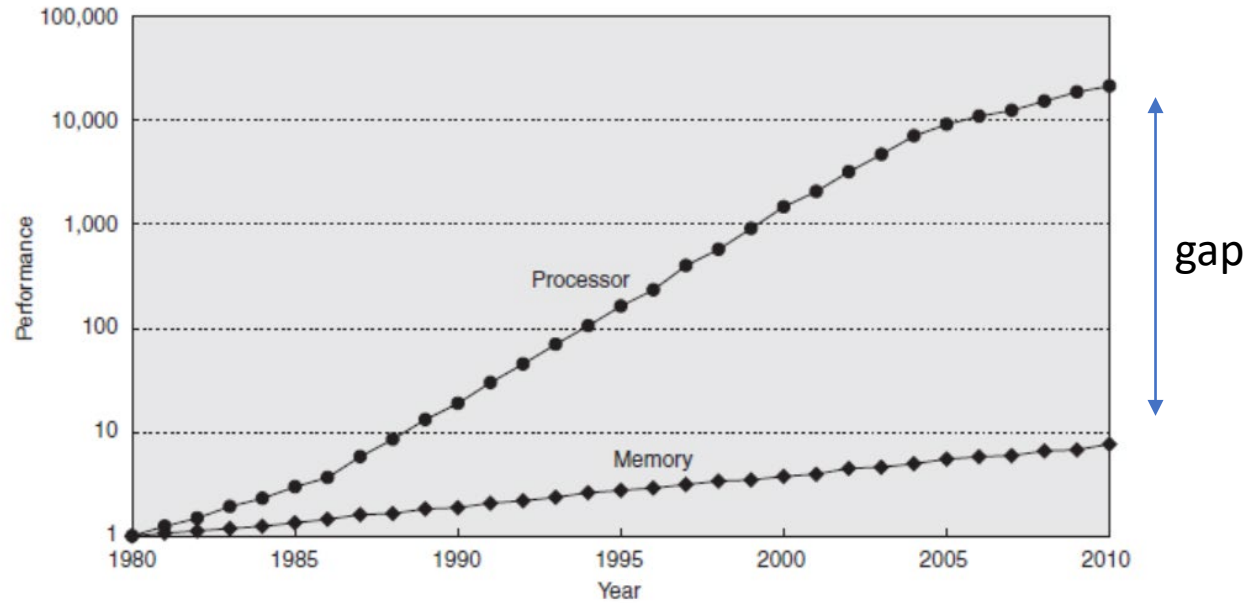
Memòria Cache

- Introducció
- Aspectes de disseny
- Impacte en el rendiment
- Millores de rendiment

Memòria Cache

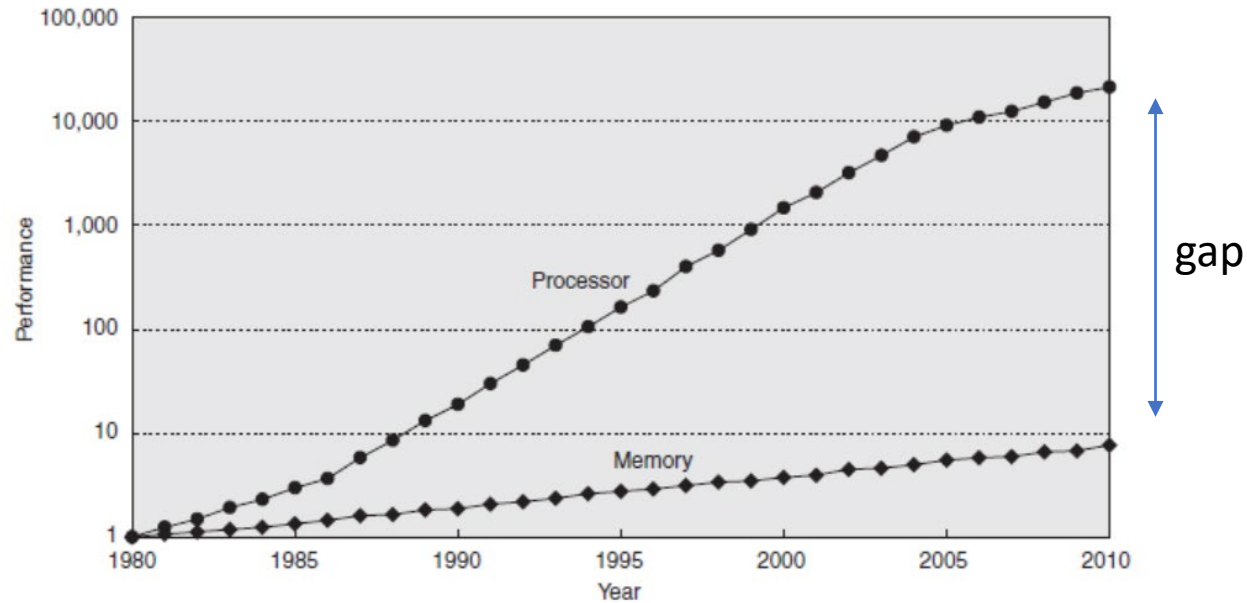
- Introducció
 - "Gap" entre els rendiments de CPU i memòria
 - Principi de localitat
 - Memòria cache. Terminologia
 - La jerarquia de memòria
- Aspectes de disseny
- Impacte en el rendiment
- Millores de rendiment

El “gap” de rendiment entre CPU i memòria

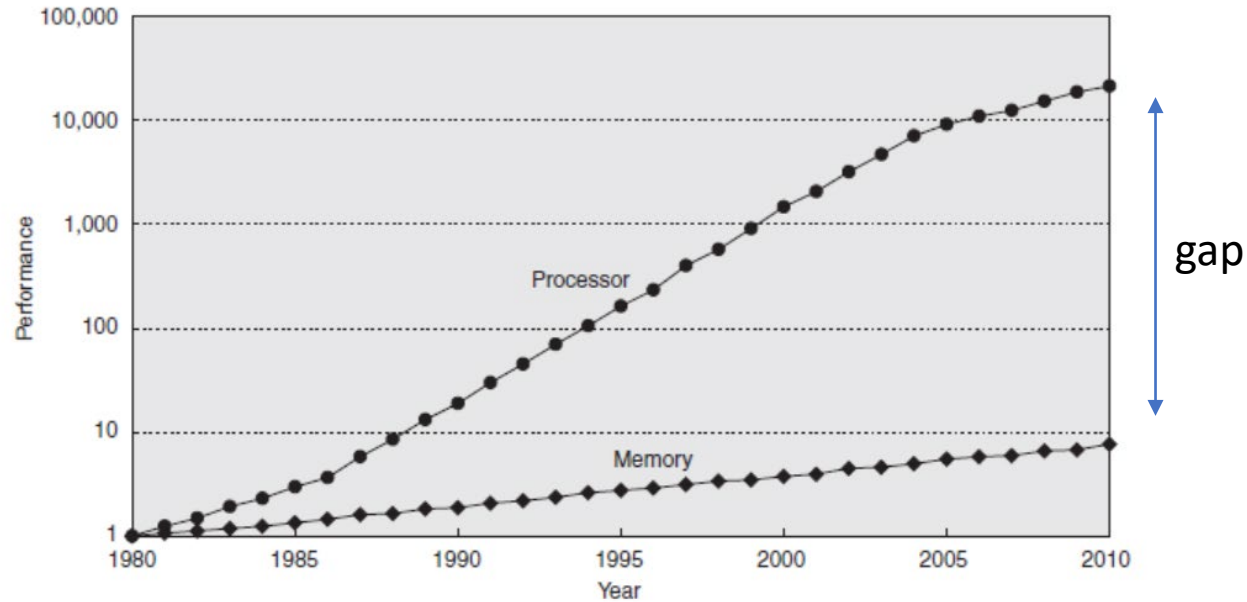
- Actualment: $t_{\text{accés_memòria}} > 100 \times t_{\text{exec_aritmètica}}$

El “gap” de rendiment entre CPU i memòria

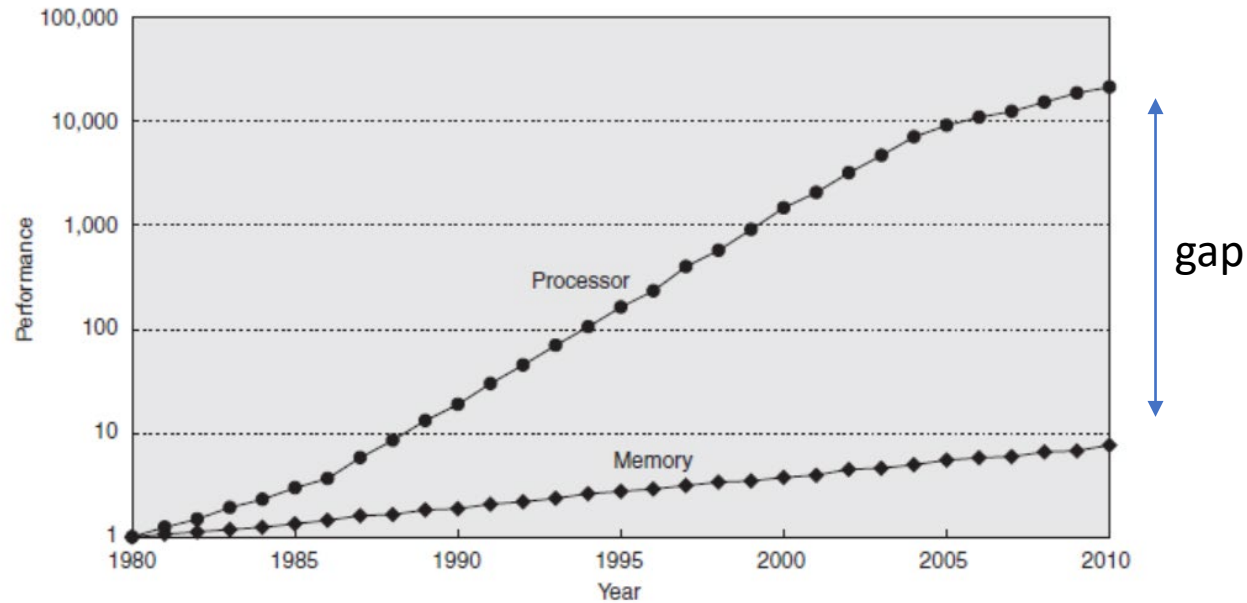
- Actualment: $t_{\text{accés_memòria}} > 100 \times t_{\text{exec_aritmètica}}$
 - 99% del temps d'execució dedicat a accedir a memòria
 - fetch de cada instrucció
 - accés a dades (loads i stores)

El “gap” de rendiment entre CPU i memòria

- Actualment: $t_{\text{accés_memòria}} > 100 \times t_{\text{exec_aritmètica}}$
 - 99% del temps d'execució dedicat a accedir a memòria
fetch de cada instrucció
accés a dades (loads i stores)
 - Llei d'Amdahl: $P=0,01 \Rightarrow \text{speedup} \leq \frac{1}{1-P} = 1,01$

El “gap” de rendiment entre CPU i memòria

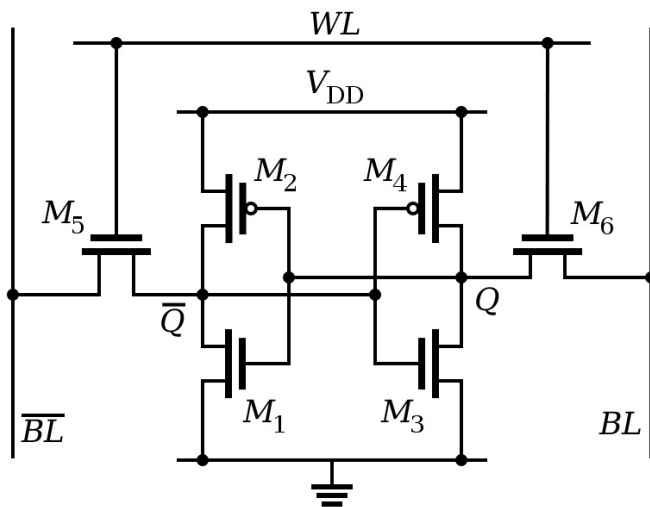
- Actualment: $t_{\text{accés_memòria}} > 100 \times t_{\text{exec_aritmètica}}$
 - 99% del temps d'execució dedicat a accedir a memòria
fetch de cada instrucció
accés a dades (loads i stores)
 - Llei d'Amdahl: $P=0,01 \Rightarrow \text{speedup} \leq \frac{1}{1-P} = 1,01$
- La millora del $t_{\text{accés_memòria}}$ és **imprescindible!**

El sistema de memòria

- Requisites de la memòria
 - Ràpida: temps d'accés curt
 - Gran capacitat: encabir tots els programes
 - Baix cost: \$ per GB

El sistema de memòria

- Requisits de la memòria
 - Ràpida: temps d'accés curt
 - Gran capacitat: encabir tots els programes
 - Baix cost: \$ per GB
- Tecnologia SRAM
 - ràpida
 - costosa (+6T/bit)
 - Baixa capacitat

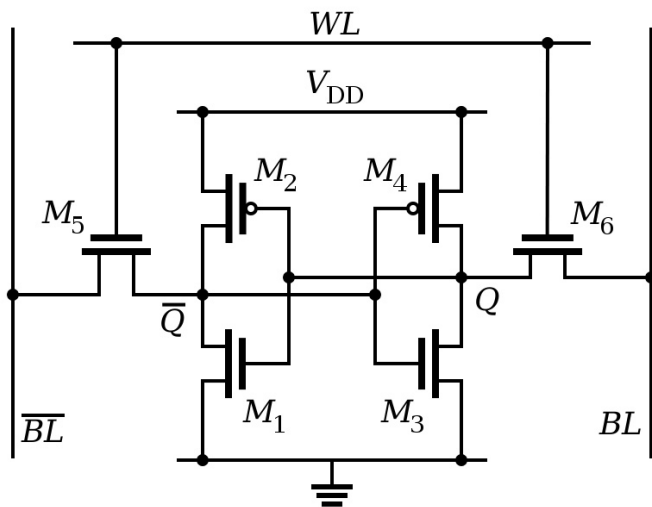

El sistema de memòria

- Requisits de la memòria
 - Ràpida: temps d'accés curt
 - Gran capacitat: encabir tots els programes
 - Baix cost: \$ per GB

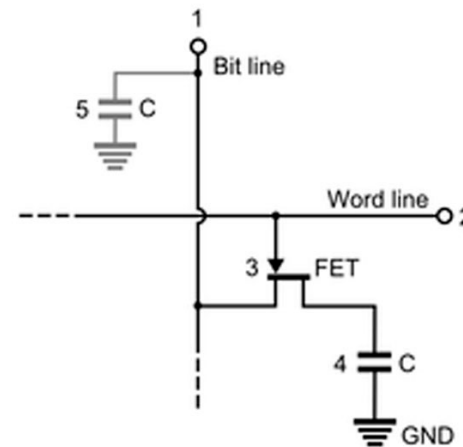
- Tecnologia SRAM

- ràpida
- costosa (+6T/bit)
 - Baixa capacitat

- Tecnologia DRAM

- lenta
- barata (1T+ 1C/bit)
 - Gran capacitat

El sistema de memòria

- Cap tecnologia reuneix tots els requisits

Tecnologia	Temps d'accés	Cost
SRAM	0,25 – 2,5 ns	\$2000/GB
DRAM	10 -30 ns	\$5/GB
Disc magnètic	5,000.000 – 20,000.000 ns	\$0.02/GB

- Una memòria petita es pot accedir més ràpidament
- Però no podem renunciar a una memòria més gran

La clau: principi de localitat

- Observació

- Els programes accedeixen a una porció relativament petita de l'espai d'adreces en cada instant de temps

⇒ No totes les adreces tenen la mateixa probabilitat de ser accedides

La clau: principi de localitat

- Observació

- Els programes accedeixen a una porció relativament petita de l'espai d'adreces en cada instant de temps

⇒ No totes les adreces tenen la mateixa probabilitat de ser accedides

- **Localitat temporal**

- *Alta probabilitat d'accedir a les mateixes dades repetidament*

La clau: principi de localitat

- Observació
 - Els programes accedeixen a una porció relativament petita de l'espai d'adreces en cada instant de temps
 - ⇒ No totes les adreces tenen la mateixa probabilitat de ser accedides
- **Localitat temporal**
 - *Alta probabilitat d'accedir a **les mateixes dades** repetidament*
- **Localitat espacial**
 - *Alta probabilitat d'accedir a **dades pròximes** a les ja accedides*

Localitat: exemple 1

- Un programa realitza la següent seqüència d'accessos:

accés	Adreça de memòria
1	0
2	1024
3	0
4	1024
5	0
6	1024
7	0
8	1024

- Quina mena de localitat té aquest programa?

Localitat: exemple 2

- Un programa realitza la següent seqüència d'accessos:

accés	Adreça de memòria
1	0
2	4
3	8
4	12
5	16
6	20
7	24
8	28

- Quina mena de localitat té aquest programa?

Localitat: exemple 3

- Un programa realitza la següent seqüència d'accessos:

accés	Adreça de memòria
1	0
2	4
3	8
4	12
5	0
6	4
7	8
8	12

- Quina mena de localitat té aquest programa?

Origen de la localitat

- **Localitat temporal**

- Degut als **bucles**

- Probablement accedirem a les mateixes dades i instruccions en cada iteració

Origen de la localitat

- **Localitat temporal**

- Degut als **bucles**

- Probablement accedirem a les mateixes dades i instruccions en cada iteració

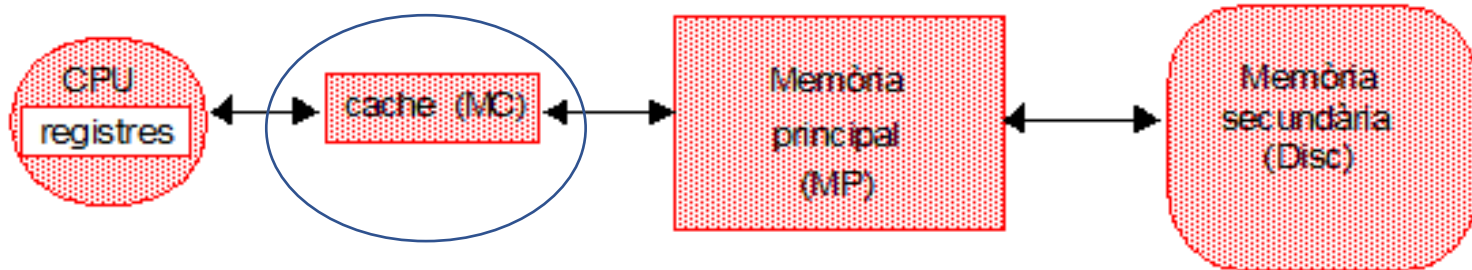
- **Localitat espacial**

- Degut a **vectors** (dades) i al **seqüenciament implícit** (instruccions)

- Probablement accedim a elements pròxims als ja accedits
 - Executarem les instruccions següents (excepte si saltem)

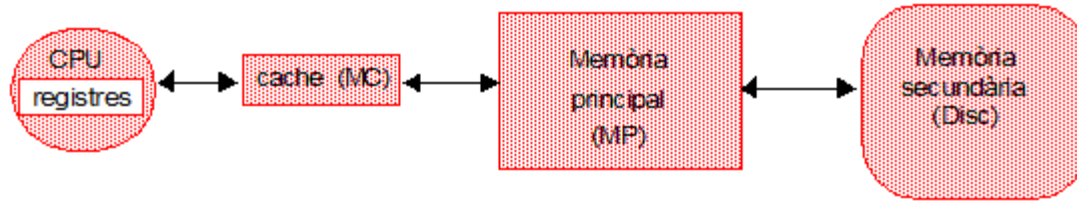
Explotant la localitat: la cache

- Idea: interposar la memòria **cache** (MC)

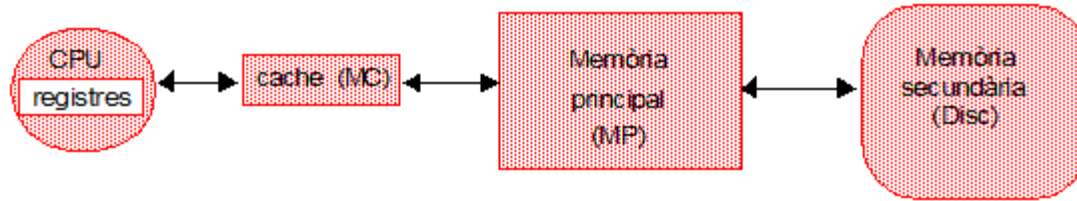
- És una memòria **petita i ràpida** (SRAM)
- Entre la CPU i la memòria principal (MP), gran i lenta (DRAM)

Explotant la localitat: la cache

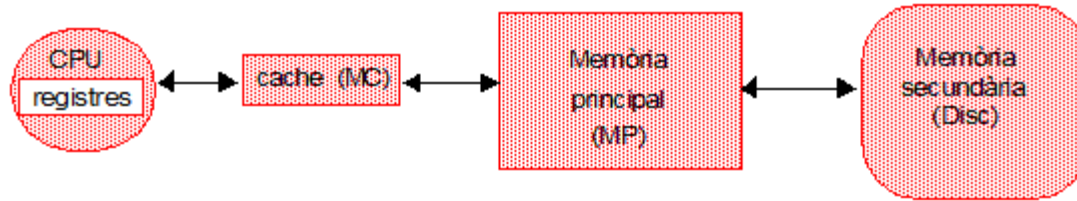
- La MC aprofita la localitat
 - Guarda dades amb més probabilitat de ser accedides en el futur
 - Per accedir-hi amb més rapidesa
 - La majoria dels accessos són servits per la MC

Explotant la localitat: la cache

- La MC aprofita la localitat
 - Guarda dades amb més probabilitat de ser accedides en el futur
 - Per accedir-hi amb més rapidesa
 - La majoria dels accessos són servits per la MC
- Localitat temporal
 - Per cada dada accedida, en guarda una còpia, per si la torna a accedir

Explotant la localitat: la cache

- La MC aprofita la localitat
 - Guarda dades amb més probabilitat de ser accedides en el futur
 - Per accedir-hi amb més rapidesa
 - La majoria dels accessos són servits per la MC
- Localitat temporal
 - Per cada dada accedida, en guarda una còpia, per si la torna a accedir
- Localitat espacial
 - Per cada dada accedida, en guarda el bloc sencer on pertany, per si accedim a una dada pròxima
 - La unitat de transferència entre MP i MC és sempre 1 bloc

Terminologia

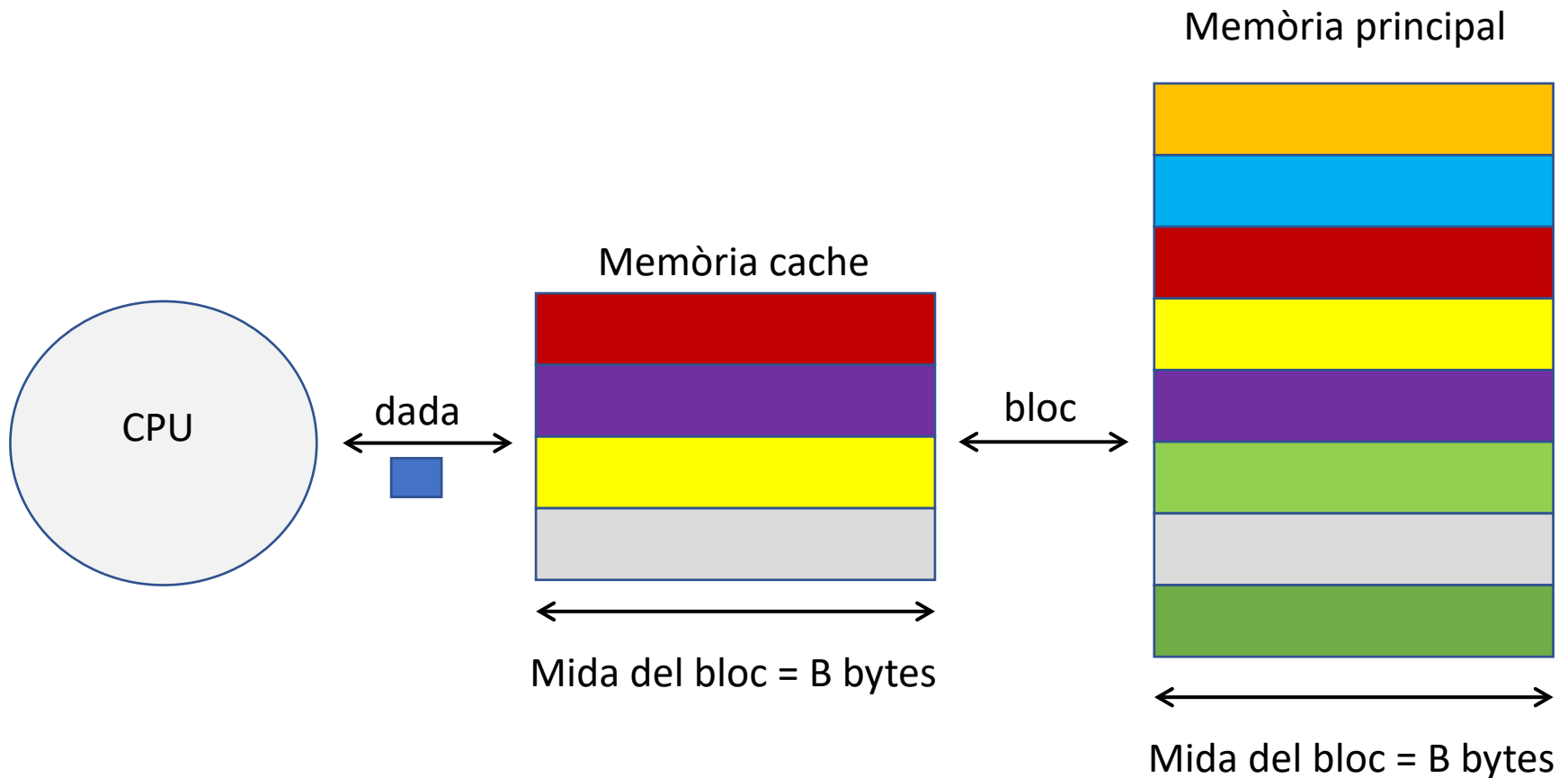
- *Referència a memòria = accés a memòria*
- *Encert (hit)*
 - La dada accedida per la CPU està present a la MC
- *Fallada (miss)*
 - La dada accedida per la CPU **no** està present a la MC
 - Cal portar (copiar) un bloc de la MP a la MC
 - Si el bloc no hi cap a la MC, *reemplaçarà* un altre bloc

Terminologia

- *Referència a memòria = accés a memòria*
- *Encert (hit)*
 - La dada accedida per la CPU està present a la MC
- *Fallada (miss)*
 - La dada accedida per la CPU **no** està present a la MC
 - Cal portar (copiar) un bloc de la MP a la MC
 - Si el bloc no hi cap a la MC, *reemplaçarà* un altre bloc
- *Taxa d'encerts (hit ratio)*
 - Percentatge d'accessos a memòria que esdevenen encerts
$$h = \text{núm_encerts} / \text{núm_referències}$$
- *Taxa de fallades (miss ratio)*
 - Percentatge d'accessos a memòria que esdevenen fallades
$$m = \text{núm_fallades} / \text{núm_referències}$$
$$m = 1 - h$$

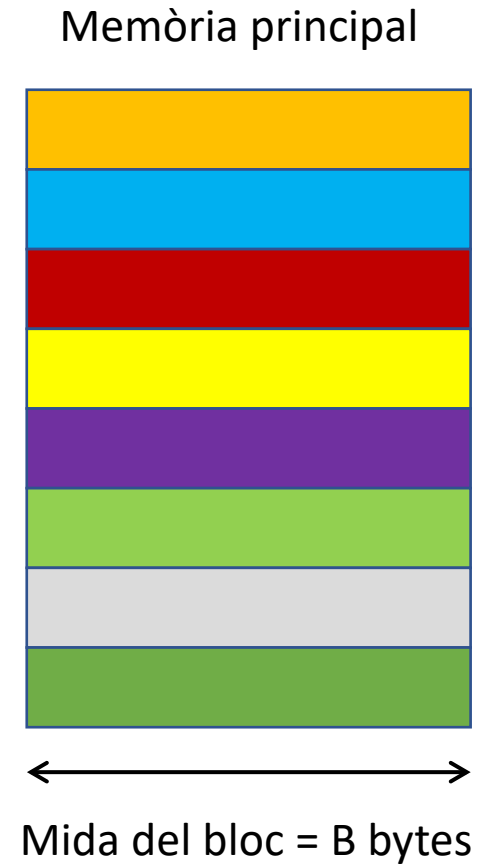
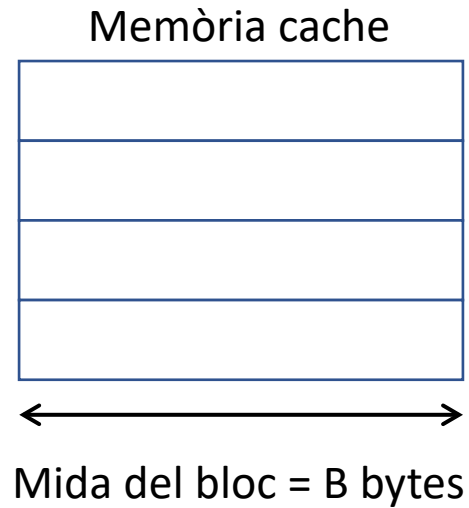
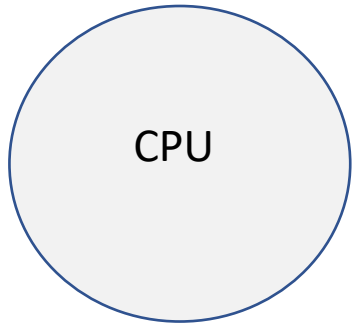
Organització de la memòria en blocs

- L'espai d'adreçament es divideix en blocs
 - Bloc: la mínima unitat d'informació que pot estar o no a la cache

Encerts i fallades

Seqüència d'accessos:

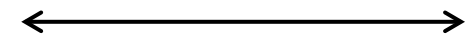
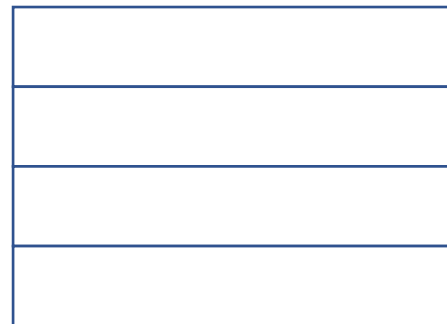
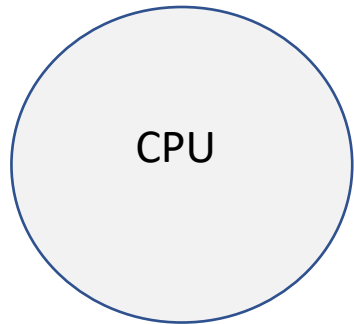

Encerts i fallades

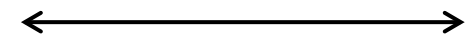
Cache Miss!

Memòria cache

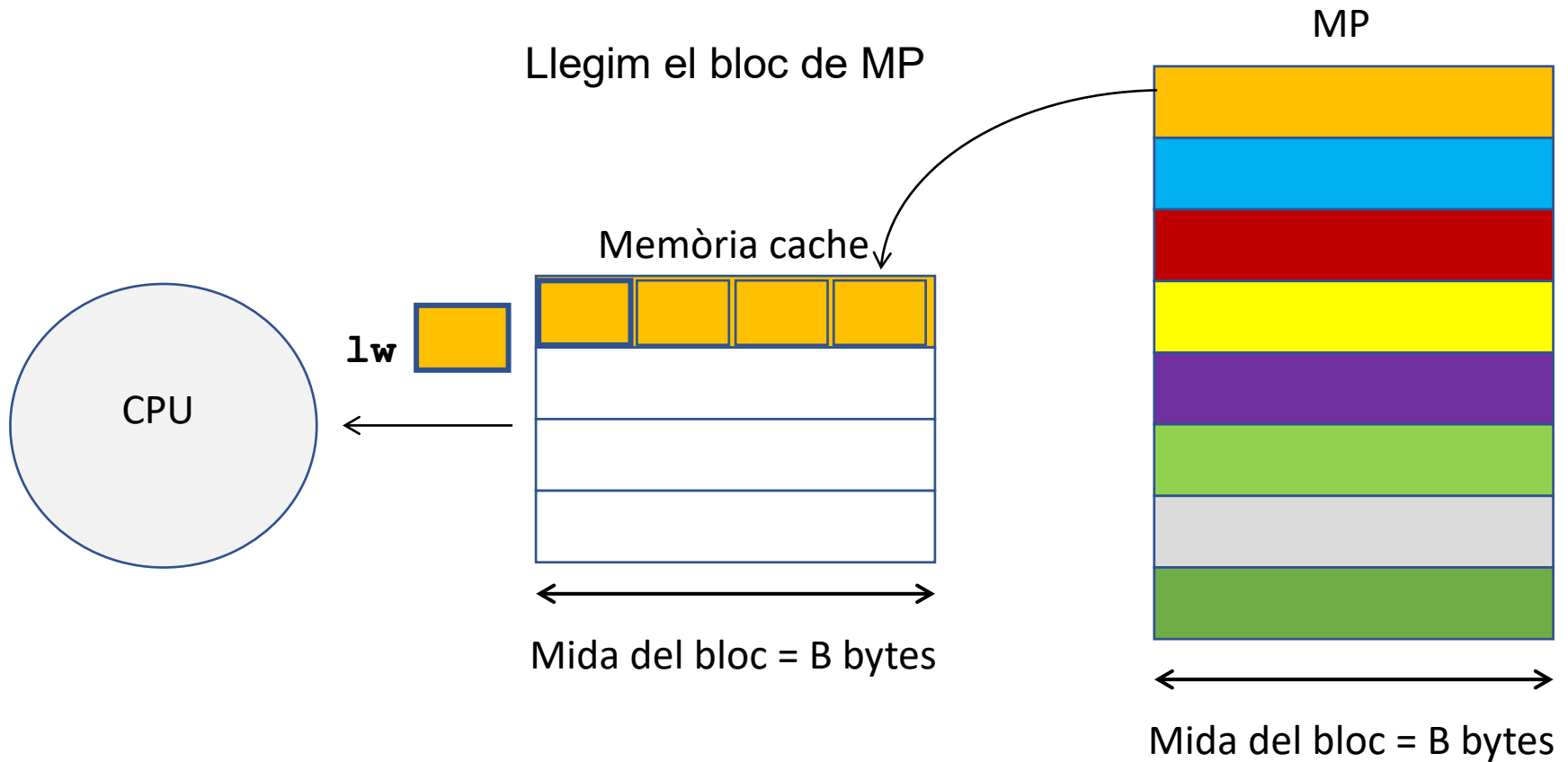
Mida del bloc = B bytes

Memòria principal

Mida del bloc = B bytes

Encerts i fallades

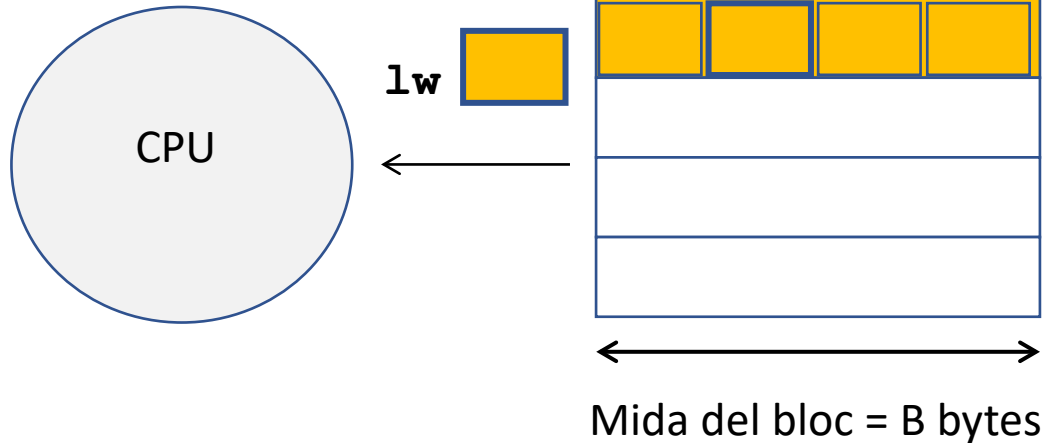

Encerts i fallades

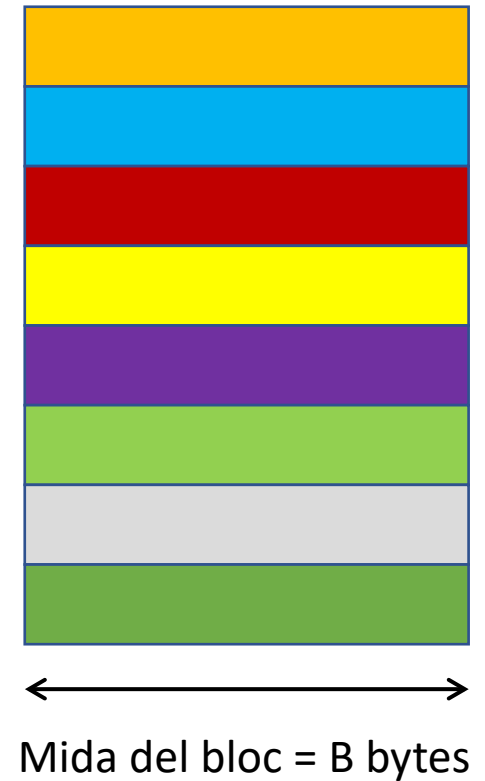

Cache hit!

Memòria cache

MP

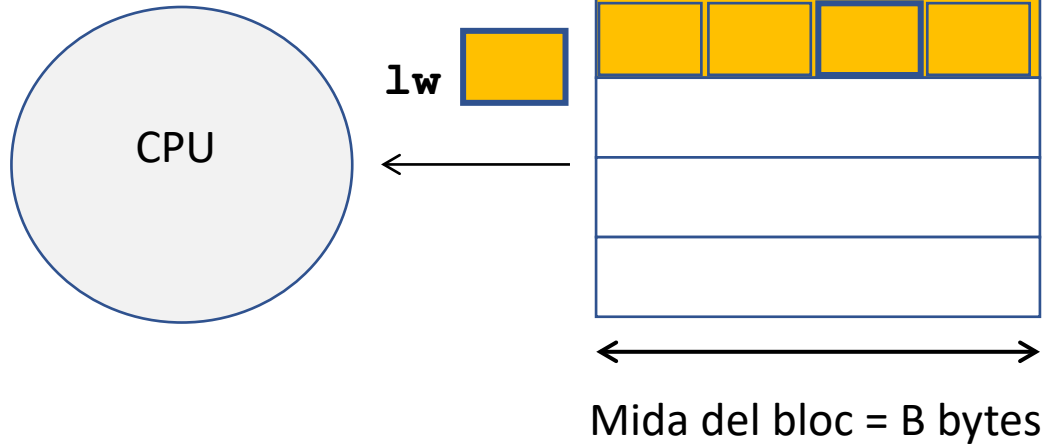

Encerts i fallades

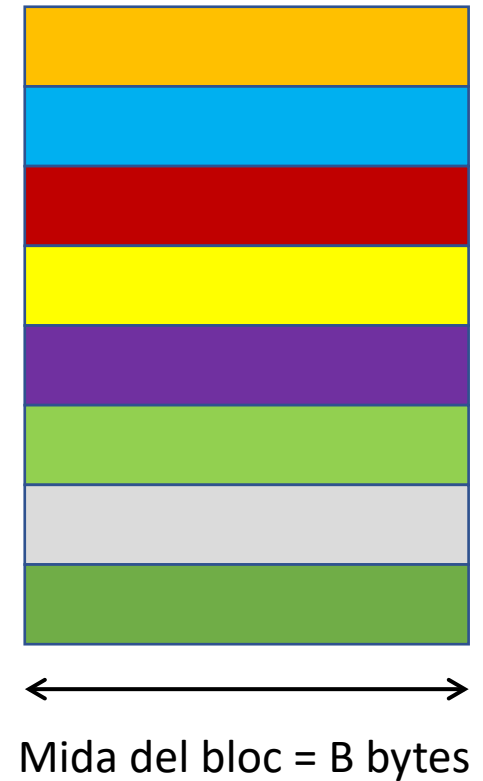

Cache Hit!

Memòria cache

MP

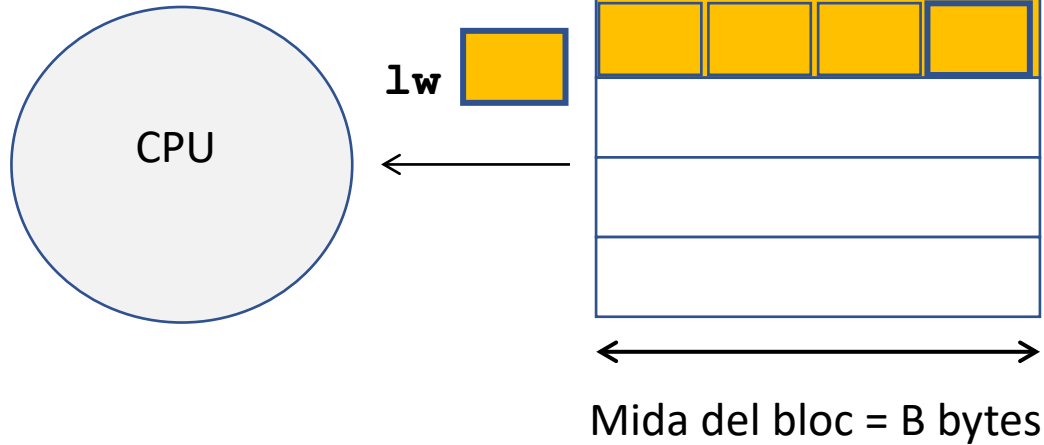

Encerts i fallades

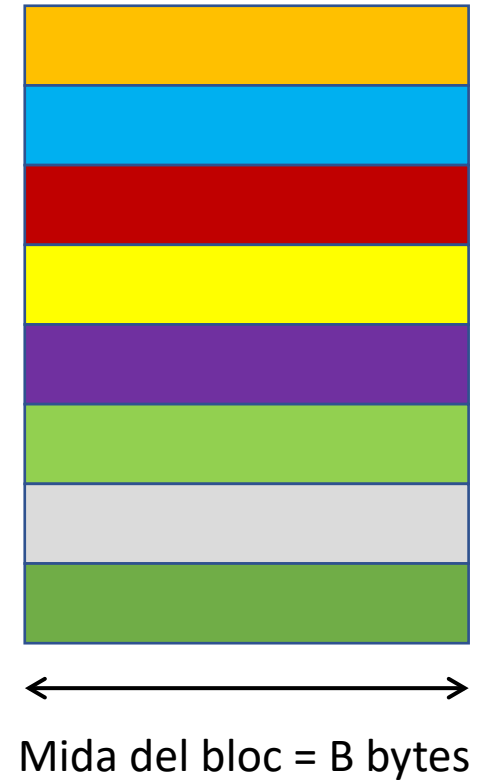

Cache Hit!

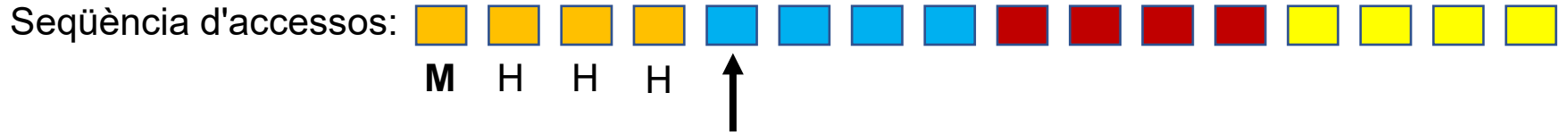
Memòria cache

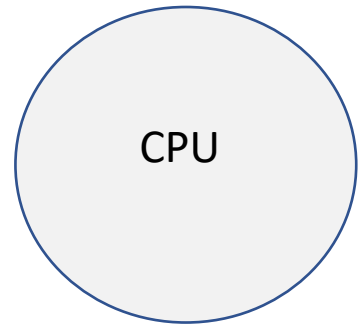
MP

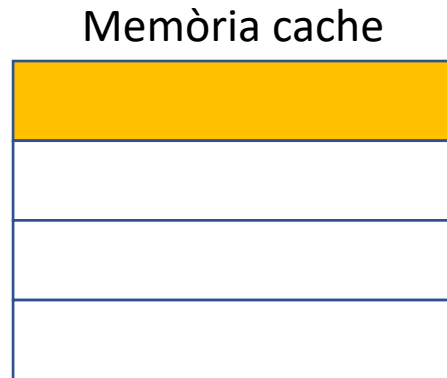
Encerts i fallades

Cache Miss!

lw

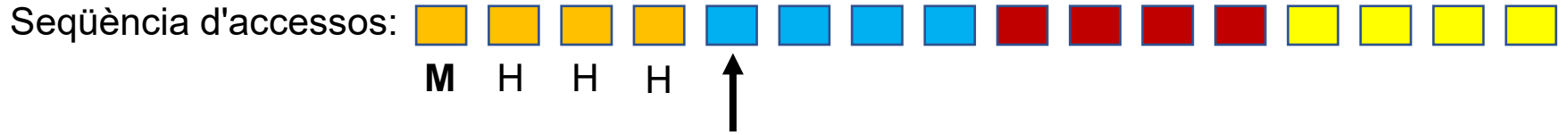
Mida del bloc = B bytes

MP

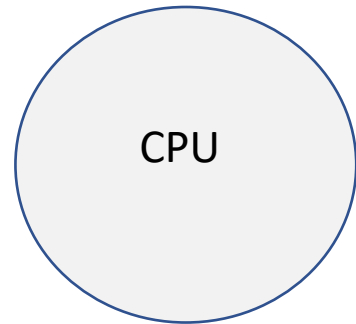

Mida del bloc = B bytes

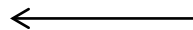
Encerts i fallades

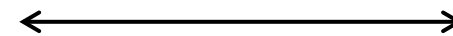
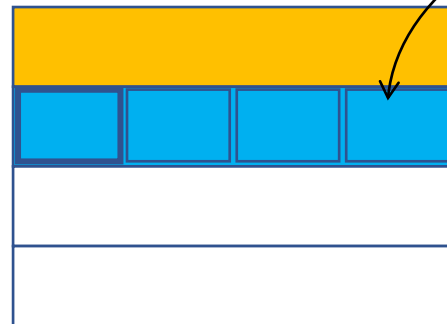
Llegim el bloc de MP

$1w$

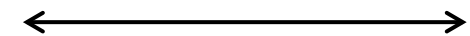

Memòria cache

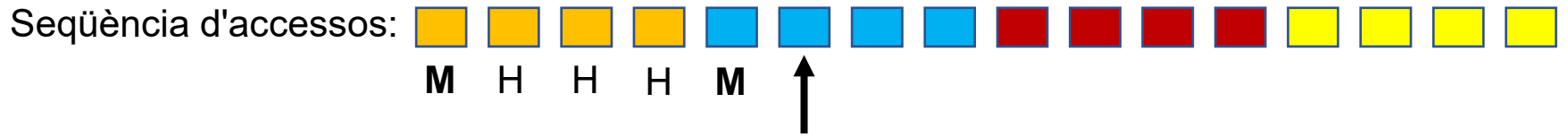
Mida del bloc = B bytes

MP

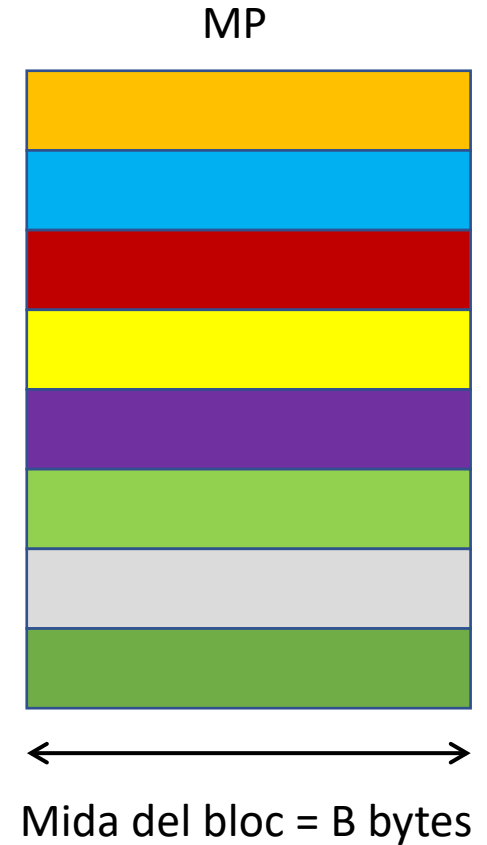
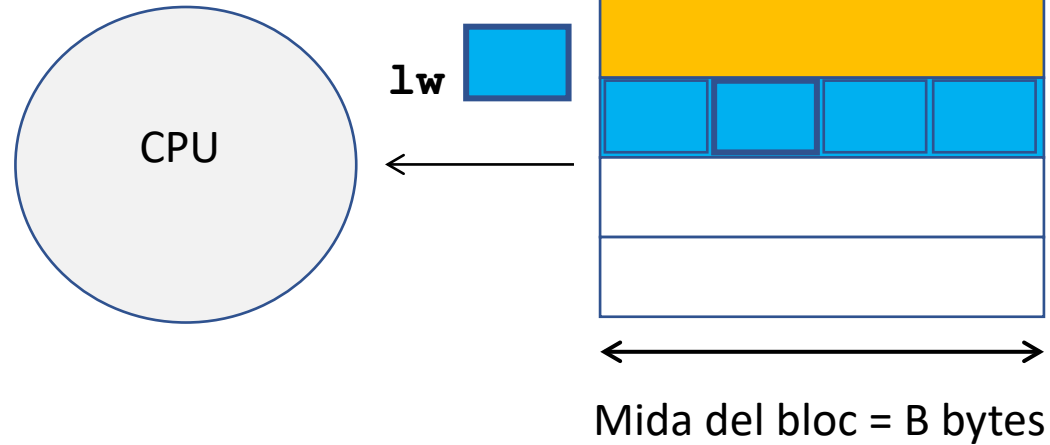

Mida del bloc = B bytes

Encerts i fallades

Cache Hit!

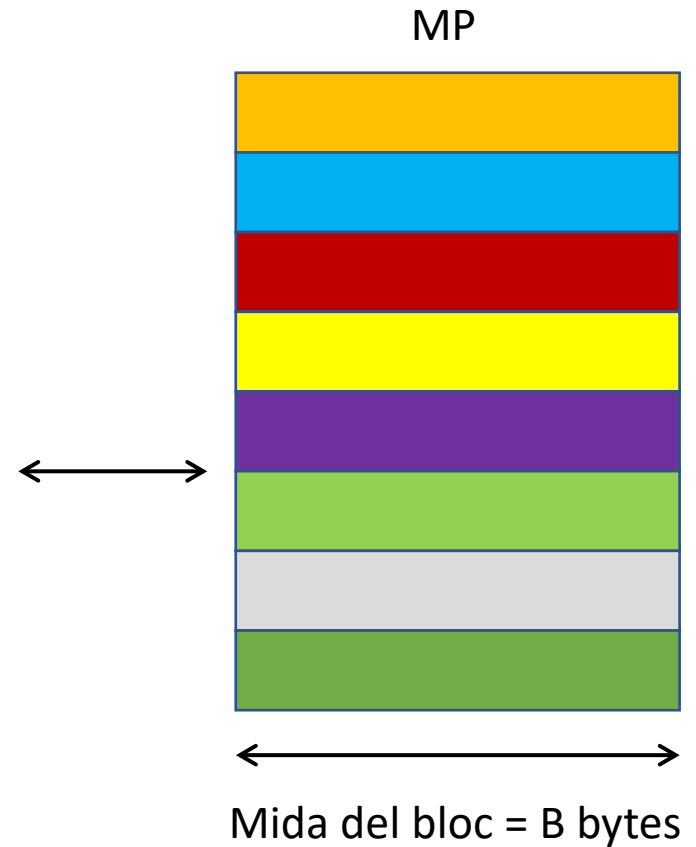
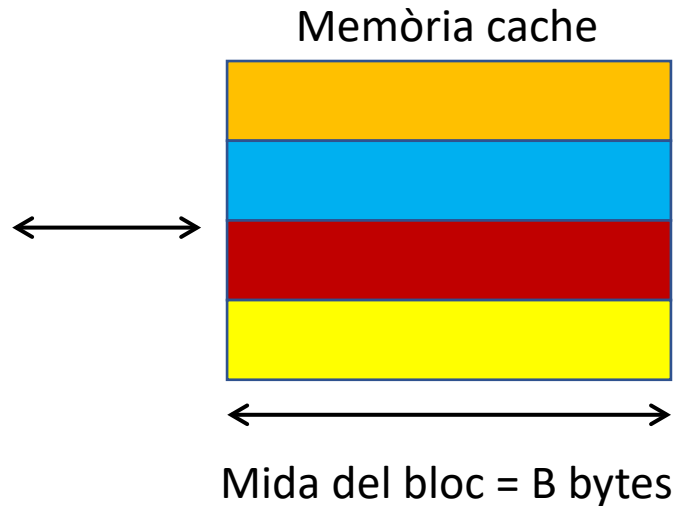
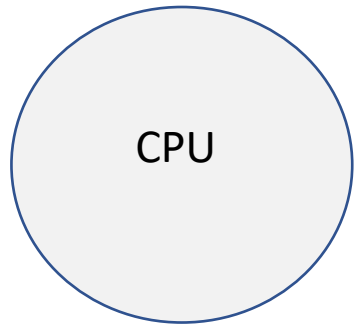

Encerts i fallades

Seqüència d'accessos:
M H H H M H H H M H H H M H H H

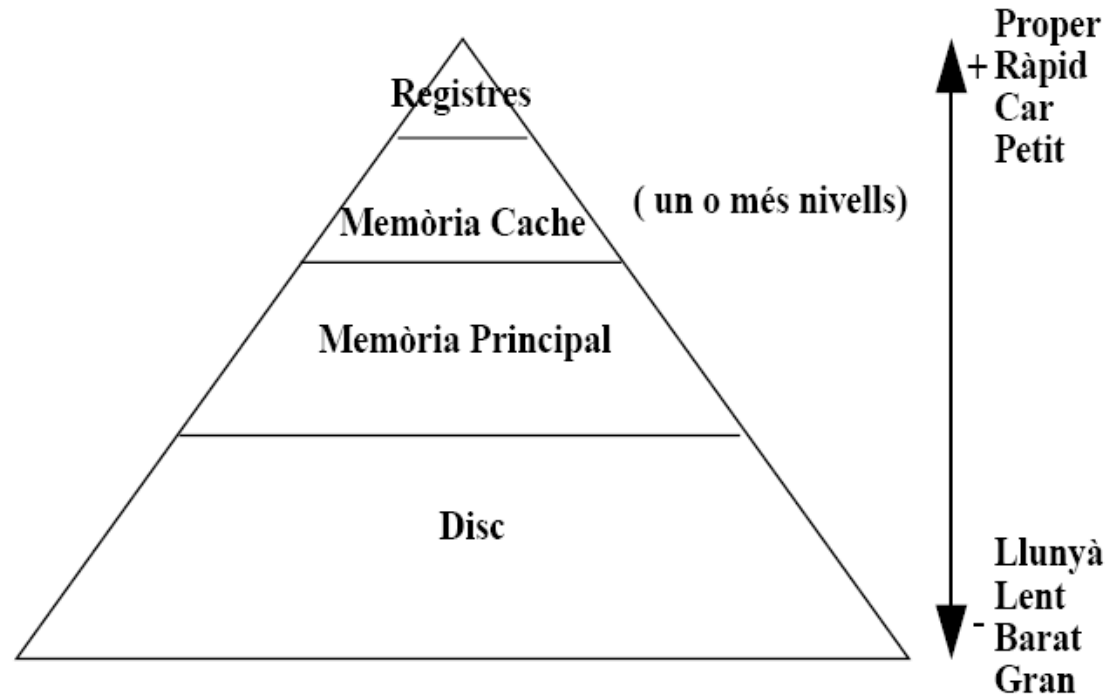
Encerts: $h = 0,75$

Fallades: $m = 0,25$

Jerarquia de memòria

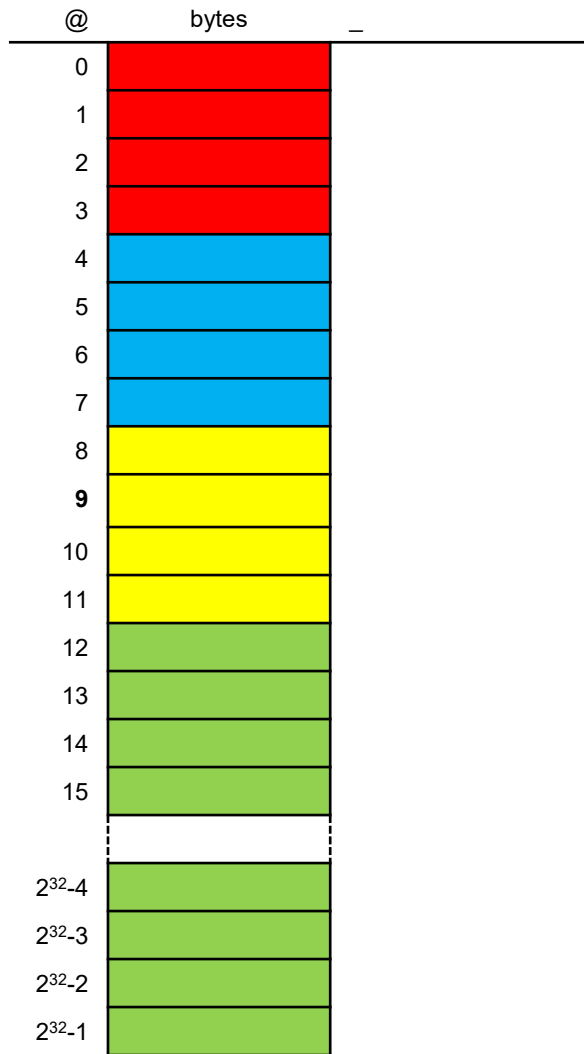
- Generalitzant i fent abstracció de la idea
 - El subsistema de memòria és una jerarquia de diversos nivells
 - Cada nivell guarda un subconjunt de les dades del nivell inferior
 - Les que tindran més probabilitat de ser accedides

Memòria Cache

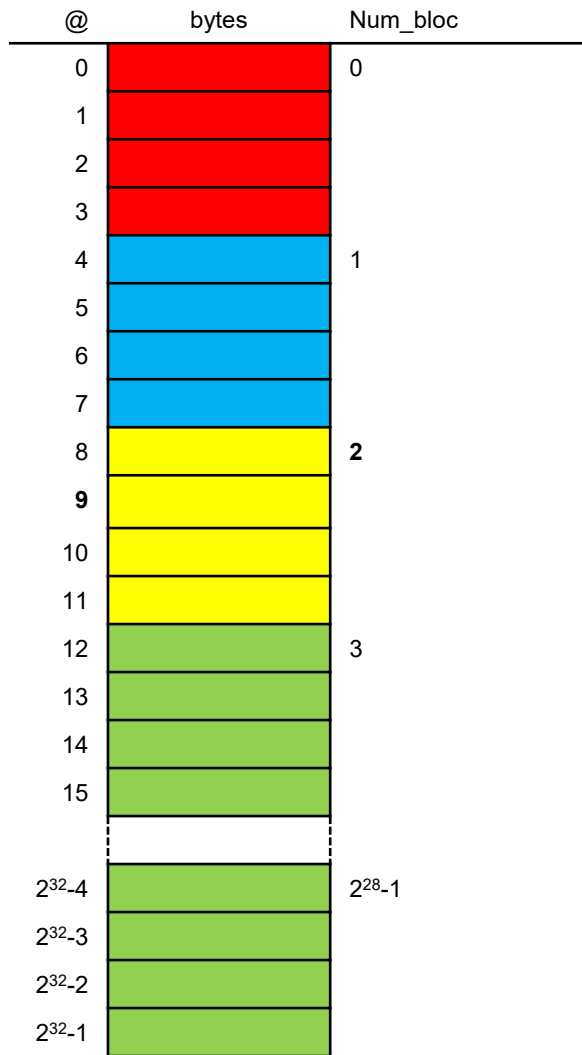
- Introducció
- Aspectes de disseny
 - Organització de la memòria i la cache en blocs
 - Correspondència directa
 - Mida òptima del bloc
 - Polítiques d'escriptura
- Impacte en el rendiment
- Millores de rendiment

Organització de la memòria en blocs

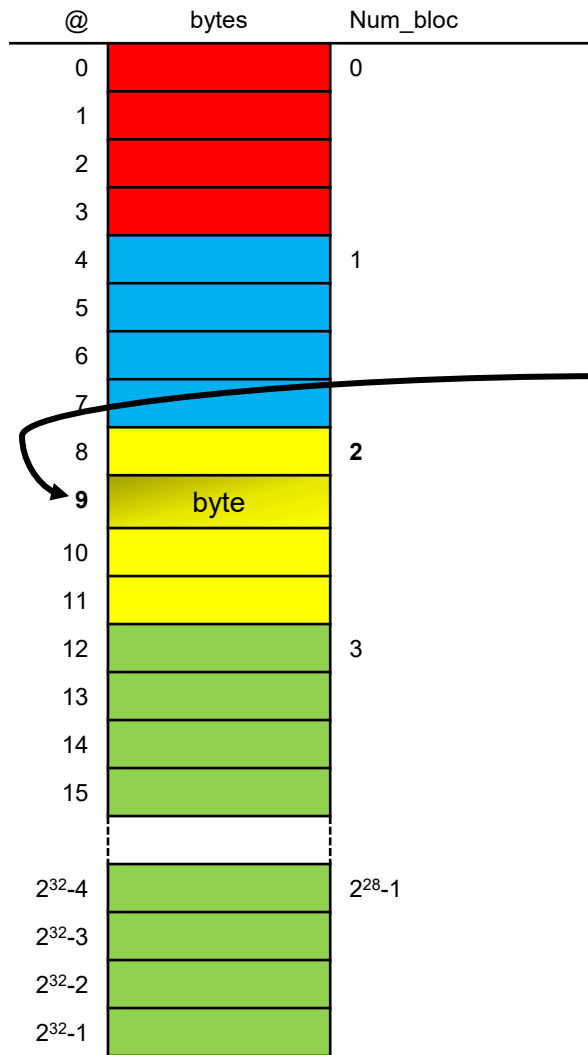
- L'espai d'adreçament es subdivideix en blocs, de mida fixa $B = 2^b$
 - Suposem $B=4$ bytes

Organització de la memòria en blocs

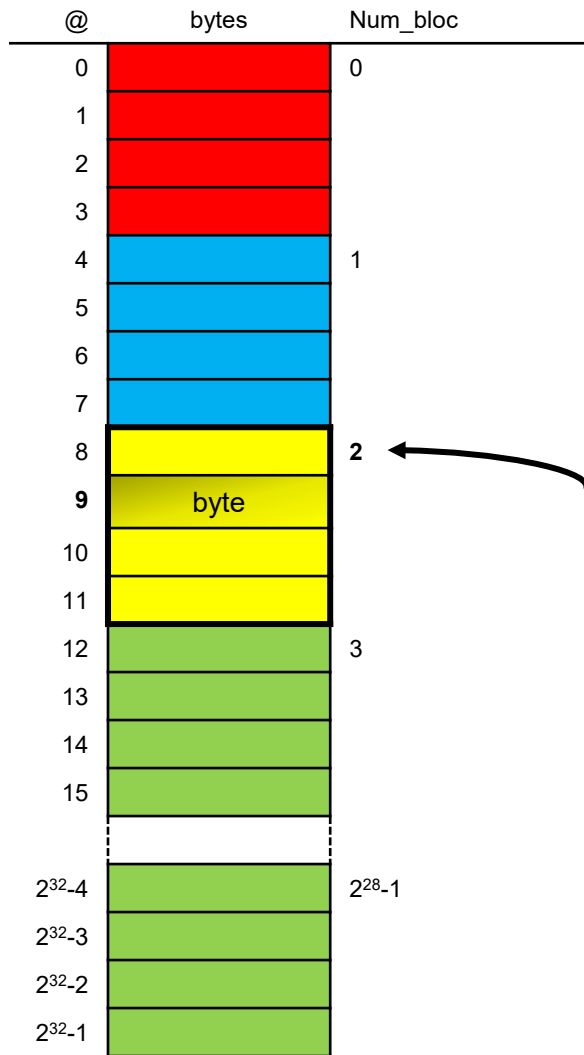
- L'espai d'adreçament es subdivideix en blocs, de mida fixa $B = 2^b$
 - Suposem $B=4$ bytes
 - Numerem els blocs des de 0

Organització de la memòria en blocs

- L'espai d'adreçament es subdivideix en blocs, de mida fixa $B = 2^b$
 - Suposem $B=4$ bytes
 - Numerem els blocs des de 0
- Suposem que accedim a l'adreça $A=9$
 - A quin bloc pertany?

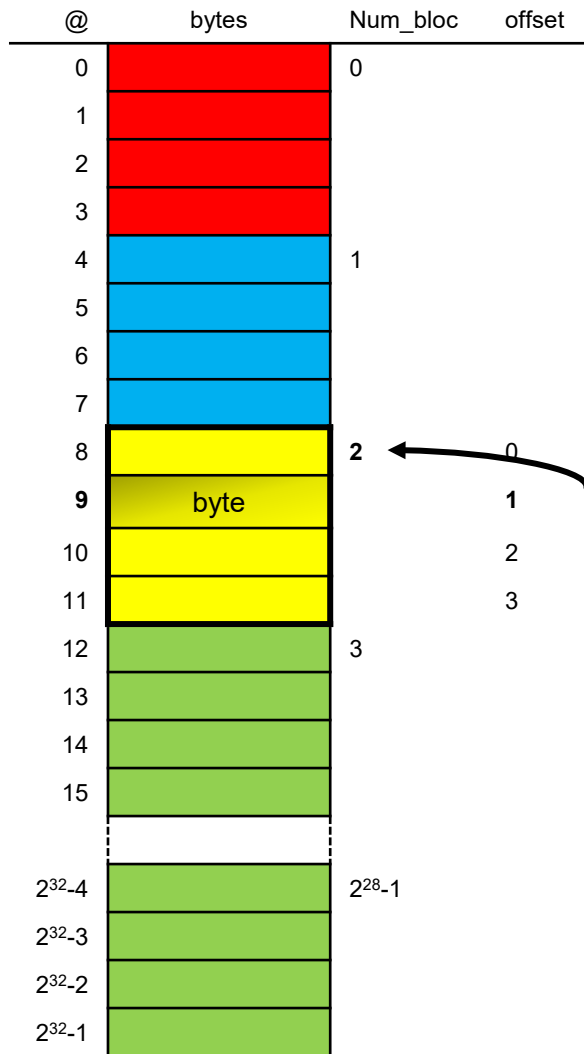
Organització de la memòria en blocs

- L'espai d'adreçament es subdivideix en blocs, de mida fixa $B = 2^b$
 - Suposem $B=4$ bytes
 - Numerem els blocs des de 0
- Suposem que accedim a l'adreça $A=9$
 - A quin bloc pertany?

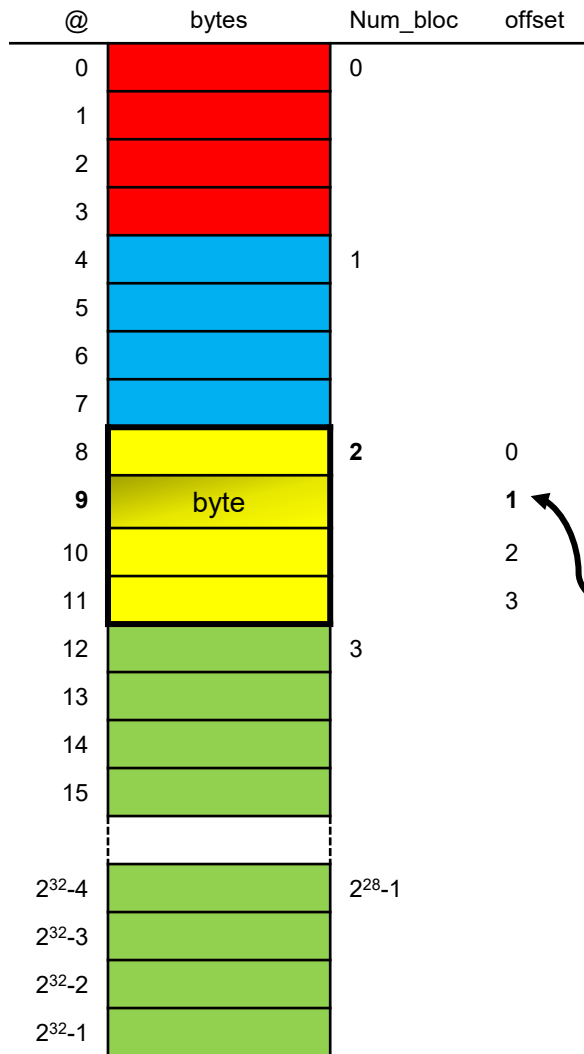
$num_bloc = 9 \div 4 = 2$

Organització de la memòria en blocs

- L'espai d'adreçament es subdivideix en blocs, de mida fixa $B = 2^b$
 - Suposem $B=4$ bytes
 - Numerem els blocs des de 0
- Suposem que accedim a l'adreça $A=9$
 - A quin bloc pertany?
 $num_bloc = 9 \div 4 = 2$
 - Quin byte (*offset*) és, de dins el bloc?

Organització de la memòria en blocs

- L'espai d'adreçament es subdivideix en blocs, de mida fixa $B = 2^b$
 - Suposem $B=4$ bytes
 - Numerem els blocs des de 0
- Suposem que accedim a l'adreça $A=9$
 - A quin bloc pertany?
 $num_bloc = 9 \div 4 = 2$
 - Quin byte (*offset*) és, de dins el bloc?
 $offset = 9 \bmod 4 = 1$

num_bloc i *offset* d'una adreça A

- Suposem la mida de bloc $B=2^b$
- Suposem que accedim a l'adreça A

$$num_bloc = A \underline{div} B$$

$$offset = A \underline{mod} B$$

num_bloc i *offset* d'una adreça A

- Suposem la mida de bloc $B=2^b$
- Suposem que accedim a l'adreça A
 - $num_bloc = A \underline{div} B$
 - $offset = A \underline{mod} B$
- En binari, sols cal fer una selecció de bits
 - Suposem $B=16 (= 2^4)$
 - Executem un *load byte* a $A = 0x100100F8$

num_bloc i *offset* d'una adreça A

- Suposem la mida de bloc $B=2^b$
- Suposem que accedim a l'adreça A

$$num_bloc = A \text{ div } B$$

$$offset = A \text{ mod } B$$

- En binari, sols cal fer una selecció de bits
 - Suposem $B=16 (= 2^4)$
 - Executem un *load byte* a $A = 0x100100F8$

$$num_bloc = 0x100100F8 \text{ div } 16$$

$$= 0x100100F \text{ (descartem 4 bits de menor pes)}$$

A =

0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0				
31	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0

num_bloc =

0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

num_bloc i $offset$ d'una adreça A

- Suposem la mida de bloc $B=2^b$
- Suposem que accedim a l'adreça A

$$num_bloc = A \text{ div } B$$

$$offset = A \text{ mod } B$$

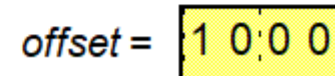
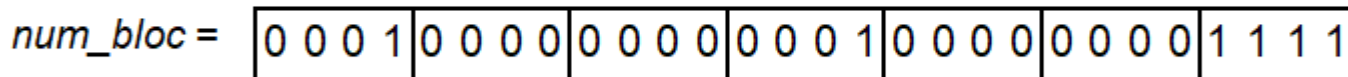
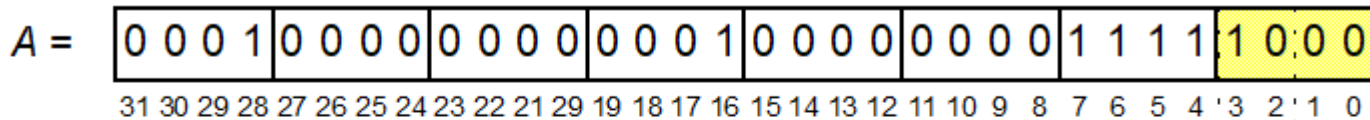
- En binari, sols cal fer una selecció de bits
 - Suposem $B=16 (= 2^4)$
 - Executem un *load byte* a $A = 0x100100F8$

$$num_bloc = 0x100100F8 \text{ div } 16$$

$$= 0x100100F \text{ (descartem 4 bits de menor pes)}$$

$$offset = 0x100100F8 \text{ mod } 16$$

$$= 0x8 \text{ (4 bits de menor pes)}$$

Línies, etiquetes i bits de validesa

- La cache és com una taula
 - Cada entrada (anomenada *línia*) conté 1 bloc (o cap)
- Cada línia conté
 - **bit de validesa V**: indica si la línia conté un bloc o cap
 - V=0 (línia buida)
 - V=1 (línia conté un bloc vàlid)
 - **Etiqueta (o tag)**: identifica el *num_bloc* de cada bloc guardat
 - **Dades**: conté els bytes del bloc

línia	V	Etiqueta	Dades
0			Bloc
1			Bloc
2			Bloc
3			Bloc

Correspondència directa: índex

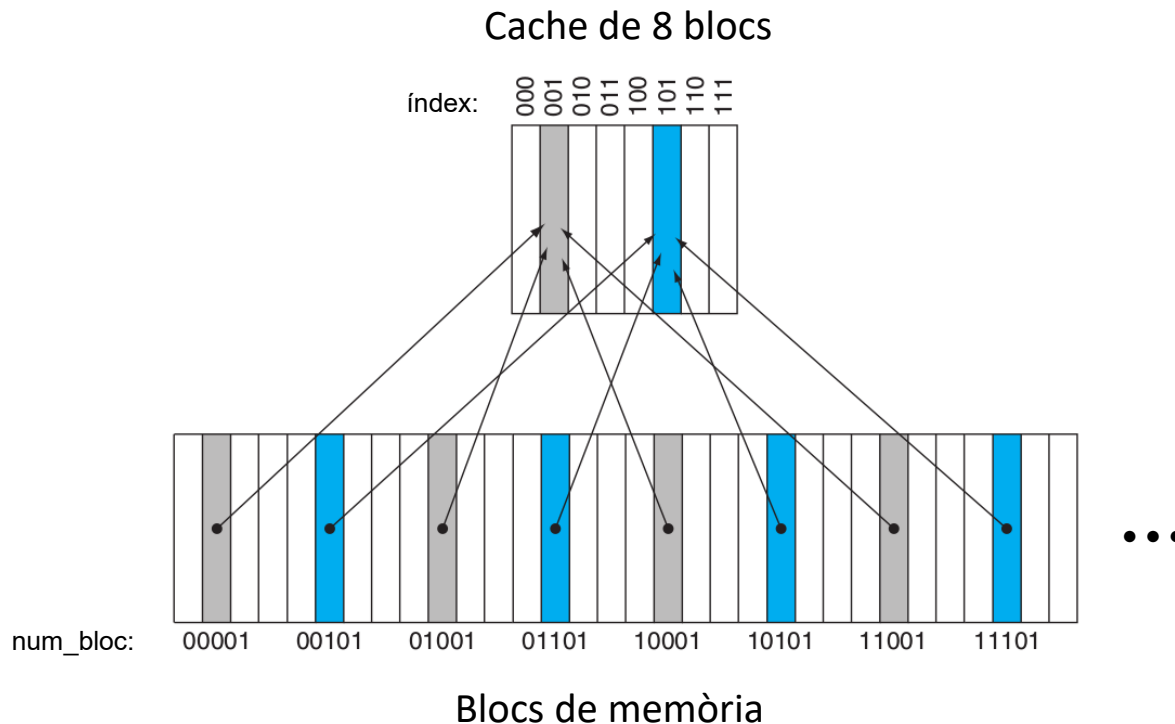
- Donat un *num_bloc*, a quina línia guardar-lo?
 - Depèn de l'algorisme d'emplaçament (*placement*)

Correspondència directa: índex

- Donat un *num_bloc*, **a quina línia guardar-lo?**
 - Depèn de *l'algorisme d'emplaçament*
- Cas més simple: cache de *correspondència directa*
 - Cada bloc de memòria es "mapeja" a una línia fixa, i sols es pot guardar en aquesta línia

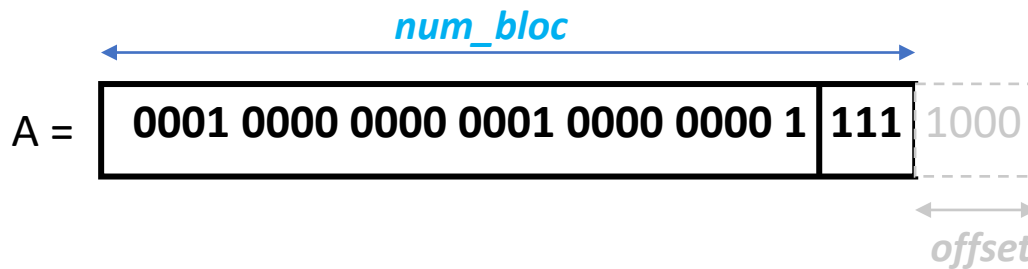
Correspondència directa: índex

- Donat un *num_bloc*, a quina línia guardar-lo?
 - Depèn de l'algorisme d'emplaçament
- Cas més simple: cache de *correspondència directa*
 - Cada bloc de memòria es "mapeja" a una línia fixa, i sols es pot guardar en aquesta línia
 - L'*índex* de línia és funció de l'adreça, i.e. del número de bloc
$$\text{índex} = \text{num_bloc} \bmod (\text{número de línies de cache})$$

Correspondència directa: índex

- Exemple anterior: accés a $A = 0x100100F8$
 - Blocs de $B=16$ bytes
 $num_bloc = A \underline{div} 16 = 0x100100F$

Correspondència directa: índex

- Exemple anterior: accés a $A = 0x100100F8$

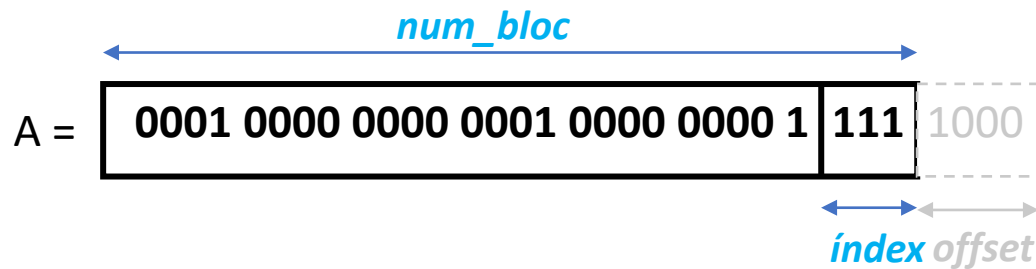
- Blocs de $B=16$ bytes

$$num_bloc = A \text{ div } 16 = \mathbf{0x100100F}$$

- Cache de 8 línies

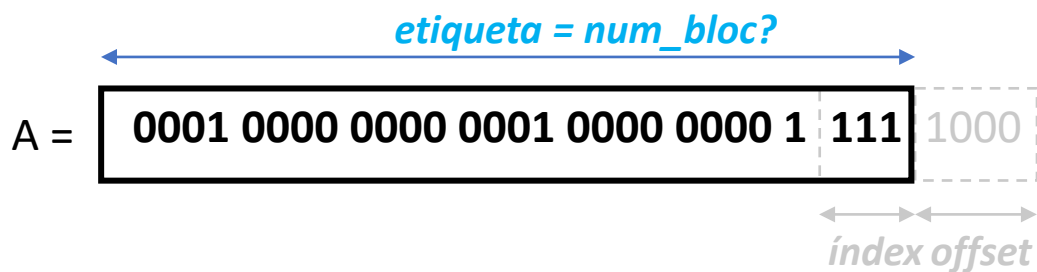
$$índex = num_bloc \text{ mod } 8 = 7$$

→ el buscarem a la línia 7!

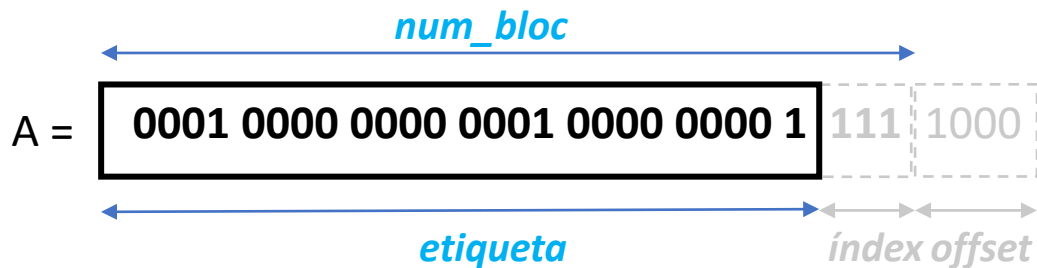
Correspondència directa: etiqueta

- Com sabem quin bloc hi ha guardat en una línia particular?
 - L'etiqueta que l'identifica podria ser el *num_bloc*?

Correspondència directa: etiqueta

- Com sabem quin bloc hi ha guardat en una línia particular?
 - L'etiqueta que l'identifica podria ser el *num_bloc*
 - Però tots els blocs que mapegen la mateixa línia tenen el mateix *índex*!
 - L'etiqueta sols ha d'incloure els bits més alts del *num_bloc*, prescindint dels bits que indiquen l'*índex*

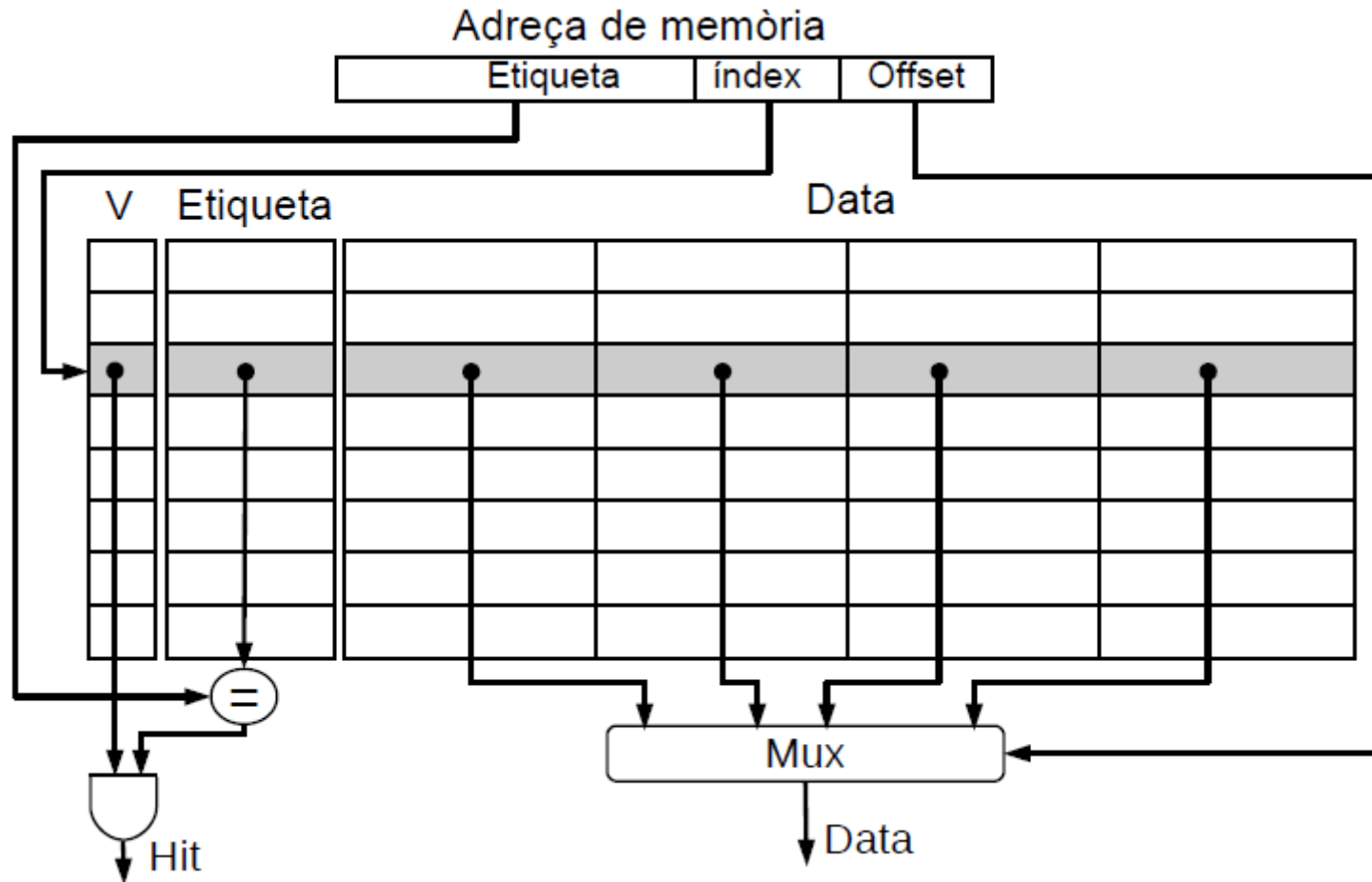

Exercici

- Suposant una mida de bloc $B = 64$ bytes, i una cache amb 32 blocs, indica l'*índex de línia*, l'*etiqueta*, i l'*offset* per a cada una de les adreces de memòria:
 - $A = 0x100101C0 = 0001\ 0000\ 0000\ 0001\ 0000\ 0001\ 1100\ 0000$

 - $A = 0x1001060F = 0001\ 0000\ 0000\ 0001\ 0000\ 0110\ 0000\ 1111$

Esquema d'una lectura

Mida òptima del bloc (a igual capaciat total)

- Què és millor?

Doble núm de línies...

... o doble llarg de blocs?

Mida òptima del bloc (a igual capaciat total)

- Què és millor?

Doble núm de línies...

... o doble llarg de blocs?

- Llargades majors...

... permetem aprofitar millor la localitat espacial → major hit rate

... però hi ha menys línies → més competició → major miss rate

Mida òptima del bloc (a igual capaciat total)

- Què és millor?

Doble núm de línies...

... o doble llarg de blocs?

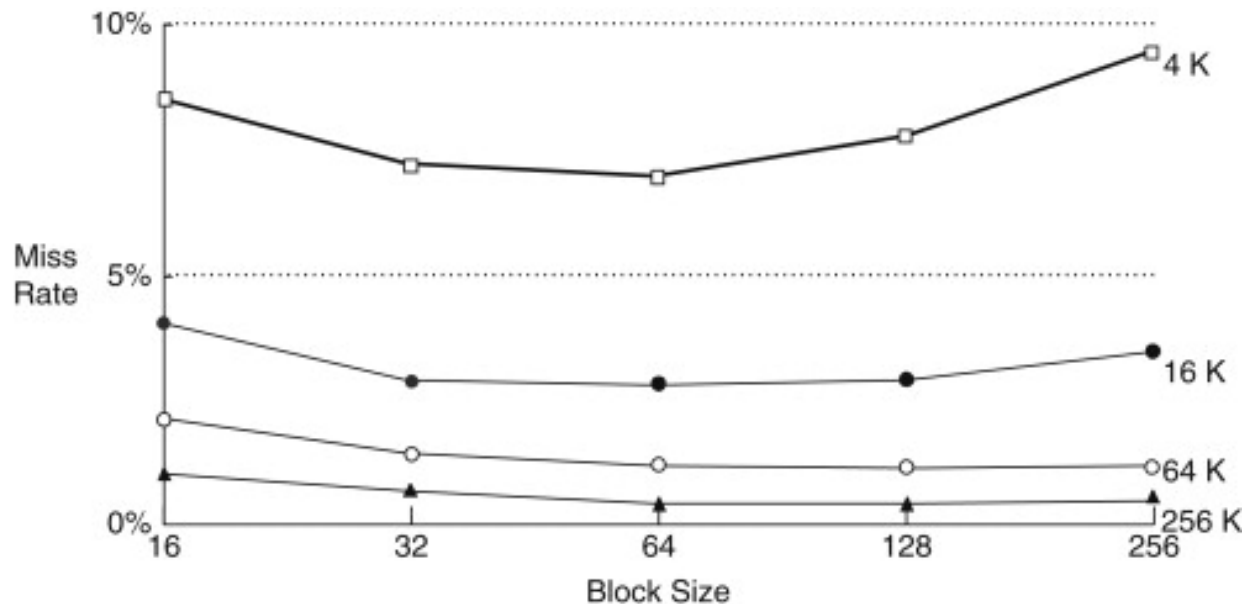

- Llargades majors...

... permetem aprofitar millor la localitat espacial → major hit rate ☺

... però hi ha menys línies → més competició → major miss rate ☹

- Empíricament...

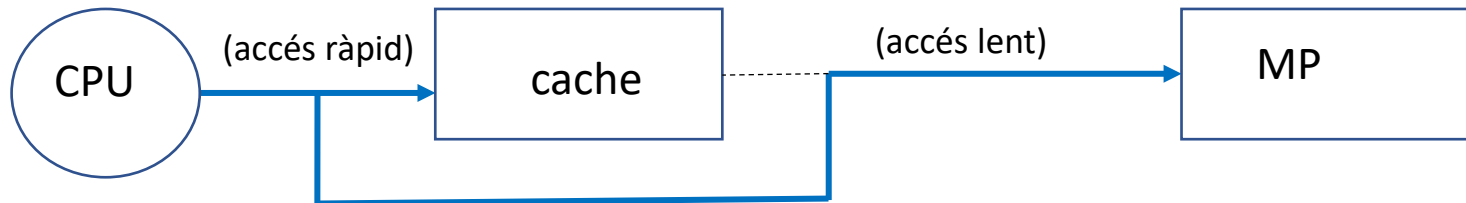

Polítiques d'escriptura en cas d'encert

- Què fer en cas **d'encert** d'escriptura?
 - Podríem actualitzar només el bloc a MC, i no a MP?
 - MC i MP quedarien **inconsistents**
 - Si un accés posterior reemplaça el bloc inconsistent: **Error!**

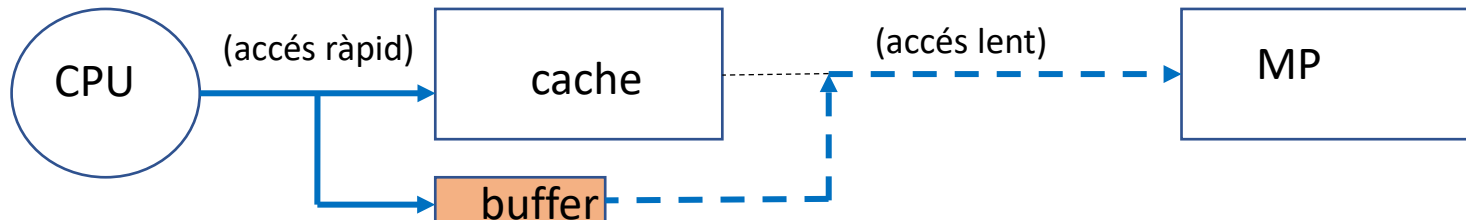
Polítiques d'escriptura en cas d'encert

- Què fer en cas **d'encert** d'escriptura?
 - Podríem actualitzar només el bloc a MC, i no a MP?
 - MC i MP quedarien **inconsistents**
 - Si un accés posterior reemplaça el bloc inconsistent: **Error!**
- **Escriptura immediata (write-through)**
 - Actualitza **MC** i també **MP**
 - Però les escriptures a MP tarden molt més!

Polítiques d'escriptura en cas d'encert

- Què fer en cas **d'encert** d'escriptura?
 - Podríem actualitzar només el bloc a MC, i no a MP?
 - MC i MP quedarien **inconsistents**
 - Si un accés posterior reemplaça el bloc inconsistent: **Error!**
- **Espectura immediata (write-through)**
 - Actualitza **MC** i també **MP**
 - Però les escriptures a MP tarden molt més!
 - Solució: Escrivim en un **buffer d'escriptura**
 - Conté dades pendents d'escriure a memòria
 - I la CPU pot continuar immediatament 😊
 - Només es bloqueja si el buffer està ple

Polítiques d'escriptura en cas d'encert

- **Escriptura retardada (write-back)**
 - Actualitza només **MC**
 - Escriptura ràpida 😊
 - Però el bloc en MP queda **inconsistent!**

Polítiques d'escriptura en cas d'encert

- **Espectura retardada (write-back)**

- Actualitza només **MC**

- Espectura ràpida 😊

- Però el bloc en MP queda **inconsistent!**

- Solució: afegim un **Dirty Bit (D)** a cada línia

- Indica si el bloc és inconsistent (D=1) o no s'ha modificat (D=0)

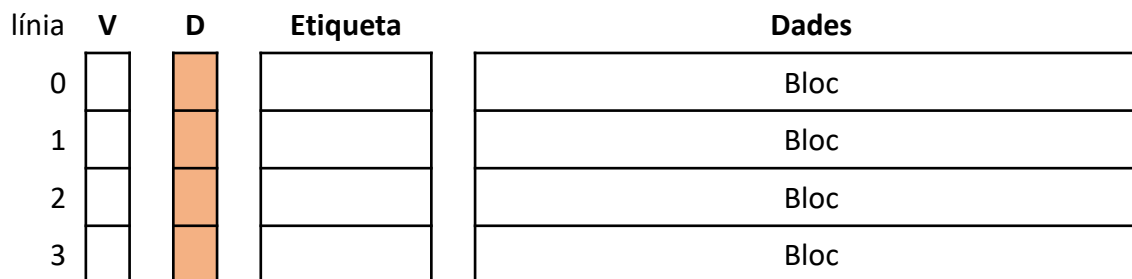
línia	V	D	Etiqueta	Dades
0	☐	☒		Bloc
1	☐	☒		Bloc
2	☐	☒		Bloc
3	☐	☒		Bloc

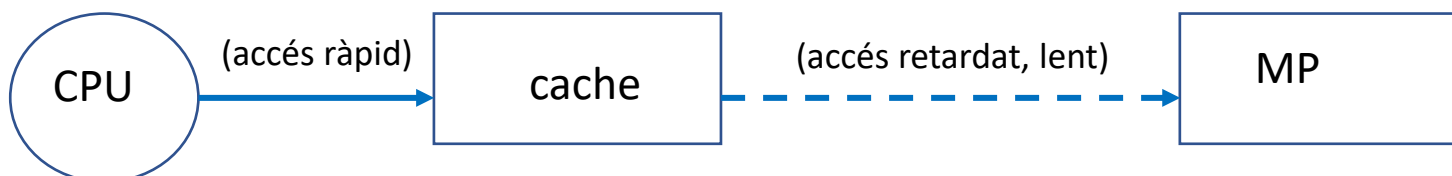
Polítiques d'escriptura en cas d'encert

- **Escriptura retardada (write-back)**

- Actualitza només **MC**
 - Escriptura ràpida 😊
- Però el bloc en MP queda **inconsistent!**
- Solució: afegim un **Dirty Bit (D)** a cada línia
 - Indica si el bloc és inconsistent (D=1) o no s'ha modificat (D=0)

- Un bloc modificat no s'escriurà a MP **fins que sigui reemplaçat**
 - Pot ser degut a un miss de lectura o d'escriptura
 - Vàries escriptures al mateix bloc requereixen 1 sol accés a MP 😊

Polítiques d'escriptura en cas de fallada

- Què fer en cas **de fallada** d'escriptura?
- Alternatives per a **escriptura immediata**
 - **Escriptura amb assignació (write allocate)**
 - Copiar primer el bloc de MP a MC, i procedir com si fos un encert, és a dir, escrivint als dos llocs
 - (és l'única que implementa Mars)

Polítiques d'escriptura en cas de fallada

- Què fer en cas de **fallada** d'escriptura?
- Alternatives per a **escriptura immediata**
 - **Escriptura amb assignació (write allocate)**
 - Copiar primer el bloc de MP a MC, i procedir com si fos un encert, és a dir, escrivint als dos llocs
 - (és l'única que implementa Mars)
 - **Escriptura sense assignació (no-write allocate)**
 - Sols s'escriu la dada en MP (posteriors accessos seguiran fallant)
 - Alguns programes escriuen blocs sencers abans de llegir-los (inicialització): copiar-los de MP a MC no en millora el rendiment

Polítiques d'escriptura en cas de fallada

- Què fer en cas de **fallada** d'escriptura?
- Alternatives per a escriptura immediata
 - **Escriptura amb assignació (write allocate)**
 - Copiar primer el bloc de MP a MC, i procedir com si fos un encert, és a dir, escrivint als dos llocs
 - (és l'única que implementa Mars)
 - **Escriptura sense assignació (no-write allocate)**
 - Sols s'escriu la dada en MP (posteriors accessos seguiran fallant)
 - Alguns programes escriuen blocs sencers abans de llegir-los (inicialització): copiar-los de MP a MC no en millora el rendiment
- Per a **escriptura retardada**
 - **Escriptura amb assignació (write allocate)**
 - Copiar primer el bloc de MP a MC, i procedir com si fos un encert

Exemples

- Lectura
- Escriptura immediata amb assignació
- Escriptura immediata sense assignació
- Escriptura retardada (amb assignació)

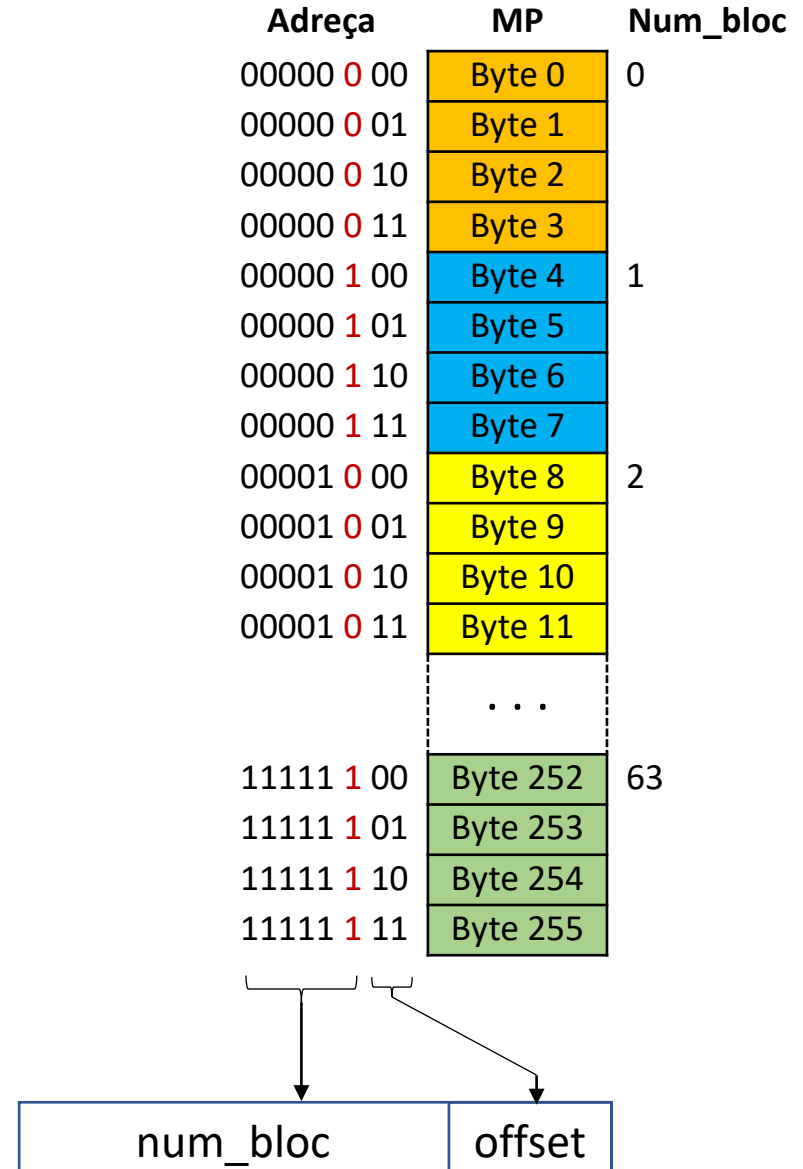
Exemple: lectura

Processador de 8 bits

Mida de bloc B = 4 bytes

→ 2 bits d'*offset*

→ 6 bits de *num_bloc*

Exemple: lectura

Processador de 8 bits

Mida de bloc B = 4 bytes

→ 2 bits d'*offset*

→ 6 bits de *num_bloc*

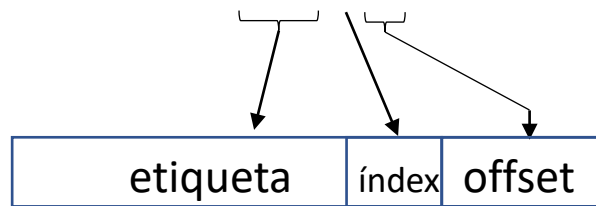
Cache de 2 línies (corresp. directa)

→ 1 bit d'*índex*

Memòria cache

Índex línia	V	Etiqueta	Dades			
0	0					
1	0					

Adreça	MP	Num_bloc
00000 0 00	Byte 0	0
00000 0 01	Byte 1	
00000 0 10	Byte 2	
00000 0 11	Byte 3	
00000 1 00	Byte 4	1
00000 1 01	Byte 5	
00000 1 10	Byte 6	
00000 1 11	Byte 7	
00001 0 00	Byte 8	2
00001 0 01	Byte 9	
00001 0 10	Byte 10	
00001 0 11	Byte 11	
...		
11111 1 00	Byte 252	63
11111 1 01	Byte 253	
11111 1 10	Byte 254	
11111 1 11	Byte 255	

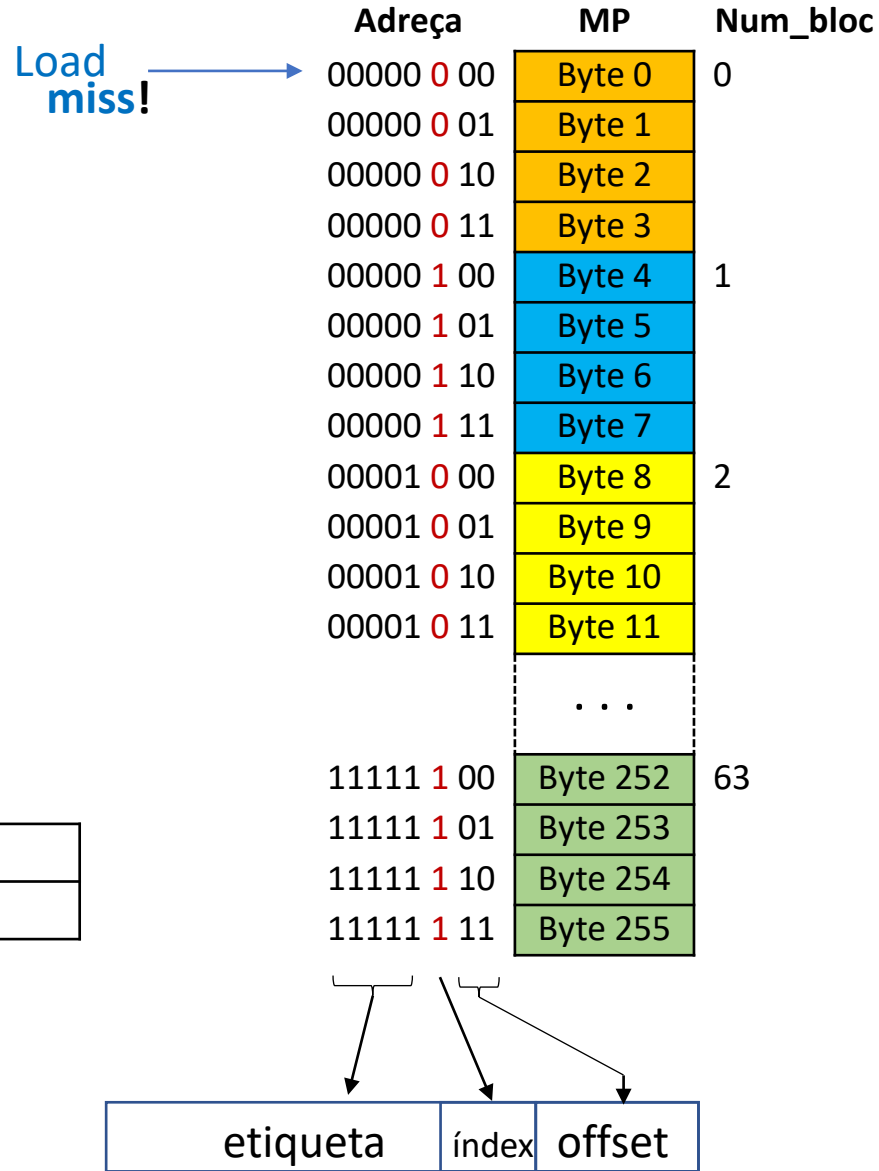
Exemple: lectura

Lectura

Load @ = 00000000

Memòria cache

Índex línia	V	Etiqueta	Dades			
0	0					
1	0					

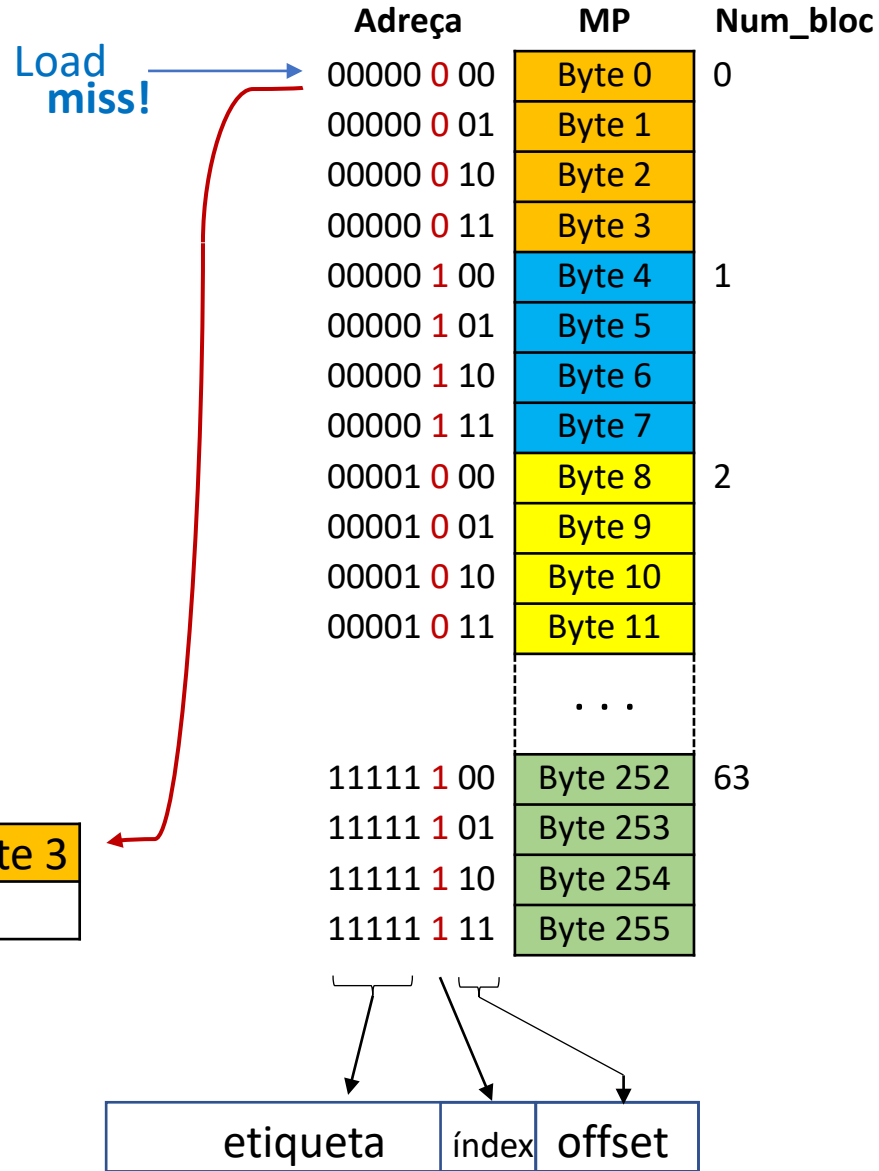
Exemple: lectura

Lectura

Load @ = 00000000
 copiem el bloc a la línia 0

Memòria cache

Índex línia	V	Etiqueta	Dades			
0	1	00000	Byte 0	Byte 1	Byte 2	Byte 3
1	0					

Exemple: lectura

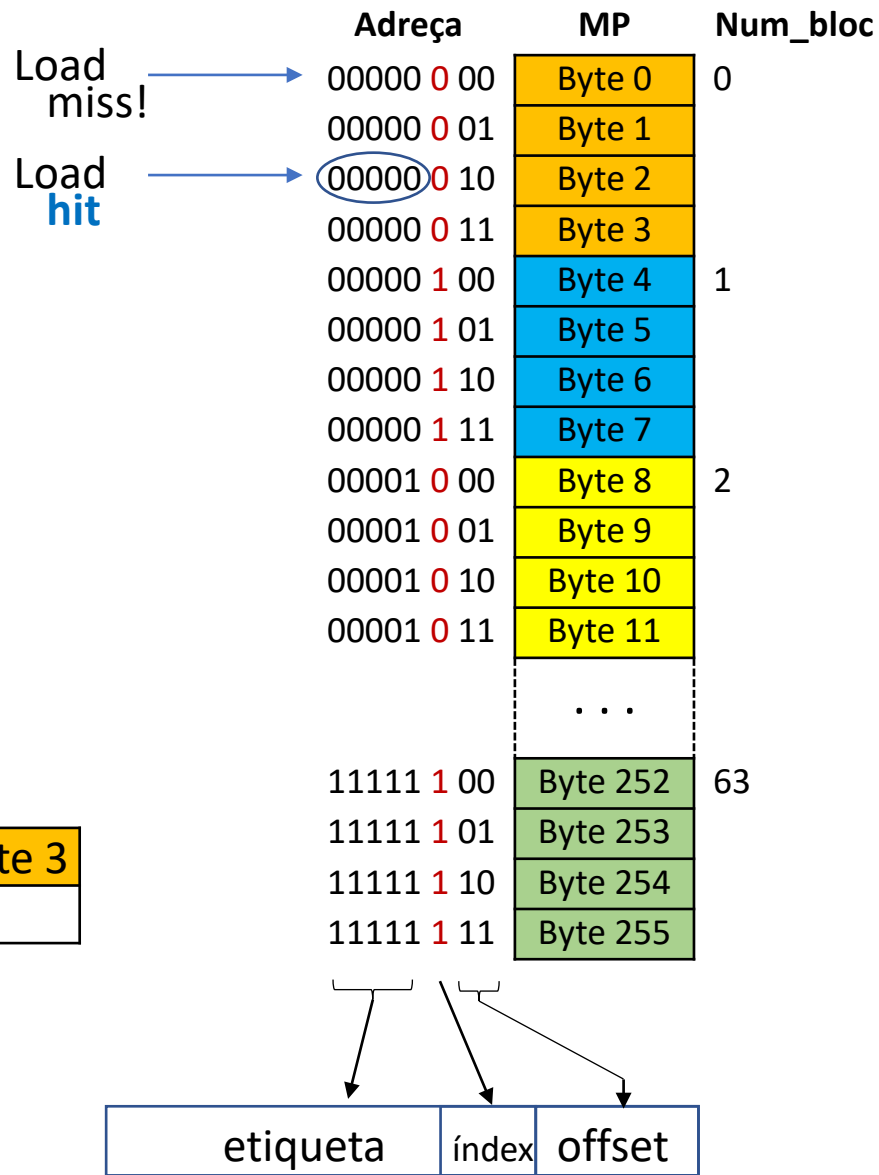
Lectura

Load @ = 00000000

Load @ = 00000010

Memòria cache

Índex línia	V	Etiqueta	Dades			
0	1	00000	Byte 0	Byte 1	Byte 2	Byte 3
1	0					

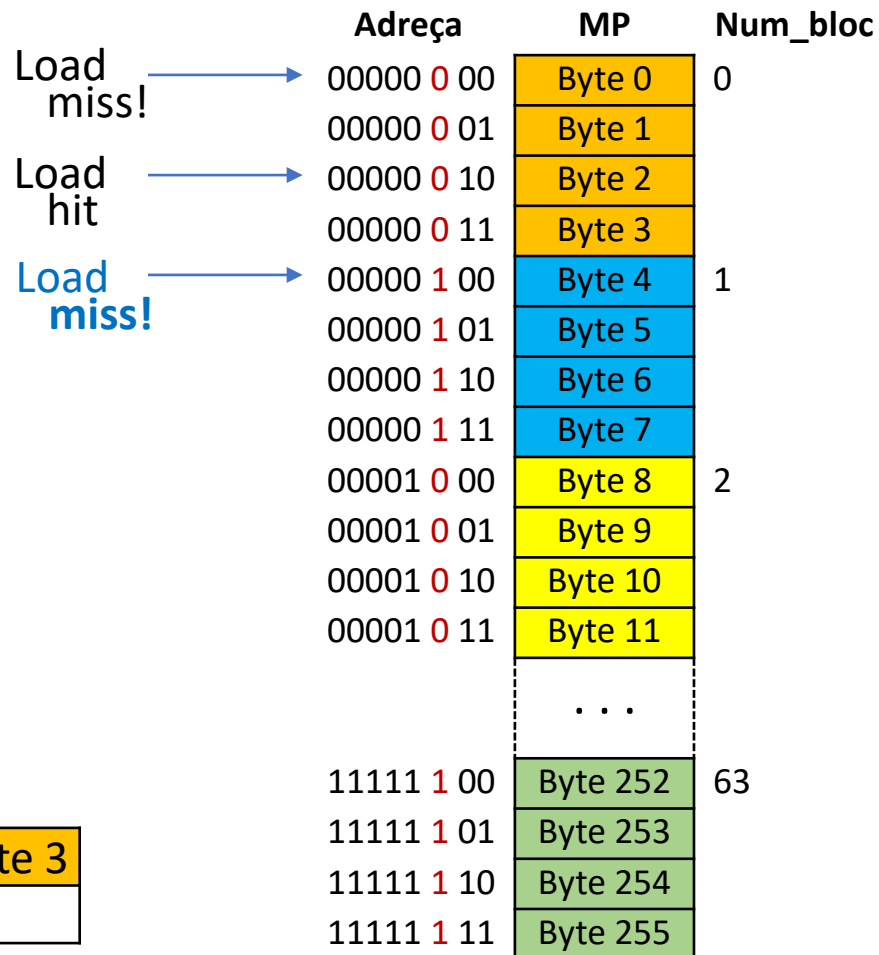
Exemple: lectura

Lectura

Load @ = 00000000

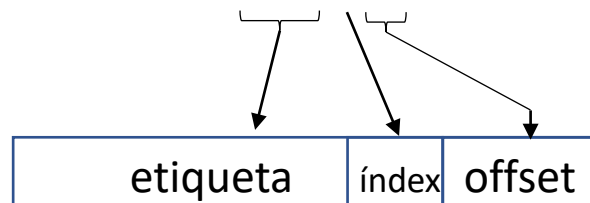
Load @ = 00000010

Load @ = 00000100

Memòria cache

Índex línia	V	Etiqueta	Dades			
0	1	00000	Byte 0	Byte 1	Byte 2	Byte 3
1	0					

Exemple: lectura

Lectura

Load @ = 00000000

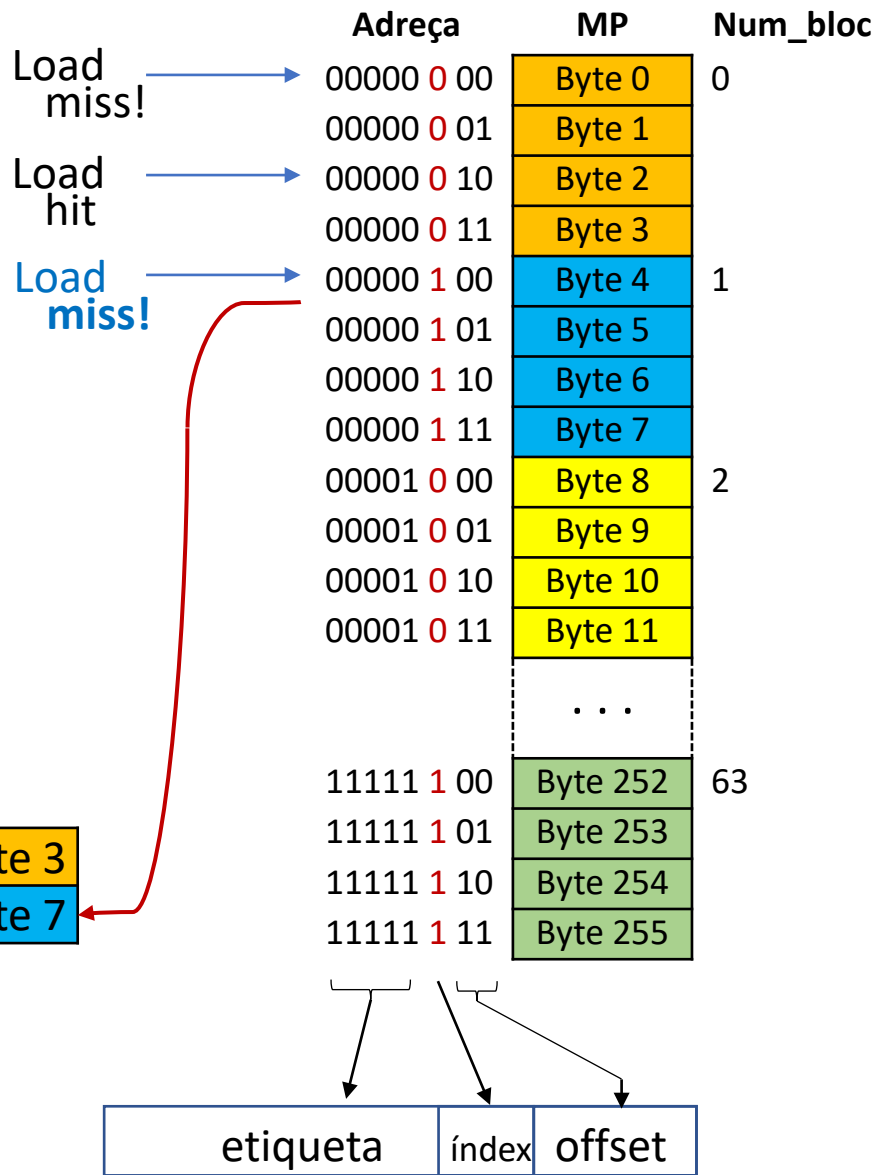
Load @ = 00000010

Load @ = 00000100

copiem el bloc a la línia 1

Memòria cache

Índex línia	V	Etiqueta	Dades			
0	1	00000	Byte 0	Byte 1	Byte 2	Byte 3
1	1	00000	Byte 4	Byte 5	Byte 6	Byte 7

Exemple: lectura

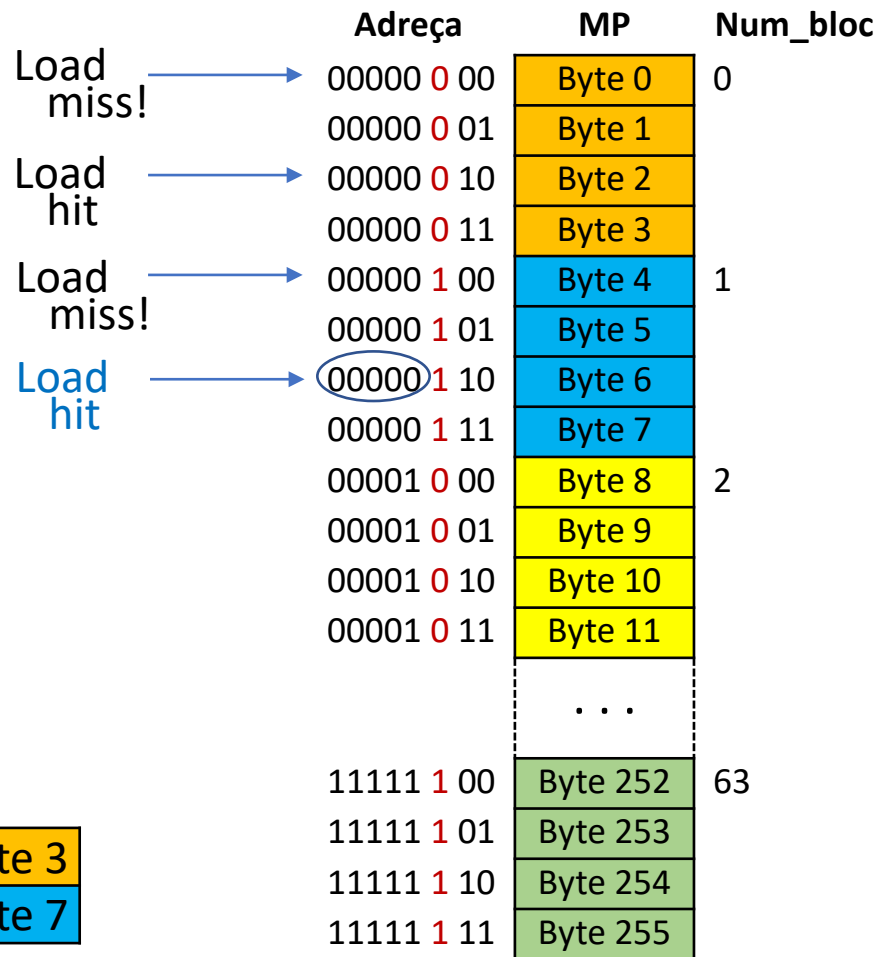
Lectura

Load @ = 00000000

Load @ = 00000010

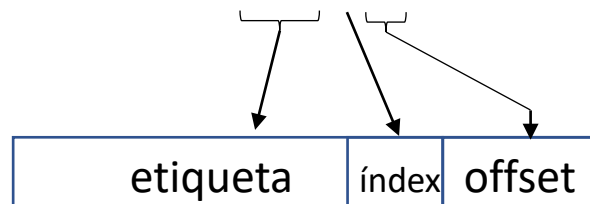
Load @ = 00000100

Load @ = 00000110

Memòria cache

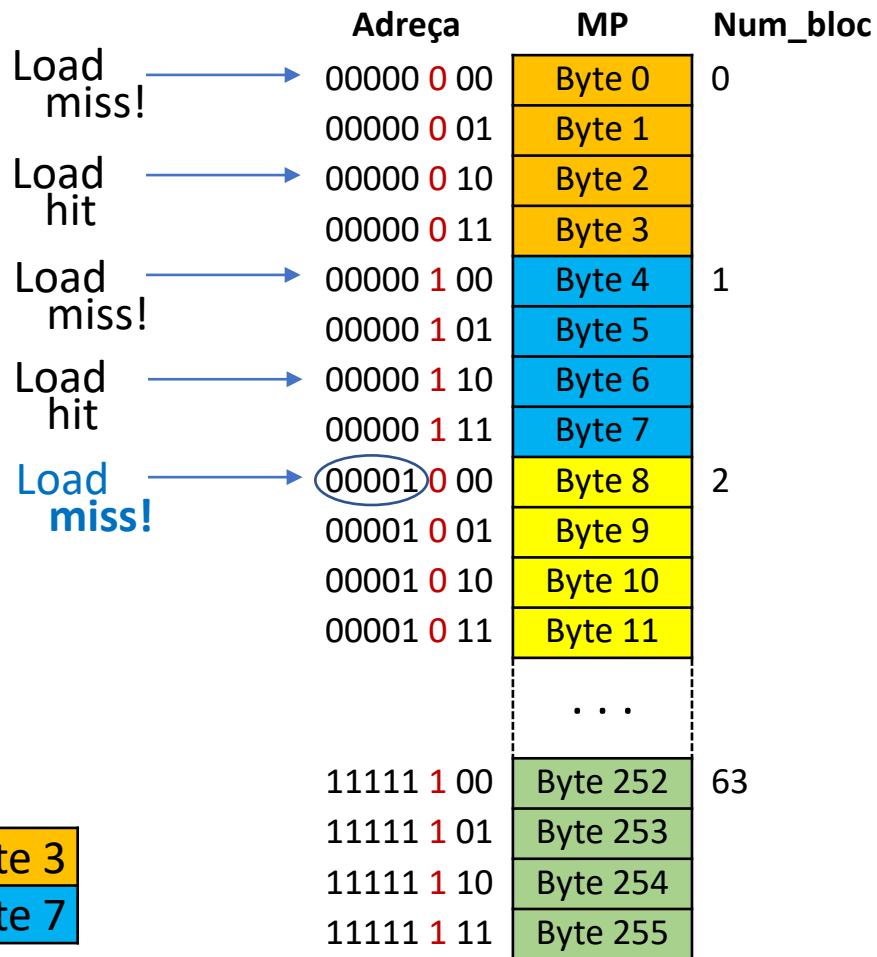
Índex línia	V	Etiqueta	Dades			
0	1	00000	Byte 0	Byte 1	Byte 2	Byte 3
1	1	00000	Byte 4	Byte 5	Byte 6	Byte 7

Exemple: lectura

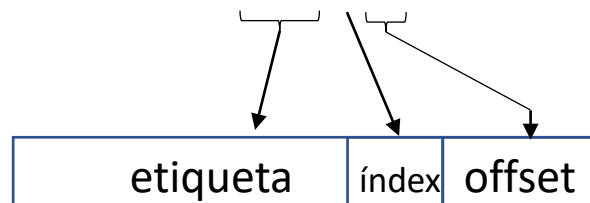
Lectura

Load @ = 00000000
 Load @ = 00000010
 Load @ = 00000100
 Load @ = 00000110
 Load @ = 00001000

Memòria cache

Índex línia	V	Etiqueta	Dades			
0	1	00000	Byte 0	Byte 1	Byte 2	Byte 3
1	1	00000	Byte 4	Byte 5	Byte 6	Byte 7

Exemple: lectura

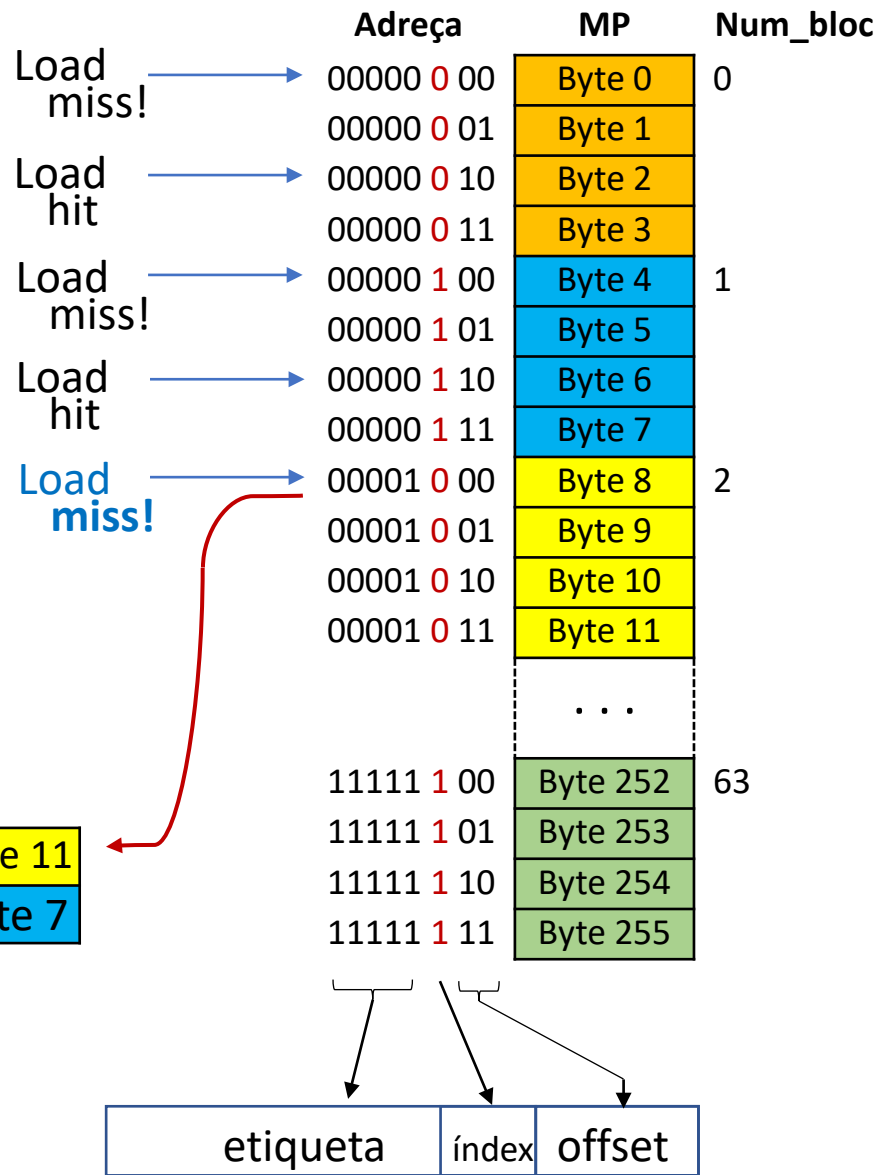
Lectura

Load @ = 00000000
 Load @ = 00000010
 Load @ = 00000100
 Load @ = 00000110
 Load @ = 00001000

copiem el bloc a la línia 0

Memòria cache

Índex línia	V	Etiqueta	Dades			
0	1	00001	Byte 8	Byte 9	Byte 10	Byte 11
1	1	00000	Byte 4	Byte 5	Byte 6	Byte 7

Exemples

- Lectures
- **Esriptura immediata amb assignació**
- Esriptura immediata sense assignació
- Esriptura retardada (amb assignació)

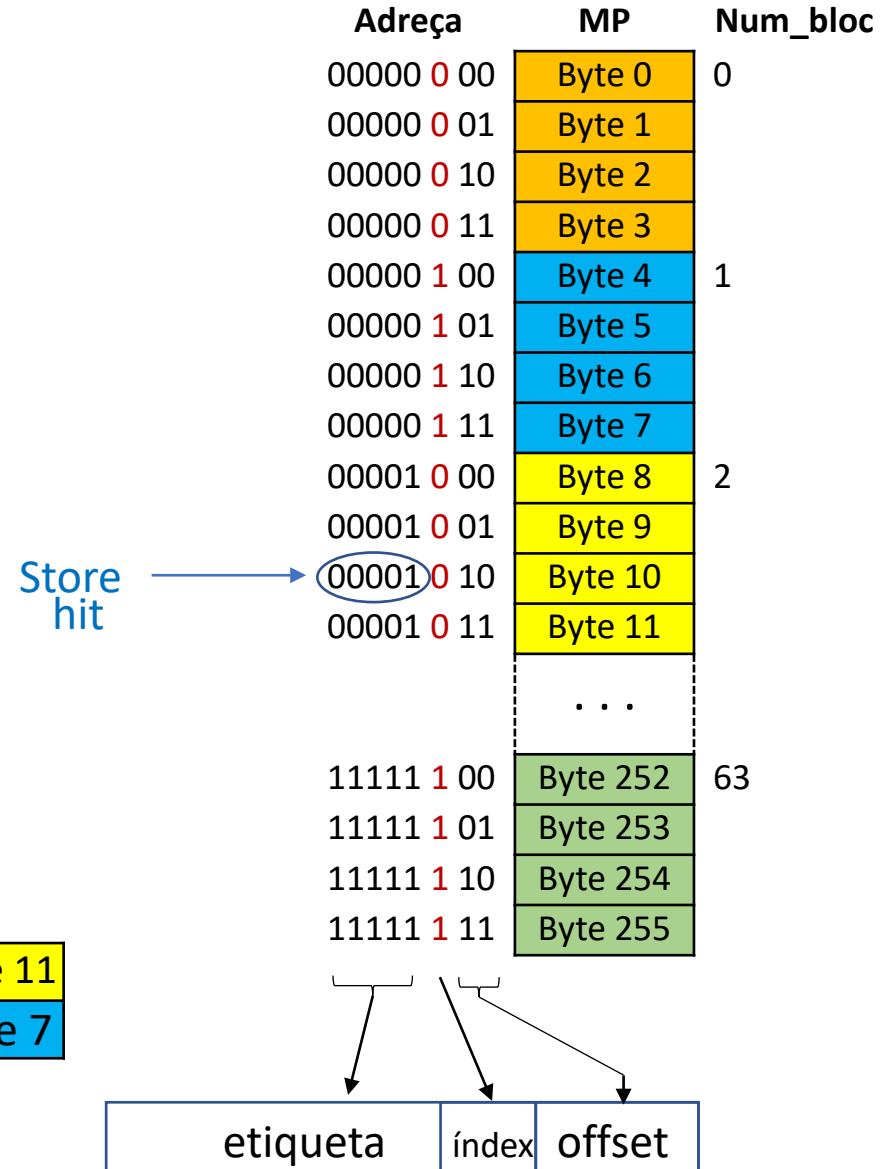
Exemple: escriptura immediata amb assignació

Espectura immediata
amb assignació

Exemple: escriptura immediata amb assignació

Espectura immediata amb assignació

Store @ = 00001010

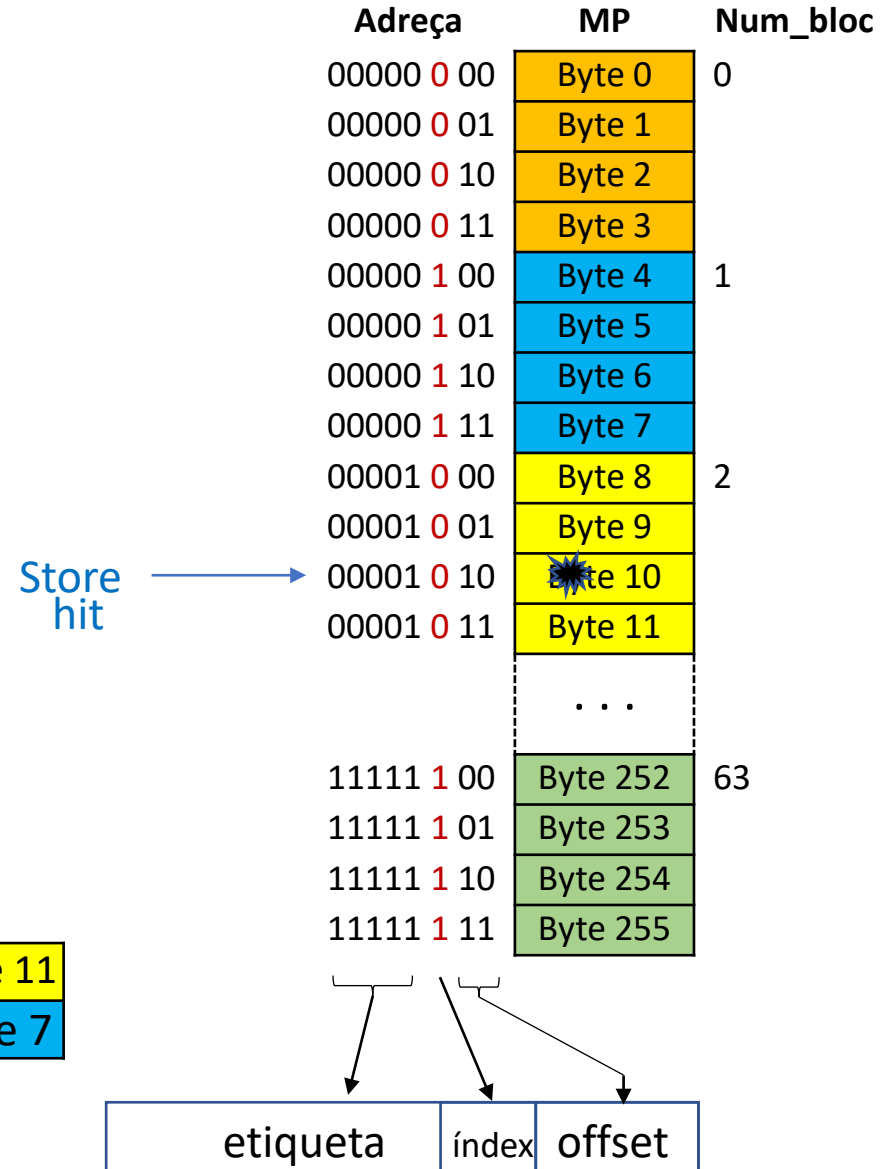
Memòria cache

Índex línia	V	Etiqueta	Dades			
0	1	00001	Byte 8	Byte 9	Byte 10	Byte 11
1	1	00000	Byte 4	Byte 5	Byte 6	Byte 7

Exemple: escriptura immediata amb assignació

Espectura immediata amb assignació

Store @ = 00001010
escrivim a MC i MP

Memòria cache

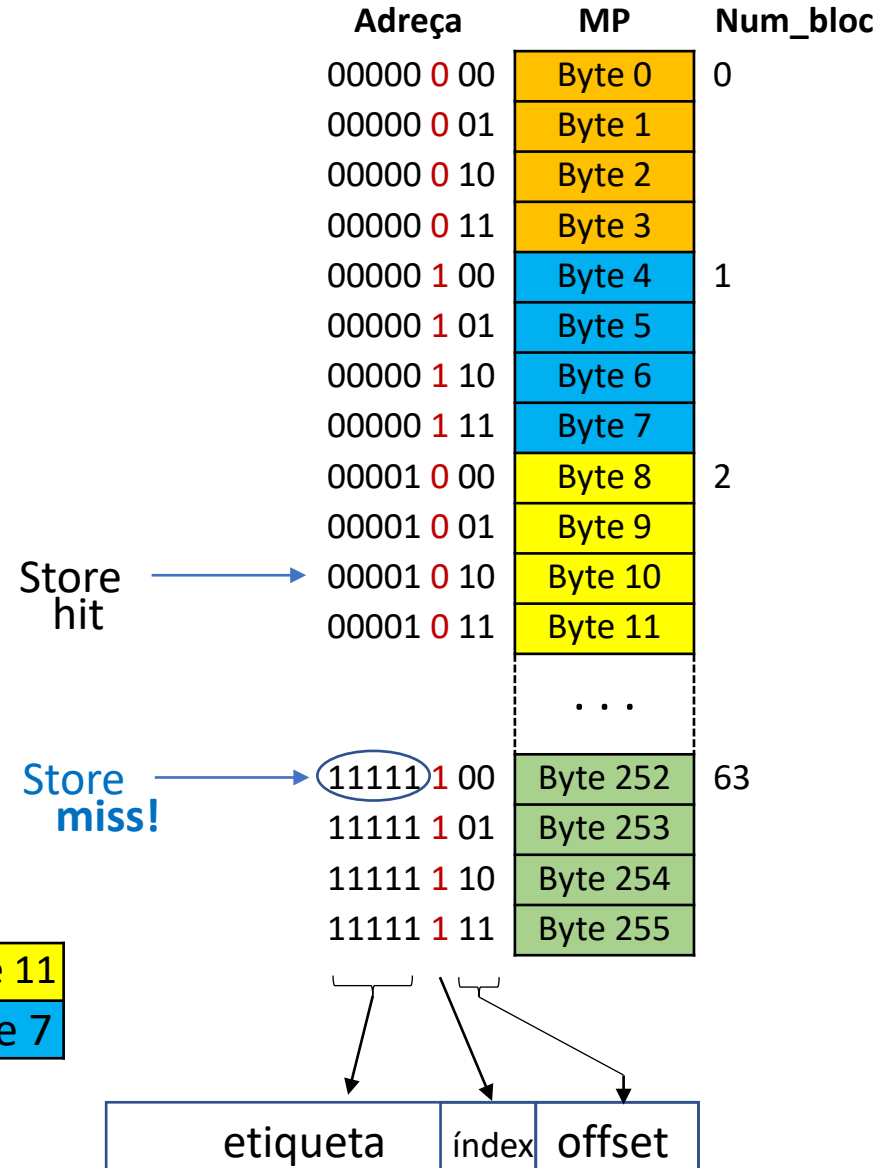
Índex línia	V	Etiqueta	Dades			
0	1	00001	Byte 8	Byte 9	Byte 10	Byte 11
1	1	00000	Byte 4	Byte 5	Byte 6	Byte 7

Exemple: escriptura immediata amb assignació

Espectura immediata amb assignació

Store @ = 00001010

Store @ = 11111100

Índex línia

Memòria cache

Índex línia	V	Etiqueta	Dades			
0	1	00001	Byte 8	Byte 9	Byte 10	Byte 11
1	1	00000	Byte 4	Byte 5	Byte 6	Byte 7

Exemple: escriptura immediata amb assignació

Espectura immediata amb assignació

Store @ = 00001010

Store @ = 11111100

copiem el bloc a la línia 1

Adreça	MP	Num_bloc
00000 0 00	Byte 0	0
00000 0 01	Byte 1	
00000 0 10	Byte 2	
00000 0 11	Byte 3	
00000 1 00	Byte 4	1
00000 1 01	Byte 5	
00000 1 10	Byte 6	
00000 1 11	Byte 7	
00001 0 00	Byte 8	2
00001 0 01	Byte 9	
00001 0 10	Byte 10	
00001 0 11	Byte 11	
...		
11111 1 00	Byte 252	63
11111 1 01	Byte 253	
11111 1 10	Byte 254	
11111 1 11	Byte 255	

Store hit

Store miss!

Memòria cache

Índex línia	V	Etiqueta	Dades			
0	1	00001	Byte 8	Byte 9	Byte 10	Byte 11
1	1	11111	Byte 252	Byte 253	Byte 254	Byte 255

Exemple: escriptura immediata amb assignació

Espectura immediata amb assignació

Store @ = 00001010

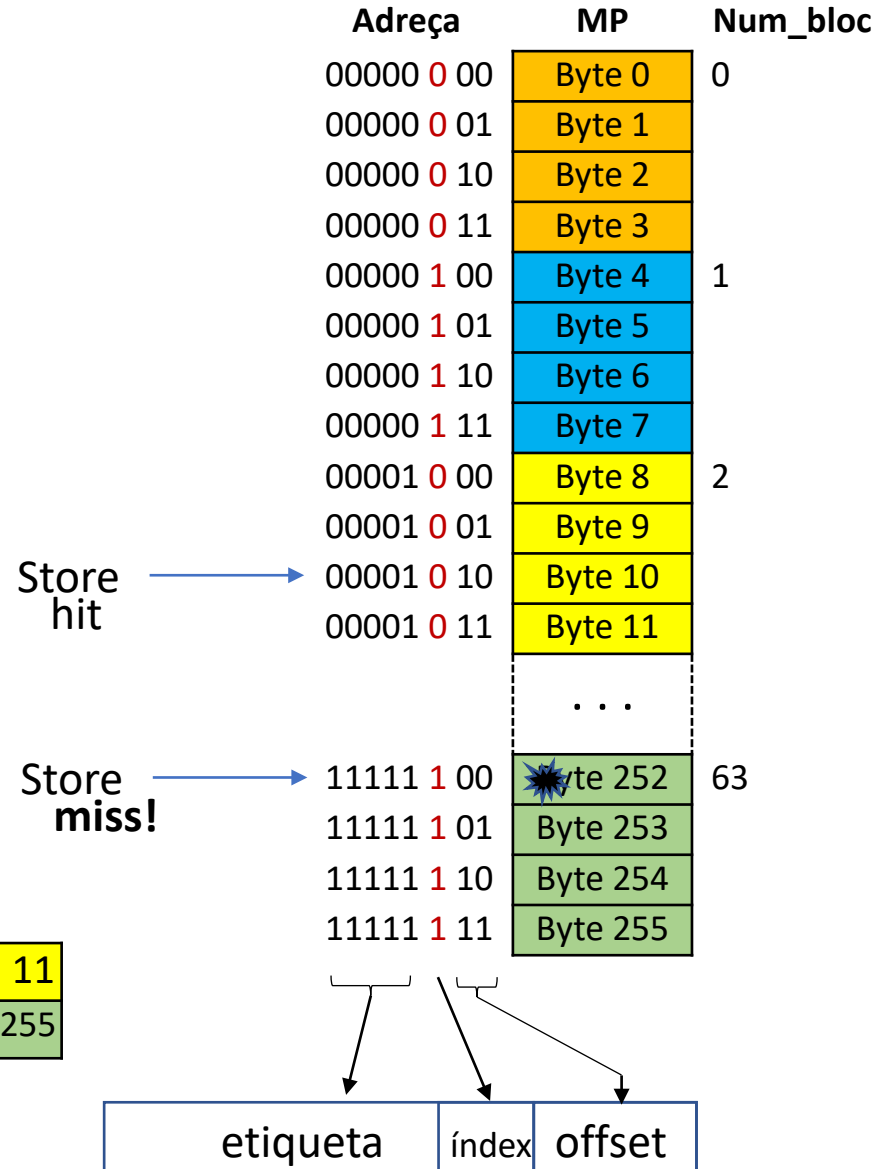
Store @ = 11111100

copiem el bloc a la línia 1

escrivim a MC i MP

Memòria cache

Índex línia	V	Etiqueta	Dades			
0	1	00001	Byte 8	Byte 9	Byte 10	Byte 11
1	1	11111	Byte 252	Byte 253	Byte 254	Byte 255

Exemples

- Lectures
- Escriptura immediata amb assignació
- **Escriptura immediata sense assignació**
- Escriptura retardada (amb assignació)

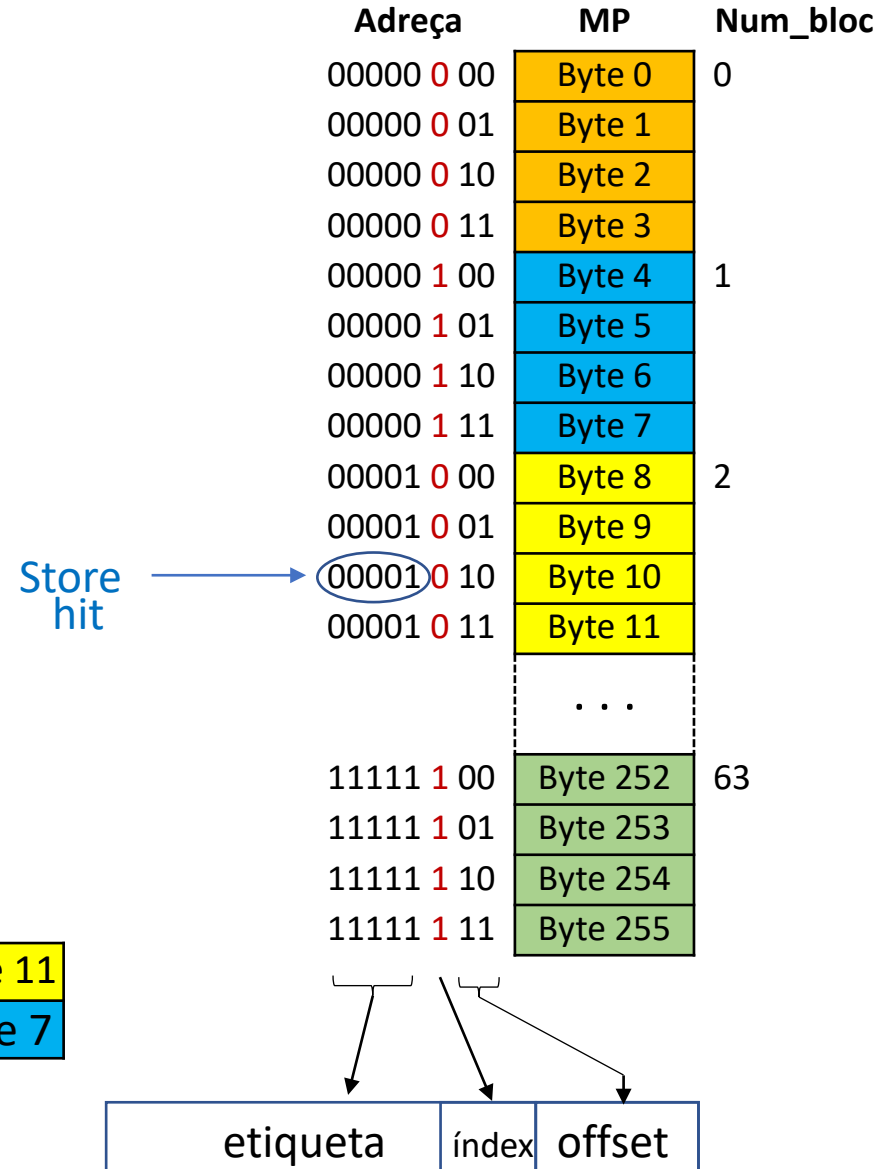
Exemple: escriptura immediata sense assignació

Espectura immediata
sense assignació

Exemple: escriptura immediata sense assignació

Espectura immediata sense assignació

Store @ = 00001010

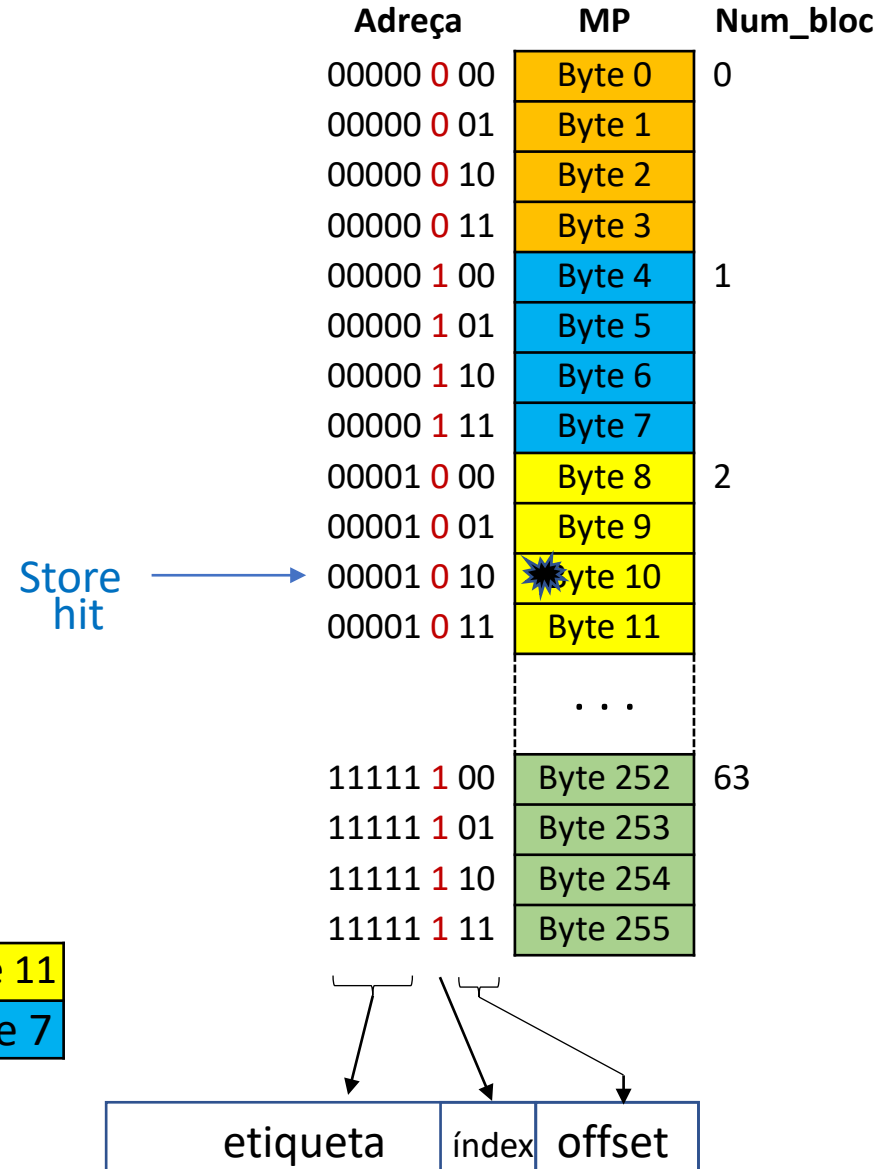
Memòria cache

Índex línia	V	Etiqueta	Dades			
0	1	00001	Byte 8	Byte 9	Byte 10	Byte 11
1	1	00000	Byte 4	Byte 5	Byte 6	Byte 7

Exemple: escriptura immediata sense assignació

Espectura immediata sense assignació

Store @ = 00001010
→ Escriu a MC i MP

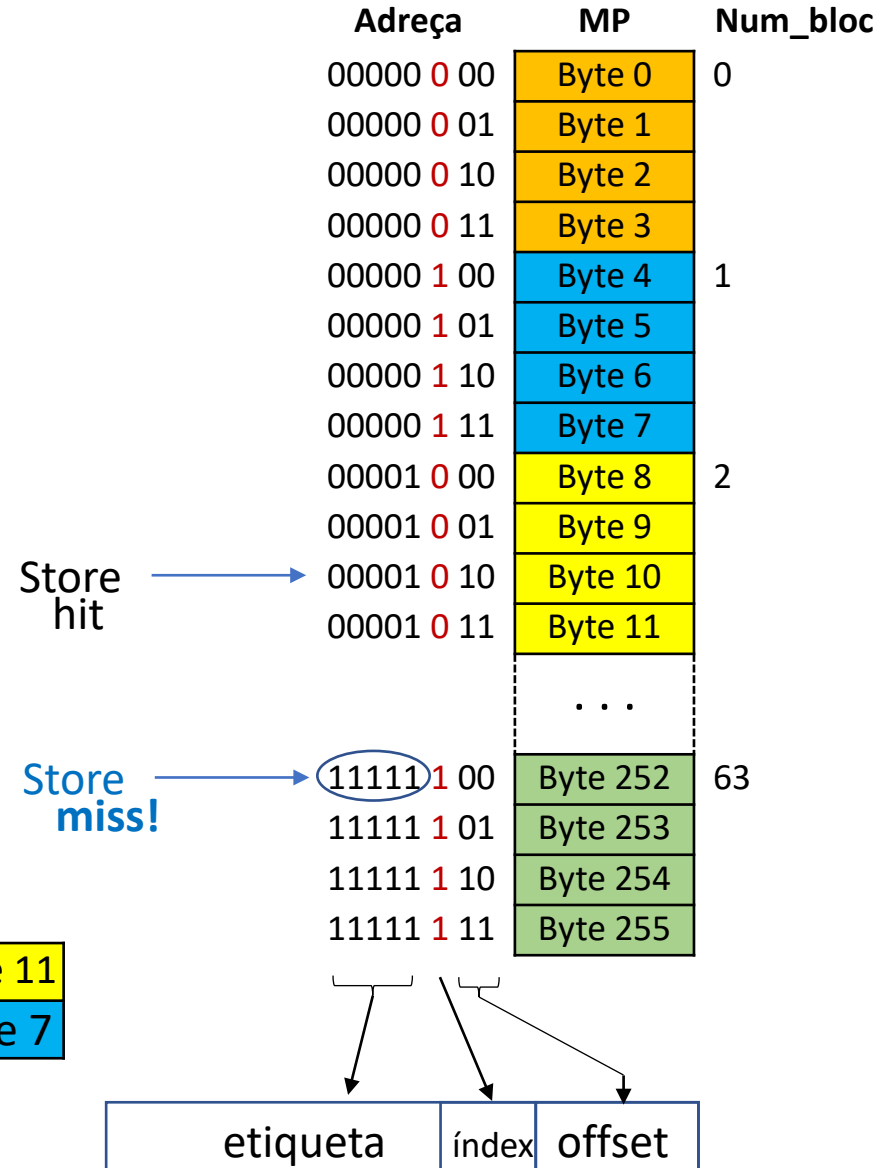

Exemple: escriptura immediata sense assignació

Espectura immediata sense assignació

Store @ = 00001010

Store @ = 11111100

Exemple: escriptura immediata sense assignació

Escriptura immediata sense assignació

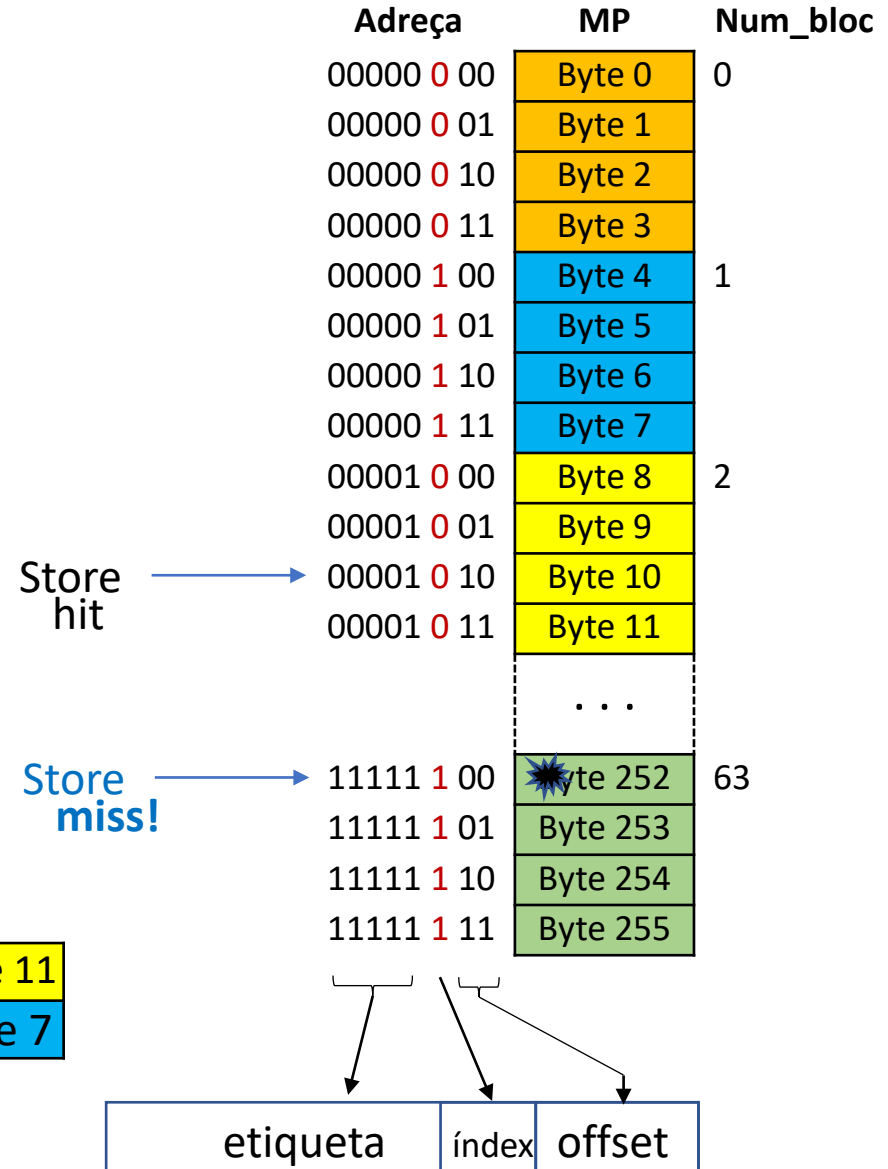
Store @ = 00001010

Store @ = 11111100

NO copia el bloc a MC
sols escriu a MP

Memòria cache

Índex línia	V	Etiqueta	Dades			
0	1	00001	Byte 8	Byte 9	Byte 10	Byte 11
1	1	00000	Byte 4	Byte 5	Byte 6	Byte 7

Exemples

- Lectures
- Escriptura immediata amb assignació
- Escriptura immediata sense assignació
- Escriptura retardada (amb assignació)

Exemple: escriptura retardada

**Esctura retardada
amb assignació**

Exemple: escriptura retardada

Espectura retardada amb assignació

Store @ = 00001010

Adreça	MP	Num_bloc
00000 0 00	Byte 0	0
00000 0 01	Byte 1	
00000 0 10	Byte 2	
00000 0 11	Byte 3	
00000 1 00	Byte 4	1
00000 1 01	Byte 5	
00000 1 10	Byte 6	
00000 1 11	Byte 7	
00001 0 00	Byte 8	2
00001 0 01	Byte 9	
00001 0 10	Byte 10	
00001 0 11	Byte 11	
...		
11111 1 00	Byte 252	63
11111 1 01	Byte 253	
11111 1 10	Byte 254	
11111 1 11	Byte 255	

Store hit

Memòria cache

Índex línia	V	D	Etiqueta	Dades			
0	1	0	00001	Byte 8	Byte 9	Byte 10	Byte 11
1	1	0	00000	Byte 4	Byte 5	Byte 6	Byte 7

Exemple: escriptura retardada

Esctura retardada amb assignació

Store @ = 00001010

Només escrivim a MC
posem D=1

Adreça	MP	Num_bloc
00000 0 00	Byte 0	0
00000 0 01	Byte 1	
00000 0 10	Byte 2	
00000 0 11	Byte 3	
00000 1 00	Byte 4	1
00000 1 01	Byte 5	
00000 1 10	Byte 6	
00000 1 11	Byte 7	
00001 0 00	Byte 8	2
00001 0 01	Byte 9	
00001 0 10	Byte 10	
00001 0 11	Byte 11	
...		
11111 1 00	Byte 252	63
11111 1 01	Byte 253	
11111 1 10	Byte 254	
11111 1 11	Byte 255	

Store hit →

Memòria cache

Índex línia	V	D	Etiqueta	Dades			
0	1	1	00001	Byte 8	Byte 9	Byte 10	Byte 11
1	1	0	00000	Byte 4	Byte 5	Byte 6	Byte 7

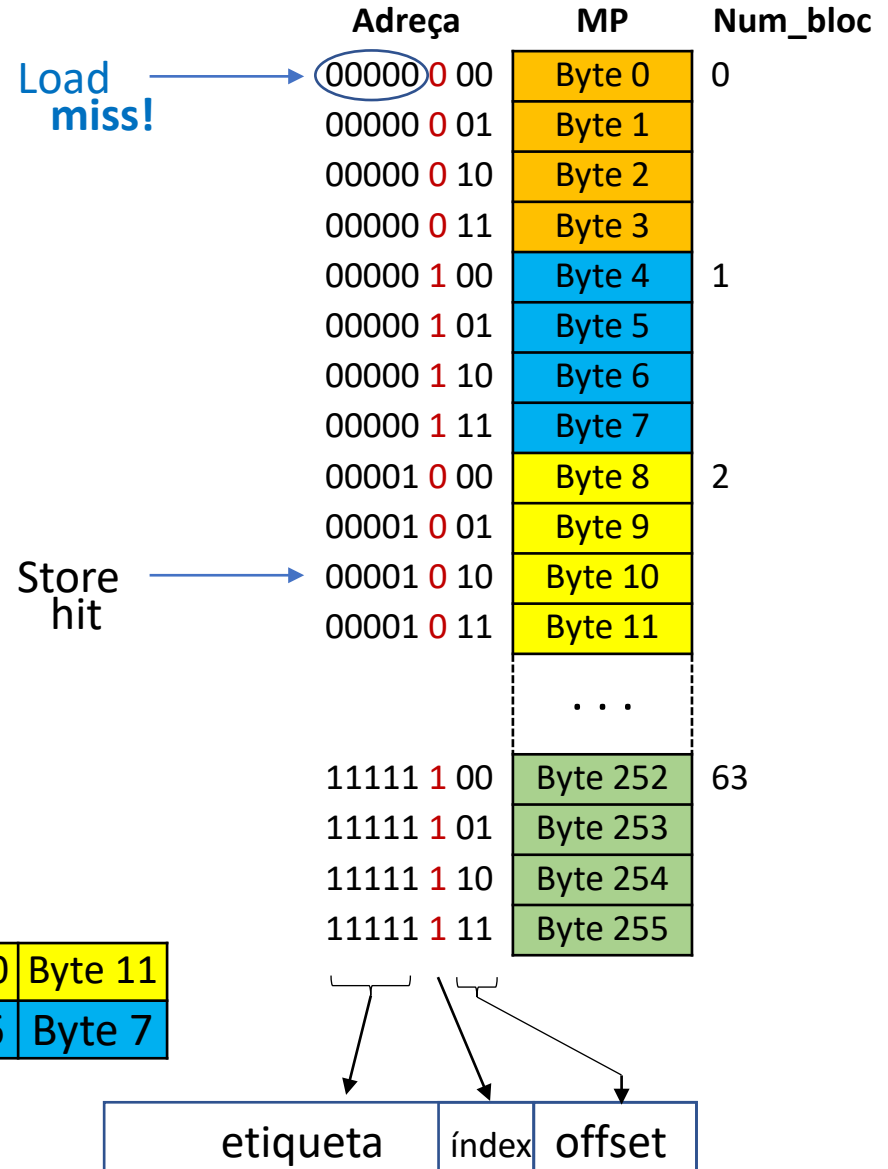

Exemple: escriptura retardada

Espectura retardada amb assignació

Store @ = 00001010

Load @ = 00000000

Exemple: escriptura retardada

Esctura retardada amb assignació

Store @ = 00001010

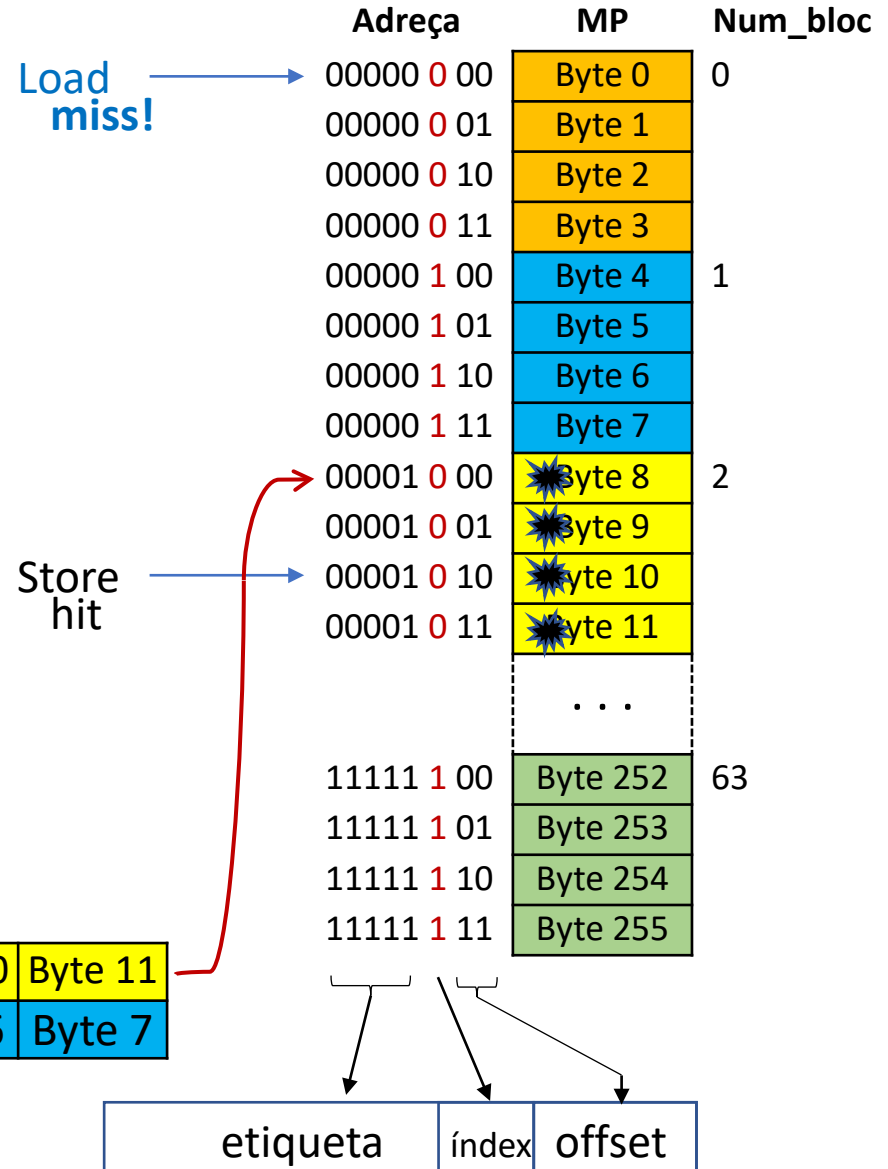
Load @ = 00000000

la línia 0 té D=1:

1.- escrivim línia 0 a MP

Memòria cache

Índex línia	V	D	Etiqueta	Dades			
0	1	1	00001	Byte 8	Byte 9	Byte 10	Byte 11
1	1	0	00000	Byte 4	Byte 5	Byte 6	Byte 7

Exemple: escriptura retardada

Espectura retardada amb assignació

Store @ = 00001010

Load @ = 00000000

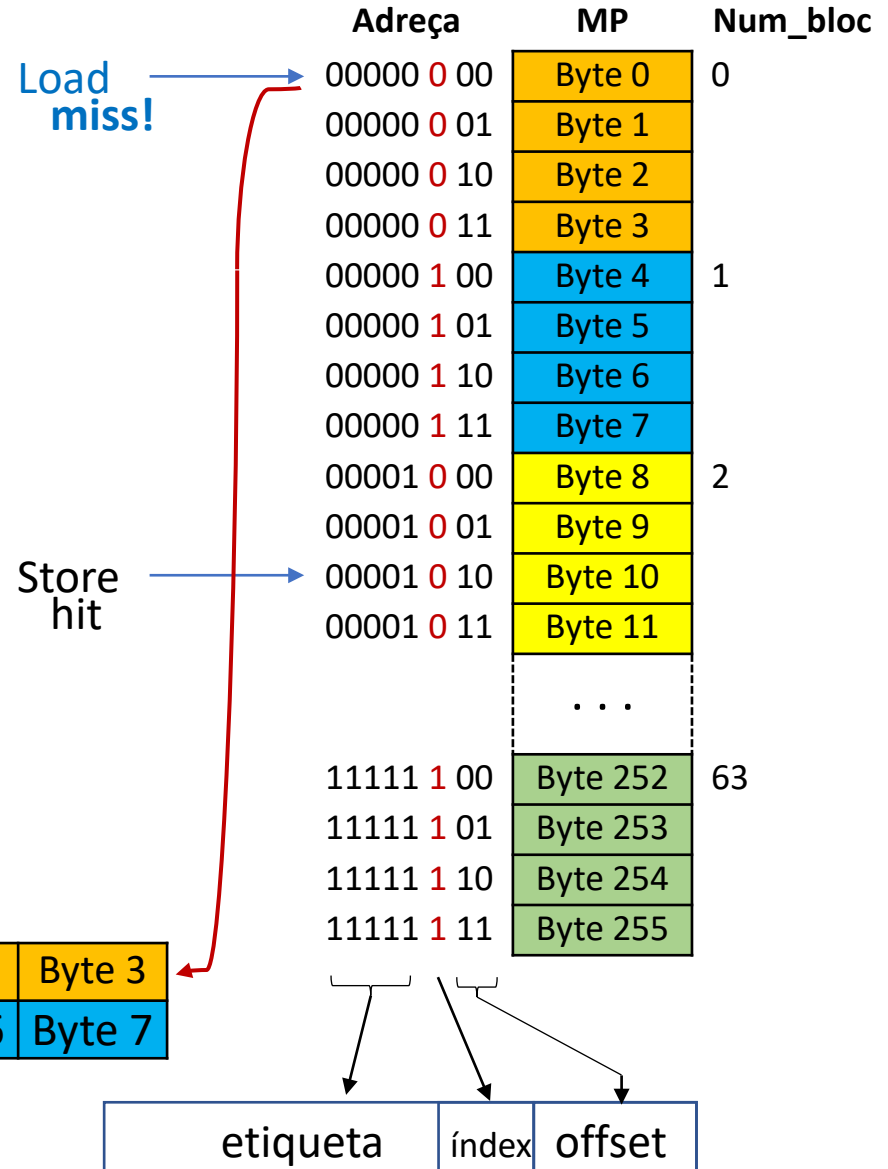
falla a la línia 0

1.- escrivim línia 0 a MP

2.- reemplacem línia 0
i posem D=0

Memòria cache

Índex línia	V	D	Etiqueta	Dades			
0	1	0	00000	Byte 0	Byte 1	Byte 2	Byte 3
1	1	0	00000	Byte 4	Byte 5	Byte 6	Byte 7

Exemple: escriptura retardada

Espectura retardada amb assignació

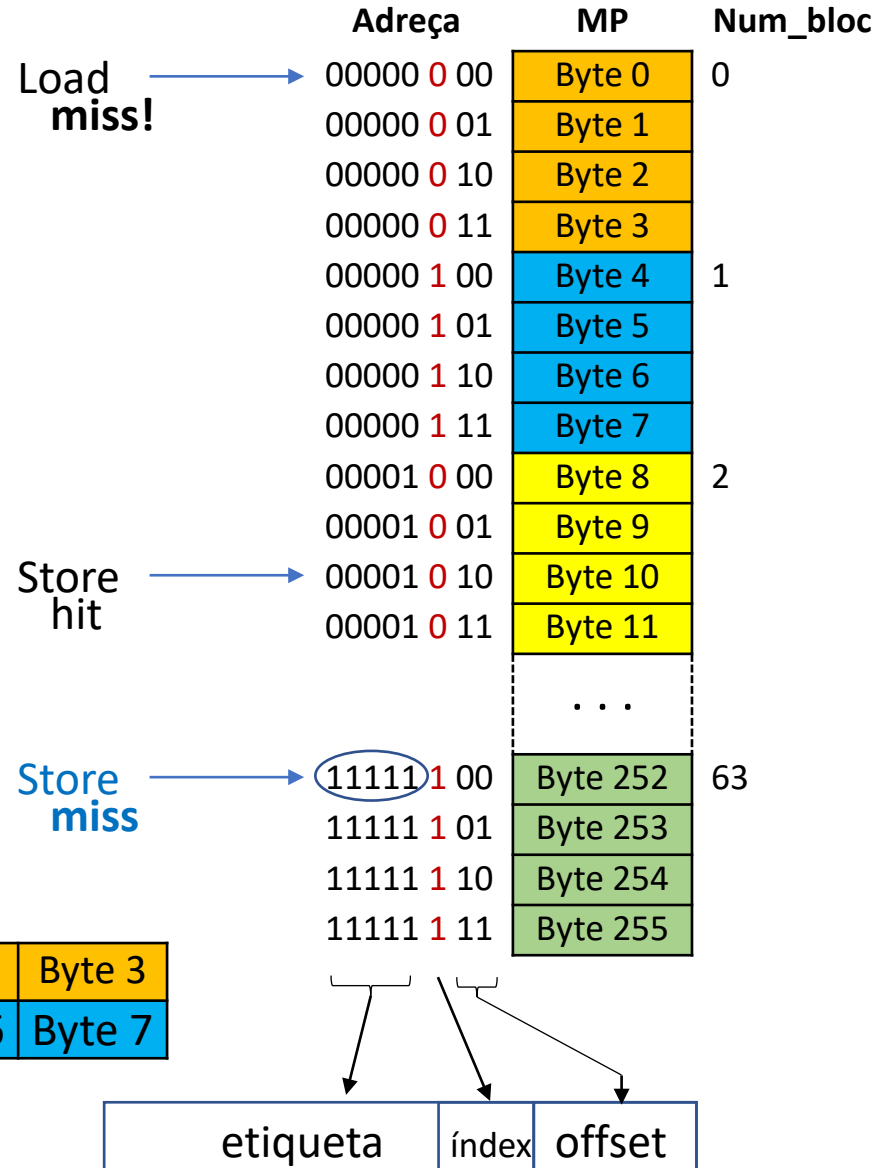
Store @ = 00001010

Load @ = 00000000

Store @ = 11111100

Memòria cache

Índex línia	V	D	Etiqueta	Dades			
0	1	0	00000	Byte 0	Byte 1	Byte 2	Byte 3
1	1	0	00000	Byte 4	Byte 5	Byte 6	Byte 7

Exemple: escriptura retardada

Espectura retardada amb assignació

Store @ = 00001010

Load @ = 00000000

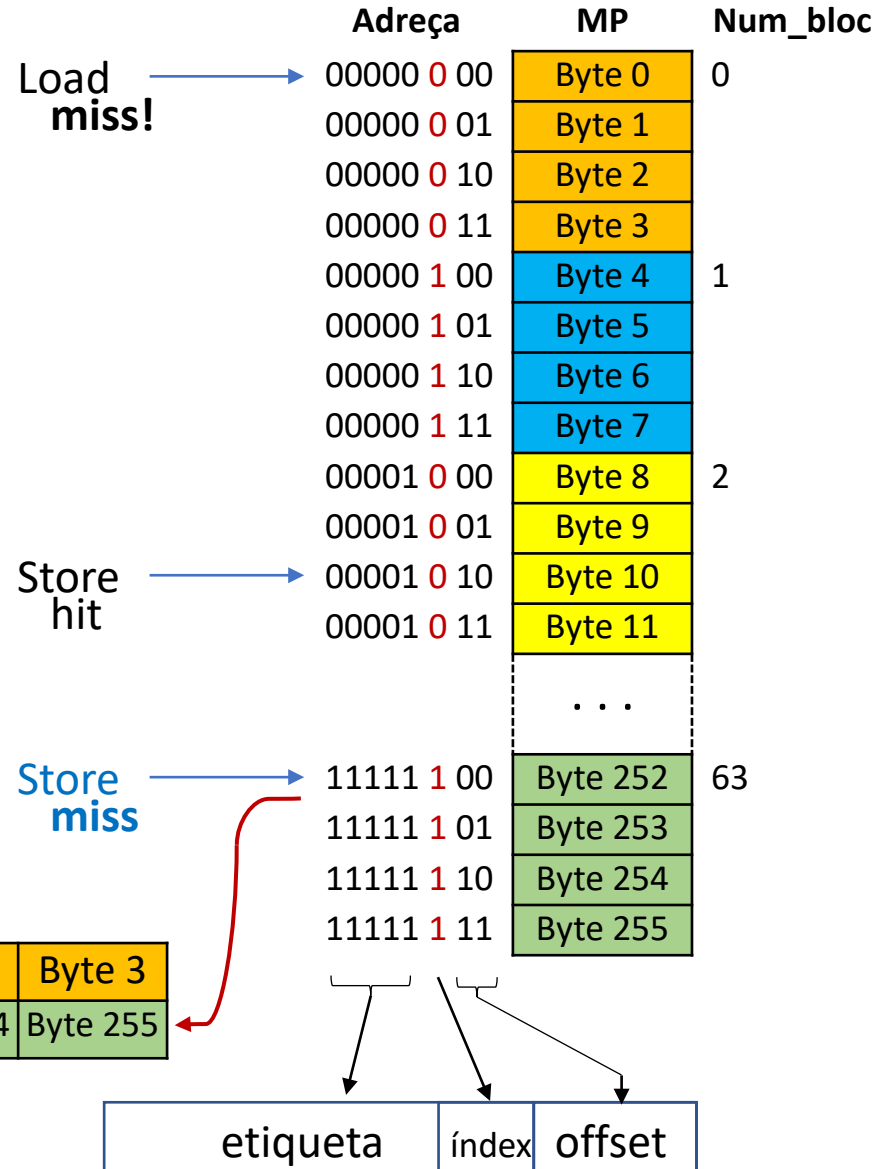
Store @ = 11111100

la línia 1 té D=0

copiem el bloc a la línia 1

Memòria cache

Índex línia	V	D	Etiqueta	Dades			
0	1	0	00000	Byte 0	Byte 1	Byte 2	Byte 3
1	1	0	11111	Byte 252	Byte 253	Byte 254	Byte 255

Exemple: escriptura retardada

Espectura retardada amb assignació

Store @ = 00001010

Load @ = 00000000

Store @ = 11111100

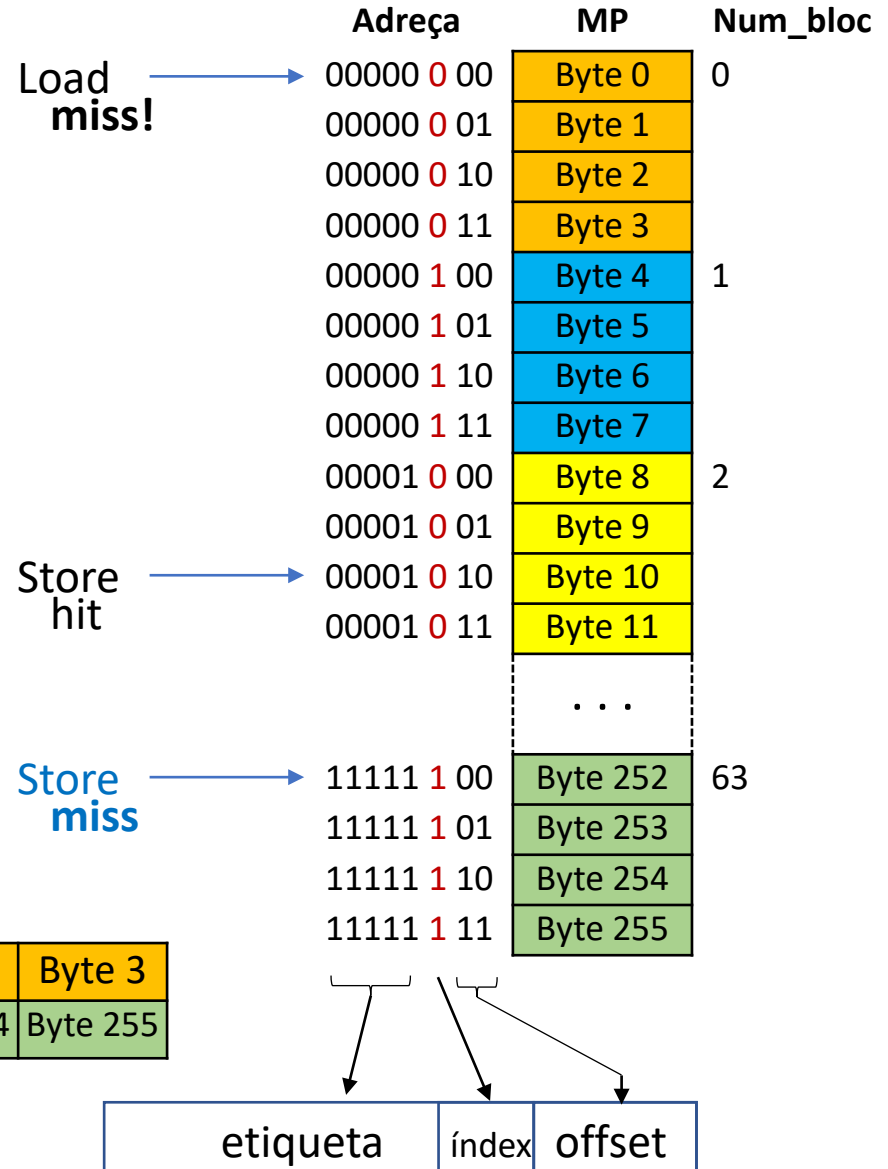
la línia 1 té D=0

copiem el bloc a la línia 1

escriuim solament a a MC i posem D=1

Memòria cache

Índex línia	V	D	Etiqueta	Dades			
0	1	0	00000	Byte 0	Byte 1	Byte 2	Byte 3
1	1	1	11111	Byte 252	Byte 253	Byte 254	Byte 255

Memòria Cache

- Introducció
- Aspectes de disseny
- **Impacte en el rendiment**
 - Temps d'accés a memòria
 - Model de temps simplificat
 - Temps d'accés mitjà
 - Impacte de la cache en el rendiment
- Millores de rendiment

Temps d'accés a memòria

Definim el temps d'accés a memòria

- En cas de hit
 - $t_{\text{accés}} = t_h$
 - t_h : **temps d'encert**, que inclou:
 - comprovar l'etiqueta (hit/miss)

Temps d'accés a memòria

Definim el temps d'accés a memòria

- En cas de hit
 - $t_{\text{accés}} = t_h$
 - t_h : **temps d'encert**, que inclou:
 - comprovar l'etiqueta (hit/miss)
 - llegir o escriure la dada a la MC (al mateix temps)

Temps d'accés a memòria

Definim el temps d'accés a memòria

- En cas de hit
 - $t_{\text{accés}} = t_h$
 - t_h : **temps d'encert**, que inclou:
 - comprovar l'etiqueta (hit/miss)
 - llegir o escriure la dada a la MC (al mateix temps)
- En cas de miss
 - $t_{\text{accés}} = t_h + t_p$
 - t_h : comprovació de l'etiqueta

Temps d'accés a memòria

Definim el temps d'accés a memòria

- En cas de hit
 - $t_{\text{accés}} = t_h$
 - t_h : **temps d'encert**, que inclou:
 - comprovar l'etiqueta (hit/miss)
 - llegir o escriure la dada a la MC (al mateix temps)
- En cas de miss
 - $t_{\text{accés}} = t_h + t_p$
 - t_h : comprovació de l'etiqueta
 - t_p : **temps de penalització**, que inclou:
 - copiar blocs de MP a MC o viceversa

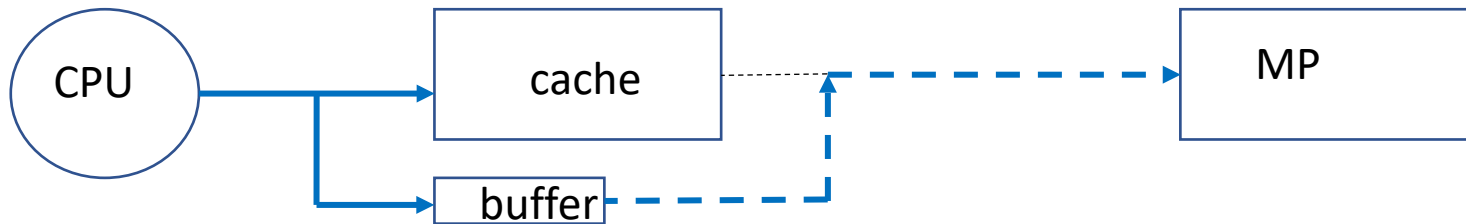
Temps d'accés a memòria

Definim el temps d'accés a memòria

- En cas de hit
 - $t_{\text{accés}} = t_h$
 - t_h : **temps d'encert**, que inclou:
 - comprovar l'etiqueta (hit/miss)
 - llegir o escriure la dada a la MC (al mateix temps)
- En cas de miss
 - $t_{\text{accés}} = t_h + t_p$
 - t_h : comprovació de l'etiqueta
 - t_p : **temps de penalització**, que inclou:
 - copiar blocs de MP a MC o viceversa
 - llegir o escriure la dada a la MC

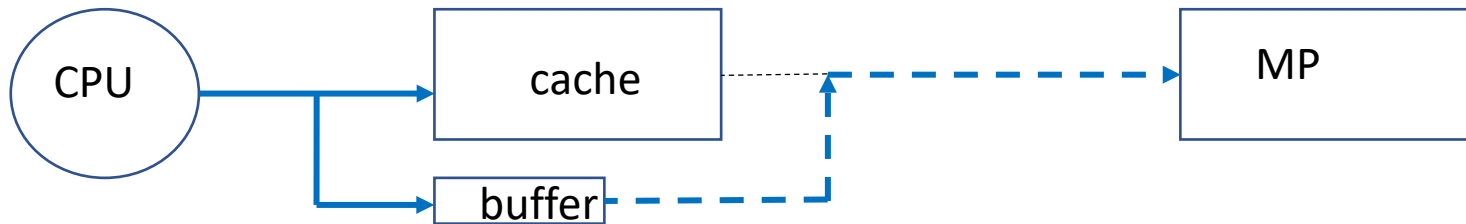
Model de temps simplificat

- Escripura immediata: assumirem que
 - Hi ha un buffer d'escripura de mida il·limitada amb totes les escriptures pendents d'anar a MP

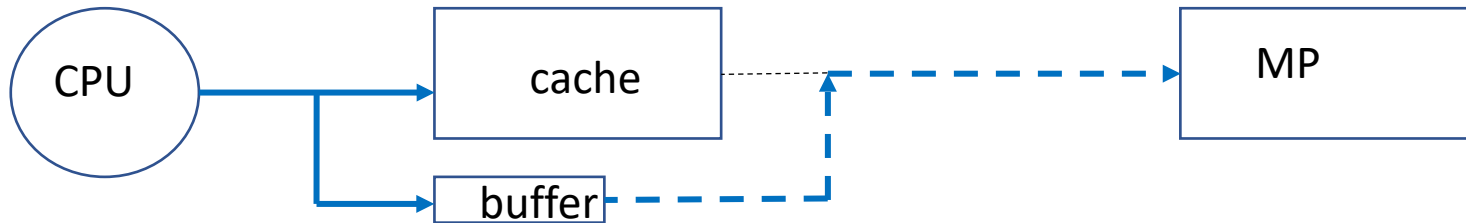
Model de temps simplificat

- Escripura immediata: assumirem que
 - Hi ha un buffer d'escripura de mida il·limitada amb totes les escriptures pendents d'anar a MP
 - Un cop ha escrit al buffer, la CPU prossegueix, en paral·lel a les escriptures a MP

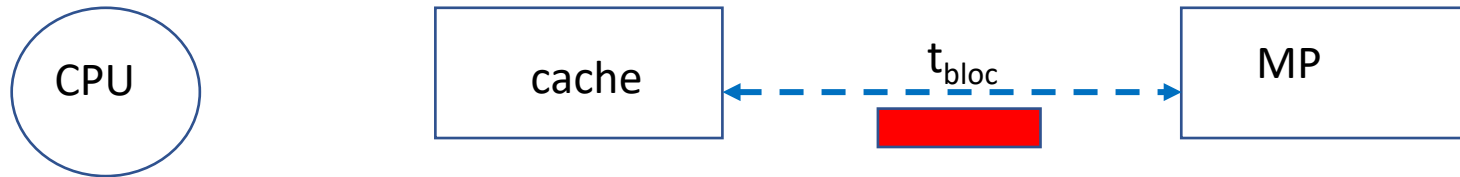
Model de temps simplificat

- Escripura immediata: assumirem que
 - Hi ha un buffer d'escriptura de mida il·limitada amb totes les escriptures pendents d'anar a MP
 - Un cop ha escrit al buffer, la CPU prossegueix, en paral·lel a les escriptures a MP
 - Cap accés posterior entra en conflicte amb escriptures pendents

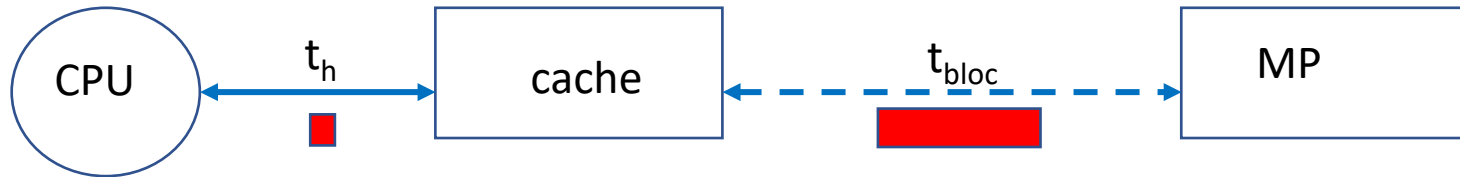
Temps de penalització t_p

- Per tal de modelar t_p , definim
 t_{bloc} : Copiar un bloc de MP a MC o viceversa

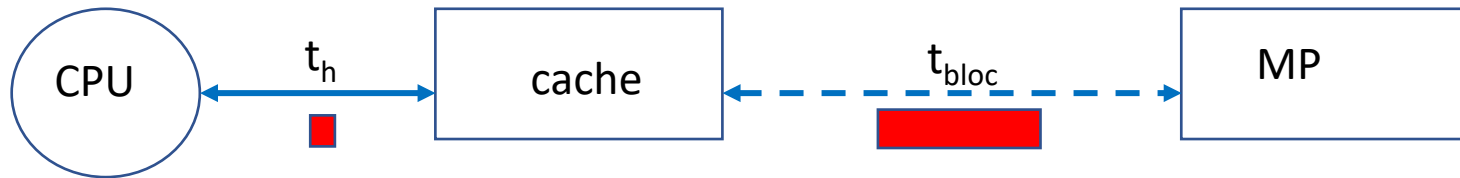
Temps de penalització t_p

- Per tal de modelar t_p , definim
 - t_{bloc} : Copiar un bloc de MP a MC o viceversa
 - t_h : Transferir la dada de MC a CPU o viceversa

Temps de penalització t_p

- Per tal de modelar t_p , definim
 - t_{bloc} : Copiar un bloc de MP a MC o viceversa
 - t_h : Transferir la dada de MC a CPU o viceversa

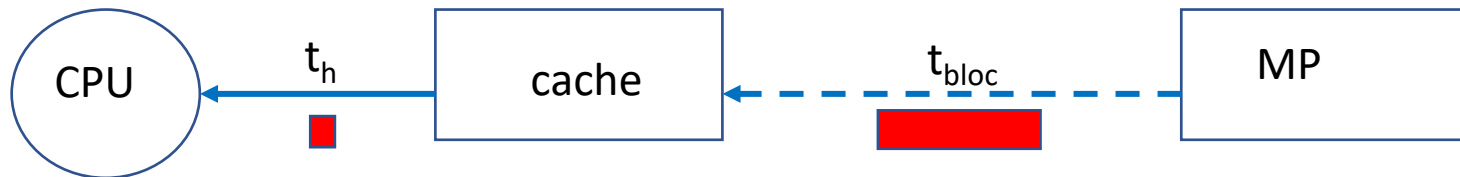
- t_p depèn de la política d'escriptura

Temps de penalització t_p

- Escriptura **immediata sense assignació**

- Fallada de lectura

$t_p = t_{\text{bloc}} + t_h$: Copiar el bloc de MP a MC i servir la dada a la CPU

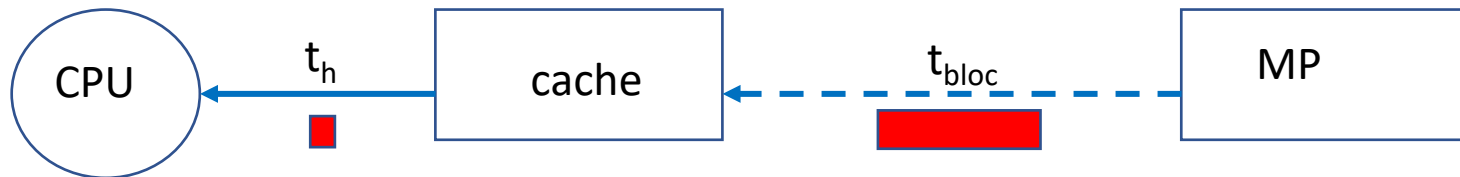

Temps de penalització t_p

- Escriptura **immediata sense assignació**

- Fallada de lectura

$t_p = t_{\text{bloc}} + t_h$: Copiar el bloc de MP a MC i servir la dada a la CPU

Temps de penalització t_p

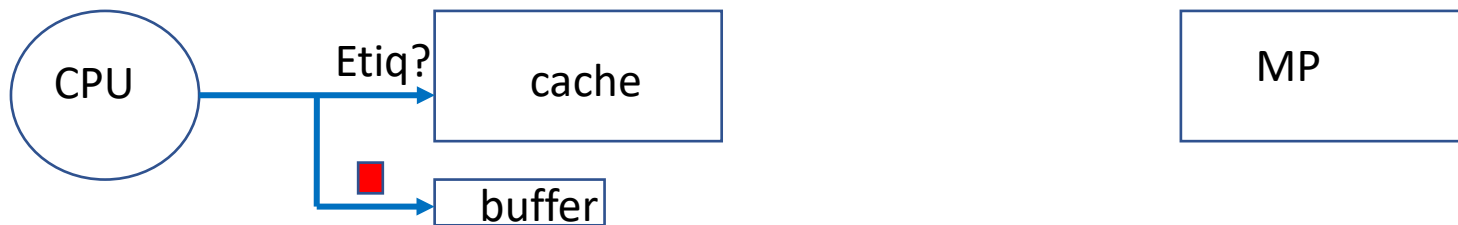
- Escriptura **immediata sense assignació**

- Fallada de lectura

$t_p = t_{\text{bloc}} + t_h$: Copiar el bloc de MP a MC i servir la dada a la CPU

- Fallada d'escriptura

$t_p = 0$: S'escriu al buffer en paral·lel a comprovar etiqueta

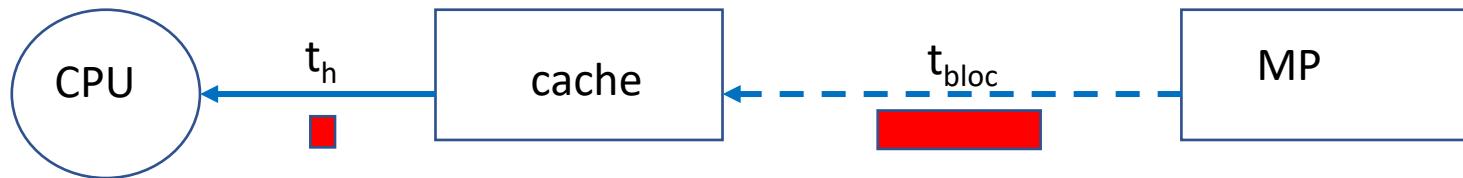

Temps de penalització t_p

- Escriptura **immediata amb assignació**

- Fallada de lectura

$t_p = t_{\text{bloc}} + t_h$: Copiar bloc de MP a MC i transferir la dada a la CPU

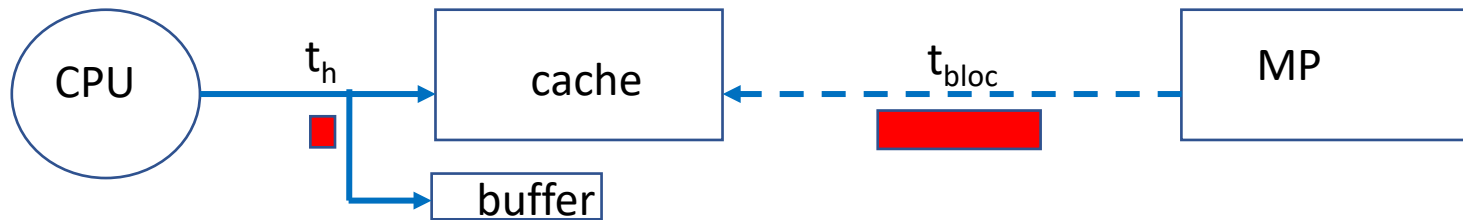

Temps de penalització t_p

- Escripura **immediata amb assignació**

- Fallada de lectura (o escriptura)

$t_p = t_{\text{bloc}} + t_h$: Copiar bloc de MP a MC i transferir la dada a la CPU
(o de la CPU al buffer i a MC, en cas d'escriptura)

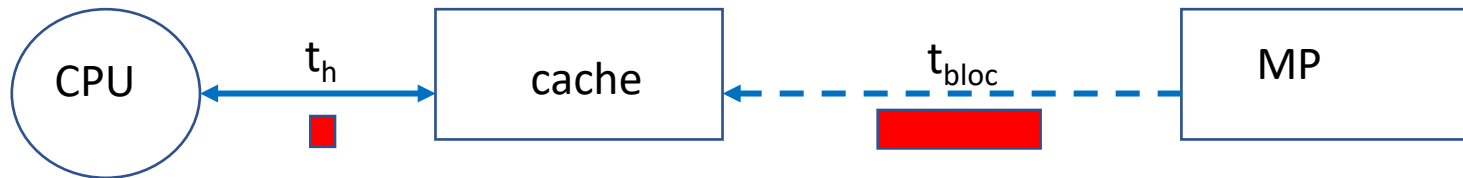

Temps de penalització t_p

- Escripura **retardada** (amb assignació)

- Igual per a fallades de lectura o d'escripura
- Si el bloc reemplaçat està **no-modificat** ($D=0$)

$t_p = t_{\text{bloc}} + t_h$: Copiar el bloc de MP a MC i servir la dada a la CPU

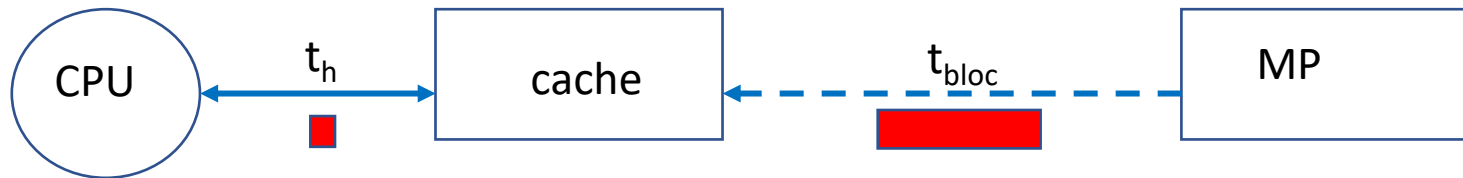

Temps de penalització t_p

- Escriptura **retardada** (amb assignació)

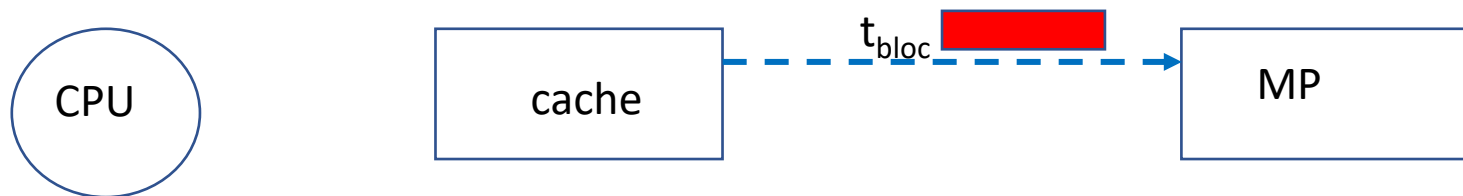
- Igual per a fallades de lectura o d'escriptura
- Si el bloc reemplaçat està **no-modificat** ($D=0$)

$t_p = t_{\text{bloc}} + t_h$: Copiar el bloc de MP a MC i servir la dada a la CPU

- Si el bloc reemplaçat està **modificat** ($D=1$)

t_{bloc} : Escriure el bloc modificat en MP

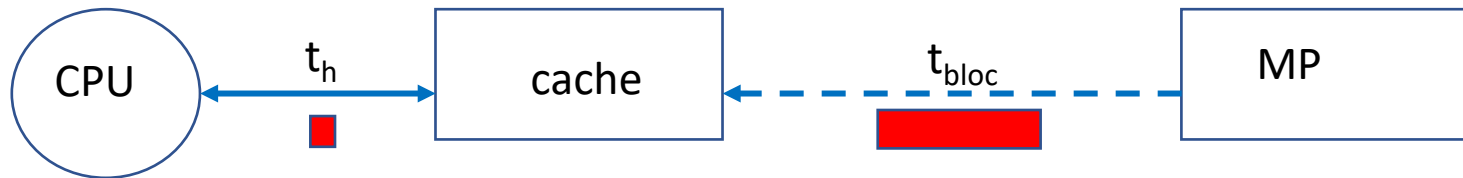

Temps de penalització t_p

- Escriptura **retardada** (amb assignació)

- Igual per a fallades de lectura o d'escriptura
- Si el bloc reemplaçat està **no-modificat** ($D=0$)

$t_p = t_{\text{bloc}} + t_h$: Copiar el bloc de MP a MC i servir la dada a la CPU

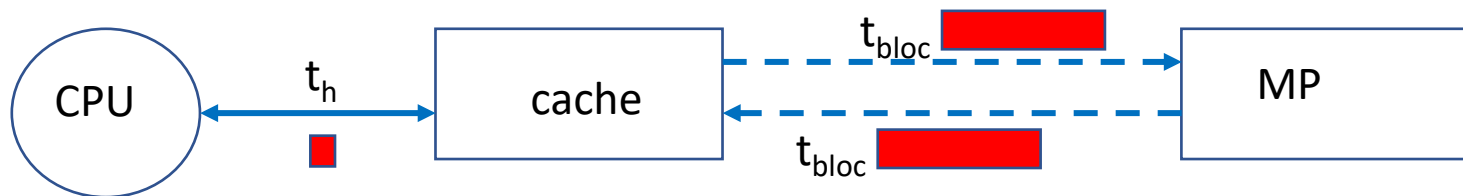

- Si el bloc reemplaçat està **modificat** ($D=1$)

t_{bloc} : Escriure el bloc modificat en MP

$t_{\text{bloc}} + t_h$: Copiar el bloc de MP a MC i servir la dada a la CPU

$t_p = 2 \times t_{\text{bloc}} + t_h$

Model de temps simplificat: t_p

En resum:

t_p	Immediata amb assignació	Immediata sense assignació
Lectura	$t_{\text{bloc}} + t_h$	$t_{\text{bloc}} + t_h$
Espectura	$t_{\text{bloc}} + t_h$	0

t_p	Retardada amb assignació
Bloc NO modificat	$t_{\text{bloc}} + t_h$
Bloc modificat	$2 \times t_{\text{bloc}} + t_h$

Temps d'accés mitjà

- Avaluem una cache pel seu temps d'accés
 - Però quin temps
 - el temps en cas d'encert t_h ?
 - o el temps en cas de fallada $t_h + t_p$?

Temps d'accés mitjà

- Avaluem una cache pel seu temps d'accés
 - Però quin temps
 - el temps en cas d'encert t_h ?
 - o el temps en cas de fallada $t_h + t_p$?
- Usarem el temps d'accés mitjà (t_{am})
 - També conegut com *average memory access time* (AMAT)
 - Promig que pondera cada temps per les ocurrències de cada tipus

$$t_{am} = h \cdot t_h + m \cdot (t_h + t_p)$$

Temps d'accés mitjà

- Avaluem una cache pel seu temps d'accés
 - Però quin temps
 - el temps en cas d'encert t_h ?
 - o el temps en cas de fallada $t_h + t_p$?
- Usarem el temps d'accés mitjà (t_{am})
 - També conegut com *average memory access time* (AMAT)
 - Promig que pondera cada temps per les ocurrències de cada tipus

$$t_{am} = h \cdot t_h + m \cdot (t_h + t_p)$$

$$t_{am} = (1-m) \cdot t_h + m \cdot (t_h + t_p)$$

Temps d'accés mitjà

- Avaluem una cache pel seu temps d'accés
 - Però quin temps
 - el temps en cas d'encert t_h ?
 - o el temps en cas de fallada $t_h + t_p$?
- Usarem el temps d'accés mitjà (t_{am})
 - També conegut com *average memory access time* (AMAT)
 - Promig que pondera cada temps per les ocurrències de cada tipus

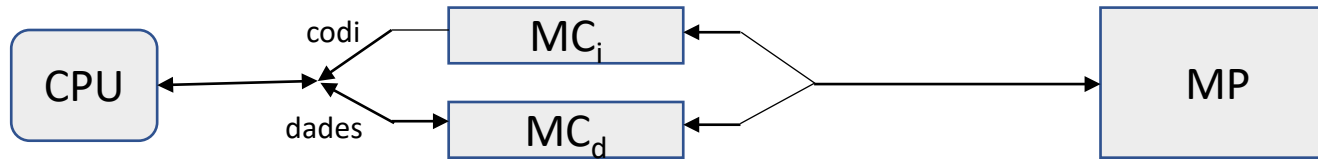
$$t_{am} = h \cdot t_h + m \cdot (t_h + t_p)$$

$$t_{am} = (1-m) \cdot t_h + m \cdot (t_h + t_p)$$

$$t_{am} = t_h + m \cdot t_p$$

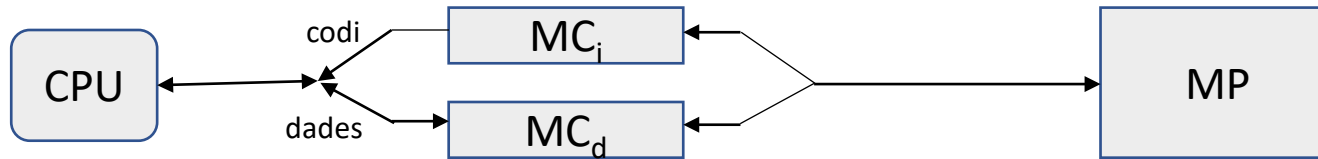
Temps d'accés mitjà

- Moltes CPU actuals tenen caches separades

Temps d'accés mitjà

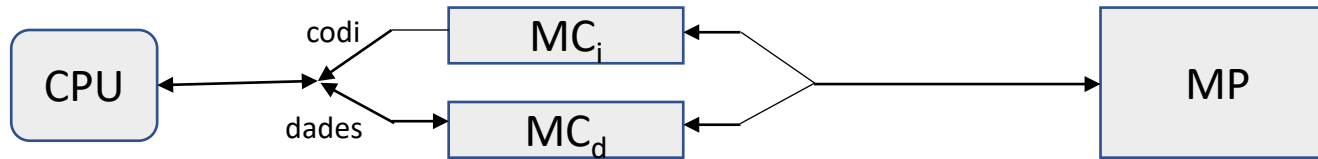
- Moltes CPU actuals tenen caches separades

- Suposem els següents paràmetres
 - Temps d'encert: t_h (en els dos casos)
 - Taxes de fallada: m_i i m_d
 - Temps de penalització: t_{pi} i t_{pd}
 - Núm. de referències: n_{ins} (accessos a MC_i) i n_{dat} (accessos a MC_d)
$$n_{refs} = n_{ins} + n_{dat}$$
 - La taxa de referències per instrucció és: $n_r = n_{refs}/n_{ins}$

Temps d'accés mitjà

- Moltes CPU actuals tenen caches separades

- Suposem els següents paràmetres
 - Temps d'encert: t_h (en els dos casos)
 - Taxes de fallada: m_i i m_d
 - Temps de penalització: t_{pi} i t_{pd}
 - Núm. de referències: n_{ins} (accessos a MC_i) i n_{dat} (accessos a MC_d)

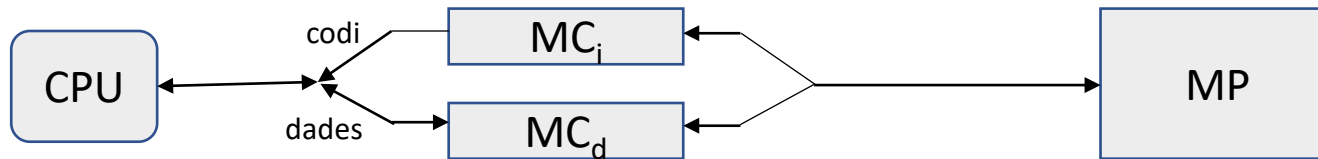
$$n_{refs} = n_{ins} + n_{dat}$$

- La taxa de referències per instrucció és: $n_r = n_{refs}/n_{ins}$
- Llavors el temps d'accés mitjà és

$$t_{am} = t_h + (n_{ins}/n_{refs}) \cdot m_i \cdot t_{pi} + (n_{refs} - n_{ins})/n_{refs} \cdot m_d \cdot t_{pd}$$

Temps d'accés mitjà

- Moltes CPU actuals tenen caches separades

- Suposem els següents paràmetres
 - Temps d'encert: t_h (en els dos casos)
 - Taxes de fallada: m_i i m_d
 - Temps de penalització: t_{pi} i t_{pd}
 - Núm. de referències: n_{ins} (accessos a MC_i) i n_{dat} (accessos a MC_d)

$$n_{refs} = n_{ins} + n_{dat}$$

- La taxa de referències per instrucció és: $n_r = n_{refs}/n_{ins}$
- Llavors el temps d'accés mitjà és

$$t_{am} = t_h + (n_{ins}/n_{refs}) \cdot m_i \cdot t_{pi} + (n_{refs} - n_{ins})/n_{refs} \cdot m_d \cdot t_{pd}$$

- o bé:

$$t_{am} = t_h + (1/n_r) \cdot m_i \cdot t_{pi} + (1 - 1/n_r) \cdot m_d \cdot t_{pd}$$

Temps d'accés mitjà

- Però t_{am} ha de promitjar el t_p de cada tipus de fallada
 - Depèn de la política d'escriptura, com hem vist

Temps d'accés mitjà

- Però t_{am} ha de promitjar el t_p de cada tipus de fallada
 - Depèn de la política d'escriptura, com hem vist

- **Immediata amb assignació**

$$t_p = t_{block} + t_h \quad (\text{totes les fallades penalitzen igual})$$

Temps d'accés mitjà

- Però t_{am} ha de promitjar el t_p de cada tipus de fallada
 - Depèn de la política d'escriptura, com hem vist

- **Immediata amb assignació**

$$t_p = t_{block} + t_h \quad (\text{totes les fallades penalitzen igual})$$

- **Immediata sense assignació**

- Si p_e és la fracció d'escriptures, d'entre totes les fallades

$$t_p = (1-p_e) \cdot t_{p_lectura} + p_e \cdot t_{p_escriptura}$$

Temps d'accés mitjà

- Però t_{am} ha de promitjar el t_p de cada tipus de fallada
 - Depèn de la política d'escriptura, com hem vist

- **Immediata amb assignació**

$$t_p = t_{block} + t_h \quad (\text{totes les fallades penalitzen igual})$$

- **Immediata sense assignació**

- Si p_e és la fracció d'escriptures, d'entre totes les fallades

$$\begin{aligned} t_p &= (1-p_e) \cdot t_{p_lectura} + p_e \cdot t_{p_escriptura} \\ &= (1-p_e) \cdot (t_{block} + t_h) + p_e \cdot 0 \\ &= (1-p_e) \cdot (t_{block} + t_h) \end{aligned}$$

Temps d'accés mitjà

- Però t_{am} ha de promitjar el t_p de cada tipus de fallada
 - Depèn de la política d'escriptura, com hem vist

- **Immediata amb assignació**

$$t_p = t_{block} + t_h \quad (\text{totes les fallades penalitzen igual})$$

- **Immediata sense assignació**

- Si p_e és la fracció d'escriptures, d'entre totes les fallades

$$\begin{aligned} t_p &= (1-p_e) \cdot t_{p_lectura} + p_e \cdot t_{p_escriptura} \\ &= (1-p_e) \cdot (t_{block} + t_h) + p_e \cdot 0 \\ &= (1-p_e) \cdot (t_{block} + t_h) \end{aligned}$$

- **Retardada (amb assignació)**

- Si p_m és la fracció de blocs modificats, d'entre tots els reemplaçats

$$t_p = (1-p_m) \cdot t_{p_bloc_no-modificat} + p_m \cdot t_{p_bloc_modificat}$$

Temps d'accés mitjà

- Però t_{am} ha de promitjar el t_p de cada tipus de fallada
 - Depèn de la política d'escriptura, com hem vist

- **Immediata amb assignació**

$$t_p = t_{block} + t_h \quad (\text{totes les fallades penalitzen igual})$$

- **Immediata sense assignació**

- Si p_e és la fracció d'escriptures, d'entre totes les fallades

$$\begin{aligned} t_p &= (1-p_e) \cdot t_{p_lectura} + p_e \cdot t_{p_escriptura} \\ &= (1-p_e) \cdot (t_{block} + t_h) + p_e \cdot 0 \\ &= (1-p_e) \cdot (t_{block} + t_h) \end{aligned}$$

- **Retardada (amb assignació)**

- Si p_m és la fracció de blocs modificats, d'entre tots els reemplaçats

$$\begin{aligned} t_p &= (1-p_m) \cdot t_{p_bloc_no-modificat} + p_m \cdot t_{p_bloc_modificat} \\ &= (1-p_m) \cdot (t_{block} + t_h) + p_m \cdot (2 \cdot t_{block} + t_h) \end{aligned}$$

Temps d'accés mitjà

- Però t_{am} ha de promitjar el t_p de cada tipus de fallada
 - Depèn de la política d'escriptura, com hem vist

- **Immediata amb assignació**

$$t_p = t_{block} + t_h \quad (\text{totes les fallades penalitzen igual})$$

- **Immediata sense assignació**

- Si p_e és la fracció d'escriptures, d'entre totes les fallades

$$\begin{aligned} t_p &= (1-p_e) \cdot t_{p_lectura} + p_e \cdot t_{p_escriptura} \\ &= (1-p_e) \cdot (t_{block} + t_h) + p_e \cdot 0 \\ &= (1-p_e) \cdot (t_{block} + t_h) \end{aligned}$$

- **Retardada (amb assignació)**

- Si p_m és la fracció de blocs modificats, d'entre tots els reemplaçats

$$\begin{aligned} t_p &= (1-p_m) \cdot t_{p_bloc_no-modificat} + p_m \cdot t_{p_bloc_modificat} \\ &= (1-p_m) \cdot (t_{block} + t_h) + p_m \cdot (2 \cdot t_{block} + t_h) \\ &= (1+p_m) \cdot t_{block} + t_h \end{aligned}$$

Exemple

- Suposem un sistema amb
 - $t_c = 0,75$ ns
 - $t_h = 1$ cicle
 - $t_p = 20$ cicles
 - $m = 5$ %
- Calcular el temps d'accés mitjà: en cicles, i en ns

Exemple

- Suposem un sistema amb
 - $t_c = 0,75$ ns
 - $t_h = 1$ cicle
 - $t_p = 20$ cicles
 - $m = 5$ %
- Calcular el temps d'accés mitjà: en cicles, i en ns

$$t_{am} = t_h + m \times t_p$$

$$t_{am} = 1 + 0,05 \times 20 = 2 \text{ cicles}$$

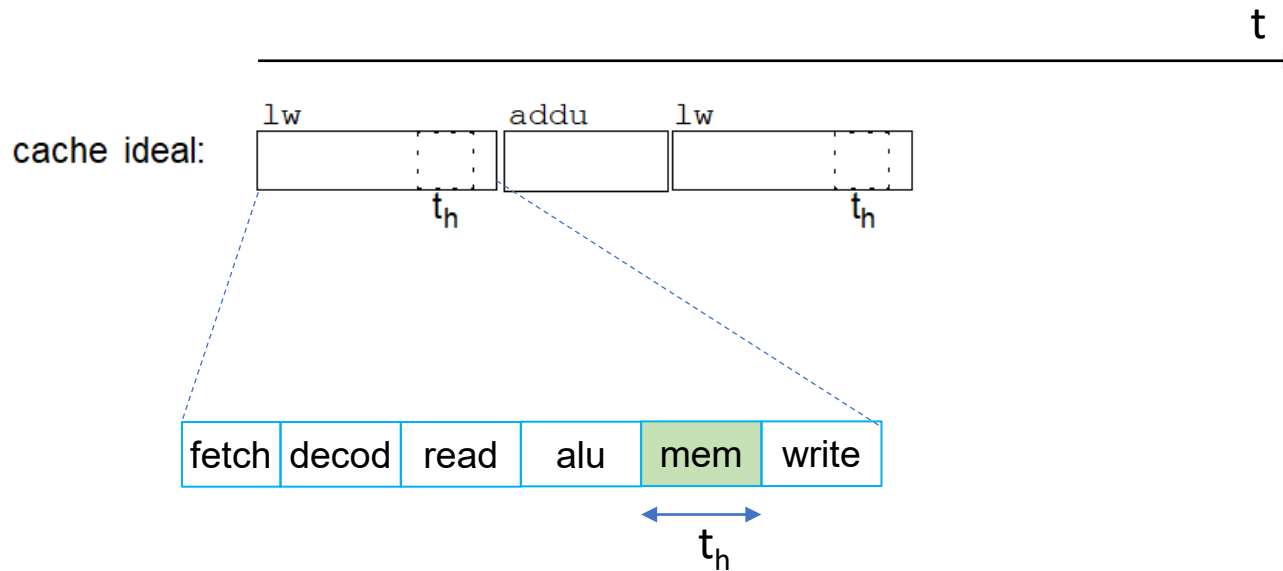
Exemple

- Suposem un sistema amb
 - $t_c = 0,75$ ns
 - $t_h = 1$ cicle
 - $t_p = 20$ cicles
 - $m = 5\%$
- Calcular el temps d'accés mitjà: en cicles, i en ns

$$\begin{aligned} t_{am} &= t_h + m \times t_p \\ t_{am} &= 1 + 0,05 \times 20 = 2 \text{ cicles} \\ t_{am} &= 2 \times 0,75 = 1,5 \text{ ns} \end{aligned}$$

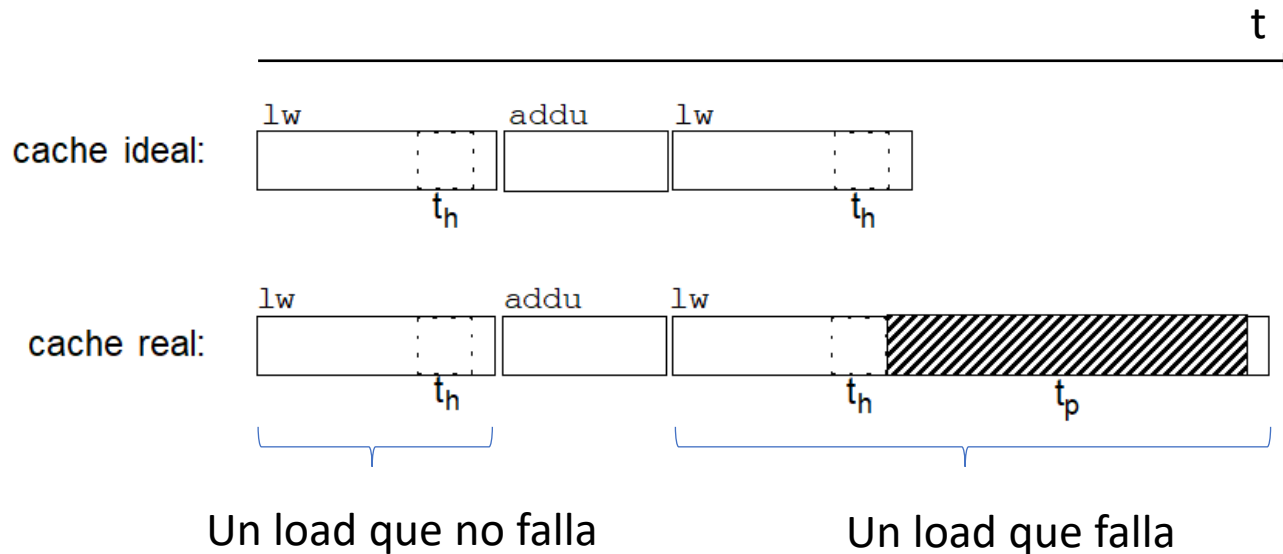
Impacte de les fallades en el rendiment

- Exemple: lw - addu - lw
(ignorem el fetch d'instruccions)
 - Cas 1: cache ideal, sense fallades

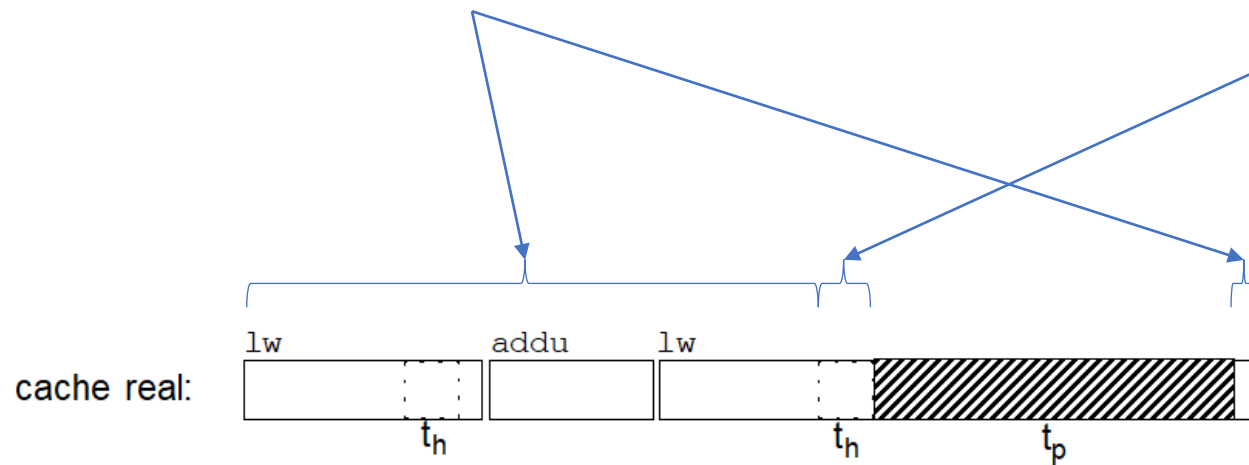
Impacte de les fallades en el rendiment

- Exemple: lw - addu - lw
(ignorem el fetch d'instruccions)
 - Cas 1: cache ideal, sense fallades
 - Cas 2: cache real

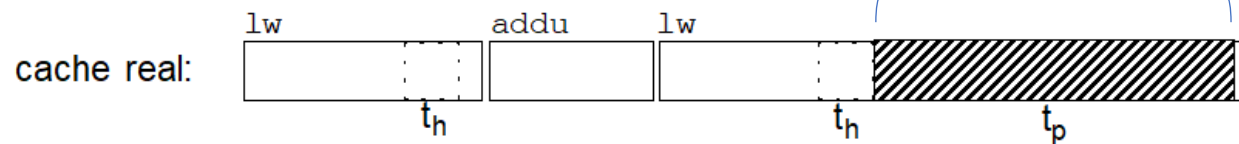
Impacte de les fallades en el rendiment

- Components del temps d'execució (de CPU)
 - Cicles executant-se el programa (part blanca): n_{cicles_ideal}
 - Processament: decodificació, registres, ALU, etc. (incloent t_h)

Impacte de les fallades en el rendiment

- Components del temps d'execució (de CPU)
 - Cicles executant-se el programa (part blanca): n_{cicles_ideal}
 - Processament: decodificació, registres, ALU, etc. (incloent t_h)
 - Cicles de penalització (part ratllada): n_{cicles_penal}
 - Les penalitzacions per esperar a la memòria t_p

Impacte de les fallades en el rendiment

- Components del temps d'execució (de CPU)
 - Cicles executant-se el programa (part blanca): n_{cicles_ideal}
 - Processament: decodificació, registres, ALU, etc. (incloent t_h)
 - Cicles de penalització (part ratllada): n_{cicles_penal}
 - Les penalitzacions per esperar a la memòria t_p
- Definim alguns termes:

n_{ins} = instruccions executades

n_{cicles_ideal} = cicles d'execució en el cas ideal

n_{cicles_penal} = cicles de penalització per fallades

n_{cicles} = $n_{cicles_ideal} + n_{cicles_penal}$ (cicles d'execució totals)

Impacte de les fallades en el rendiment

- Components del temps d'execució (de CPU)
 - Cicles executant-se el programa (part blanca): n_{cicles_ideal}
 - Processament: decodificació, registres, ALU, etc. (incloent t_h)
 - Cicles de penalització (part ratllada): n_{cicles_penal}
 - Les penalitzacions per esperar a la memòria t_p
- Definim alguns termes:

n_{ins} = instruccions executades

n_{cicles_ideal} = cicles d'execució en el cas ideal

n_{cicles_penal} = cicles de penalització per fallades

n_{cicles} = $n_{cicles_ideal} + n_{cicles_penal}$ (cicles d'execució totals)

CPI_{ideal} = $n_{cicles_ideal} / n_{ins}$

CPI_{penal} = $n_{cicles_penal} / n_{ins}$

CPI = $n_{cicles} / n_{ins} = CPI_{ideal} + CPI_{penal}$

Impacte de les fallades en el rendiment

- Components del temps d'execució (de CPU)
 - Cicles executant-se el programa (part blanca): n_{cicles_ideal}
 - Processament: decodificació, registres, ALU, etc. (incloent t_h)
 - Cicles de penalització (part ratllada): n_{cicles_penal}
 - Les penalitzacions per esperar a la memòria t_p
- Definim alguns termes:

n_{ins} = instruccions executades

n_{cicles_ideal} = cicles d'execució en el cas ideal

n_{cicles_penal} = cicles de penalització per fallades

n_{cicles} = $n_{cicles_ideal} + n_{cicles_penal}$ (cicles d'execució totals)

CPI_{ideal} = $n_{cicles_ideal} / n_{ins}$

CPI_{penal} = $n_{cicles_penal} / n_{ins}$

CPI = $n_{cicles} / n_{ins} = CPI_{ideal} + CPI_{penal}$

n_{refs} = referències a memòria

n_r = n_{refs} / n_{ins} (referències a memòria per instrucció)

t_c = tems de cicle de rellotge

Impacte de les fallades en el rendiment

- Temps d'execució (recordem el tema 1)

$$\begin{aligned}t_{exe} &= n_{cicles} \cdot t_c \\ &= CPI \cdot n_{ins} \cdot t_c\end{aligned}$$

Impacte de les fallades en el rendiment

- Temps d'execució (recordem el tema 1)

$$\begin{aligned}t_{exe} &= n_{cicles} \cdot t_c \\ &= \text{CPI} \cdot n_{ins} \cdot t_c \\ &= (\text{CPI}_{ideal} + \text{CPI}_{penal}) \cdot n_{ins} \cdot t_c\end{aligned}$$

Impacte de les fallades en el rendiment

- Temps d'execució (recordem el tema 1)

$$\begin{aligned}t_{exe} &= n_{cicles} \cdot t_c \\ &= CPI \cdot n_{ins} \cdot t_c \\ &= (CPI_{ideal} + CPI_{penal}) \cdot n_{ins} \cdot t_c\end{aligned}$$

- Si refinem el càlcul de CPI_{penal}

$$CPI_{penal} = n_{cicles_penal} / n_{ins}$$

Impacte de les fallades en el rendiment

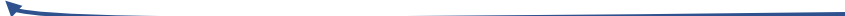
- Temps d'execució (recordem el tema 1)

$$\begin{aligned}t_{exe} &= n_{cicles} \cdot t_c \\ &= CPI \cdot n_{ins} \cdot t_c \\ &= (CPI_{ideal} + CPI_{penal}) \cdot n_{ins} \cdot t_c\end{aligned}$$

- Si refinem el càlcul de CPI_{penal}

$$\begin{aligned}CPI_{penal} &= n_{cicles_penal} / n_{ins} \\ &= t_p \cdot n_{fallades} / n_{ins}\end{aligned}$$

t_p expressat
en cicles

Impacte de les fallades en el rendiment

- Temps d'execució (recordem el tema 1)

$$\begin{aligned}t_{exe} &= n_{cicles} \cdot t_c \\ &= CPI \cdot n_{ins} \cdot t_c \\ &= (CPI_{ideal} + CPI_{penal}) \cdot n_{ins} \cdot t_c\end{aligned}$$

- Si refinem el càlcul de CPI_{penal}

$$\begin{aligned}CPI_{penal} &= n_{cicles_penal} / n_{ins} \\ &= t_p \cdot n_{fallades} / n_{ins} \\ &= t_p \cdot m \cdot n_{refs} / n_{ins}\end{aligned}$$

t_p expressat
en cicles

Impacte de les fallades en el rendiment

- Temps d'execució (recordem el tema 1)

$$\begin{aligned}t_{exe} &= n_{cicles} \cdot t_c \\ &= CPI \cdot n_{ins} \cdot t_c \\ &= (CPI_{ideal} + CPI_{penal}) \cdot n_{ins} \cdot t_c\end{aligned}$$

- Si refinem el càlcul de CPI_{penal}

$$\begin{aligned}CPI_{penal} &= n_{cicles_penal} / n_{ins} \\ &= t_p \cdot n_{fallades} / n_{ins} \\ &= t_p \cdot m \cdot n_{refs} / n_{ins} \\ &= t_p \cdot m \cdot n_r\end{aligned}$$

t_p expressat
en cicles

Impacte de les fallades en el rendiment

- Temps d'execució (recordem el tema 1)

$$\begin{aligned}t_{exe} &= n_{cicles} \cdot t_c \\ &= CPI \cdot n_{ins} \cdot t_c \\ &= (CPI_{ideal} + CPI_{penal}) \cdot n_{ins} \cdot t_c\end{aligned}$$

- Si refinem el càlcul de CPI_{penal}

$$\begin{aligned}CPI_{penal} &= n_{cicles_penal} / n_{ins} \\ &= t_p \cdot n_{fallades} / n_{ins} \\ &= t_p \cdot m \cdot n_{refs} / n_{ins} \\ &= t_p \cdot m \cdot n_r\end{aligned}$$

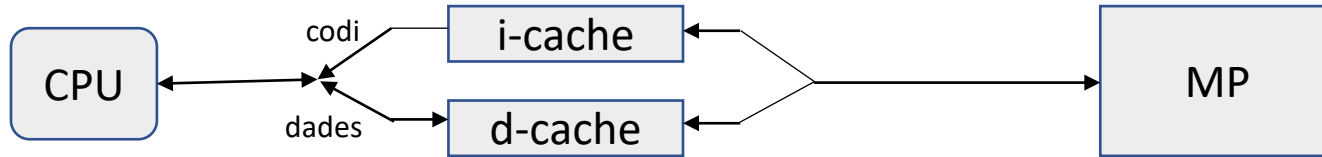
t_p expressat
en cicles

- Resumint, t_{exe} depèn de t_p i m

$$t_{exe} = (CPI_{ideal} + t_p \cdot m \cdot n_r) \cdot n_{ins} \cdot t_c$$

Exemple

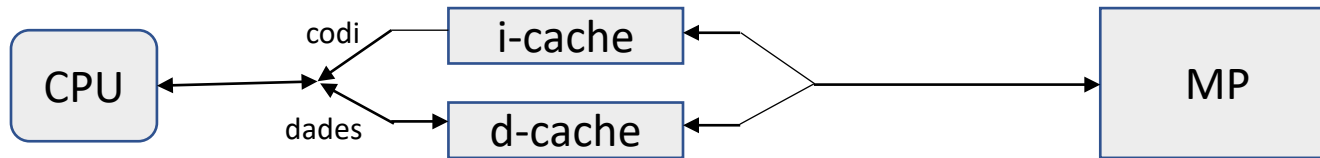
- Donat el sistema

- Cache d'instruccions (i-cache): $m_i = 2\%$
- Cache de dades (d-cache): $m_d = 4\%$

Exemple

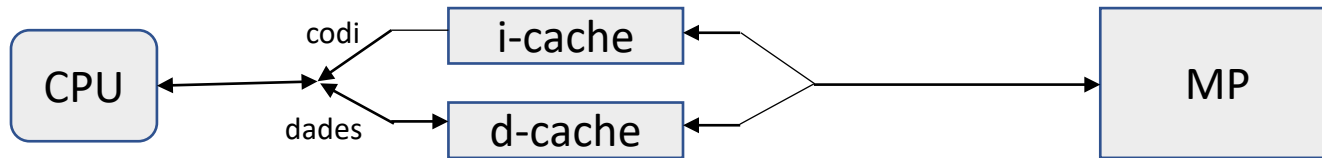
- Donat el sistema

- Cache d'instruccions (i-cache): $m_i = 2\%$
- Cache de dades (d-cache): $m_d = 4\%$
- $t_p = 100$ cicles
- $CPI_{ideal} = 2,5$
- 36% de les instruccions accedeixen d-cache (loads/stores)
- 100% de les instruccions fan "fetch" a la i-cache

Exemple

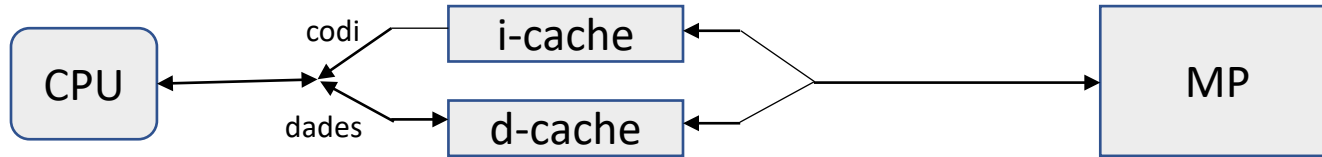
- Donat el sistema

- Cache d'instruccions (i-cache): $m_i = 2\%$
 - Cache de dades (d-cache): $m_d = 4\%$
 - $t_p = 100$ cicles
 - $CPI_{ideal} = 2,5$
 - 36% de les instruccions accedeixen d-cache (loads/stores)
 - 100% de les instruccions fan "fetch" a la i-cache
- Calcular els cicles de penalització (per instrucció)
 - CPI_{penal} (i-cache) =
 - CPI_{penal} (d-cache) =

Exemple

- Donat el sistema

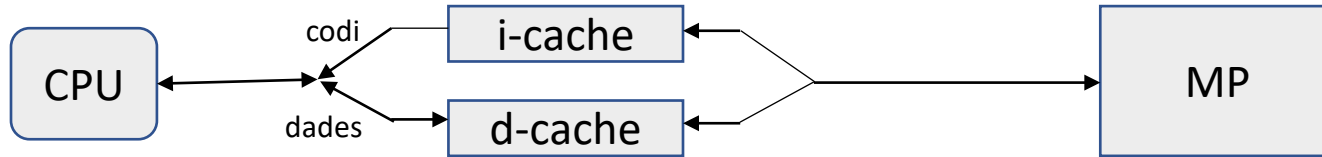

- Cache d'instruccions (i-cache): $m_i = 2\%$
- Cache de dades (d-cache): $m_d = 4\%$
- $t_p = 100$ cicles
- $CPI_{ideal} = 2,5$
- 36% de les instruccions accedeixen d-cache (loads/stores)
- 100% de les instruccions fan "fetch" a la i-cache
- Calcular els cicles de penalització (per instrucció)
 - $CPI_{penal} (i-cache) = (100 \times 0,02 \times 1,00) = 2$
 - $CPI_{penal} (d-cache) =$

$$CPI_{penal} = t_p \times m \times n_r$$

Exemple

- Donat el sistema

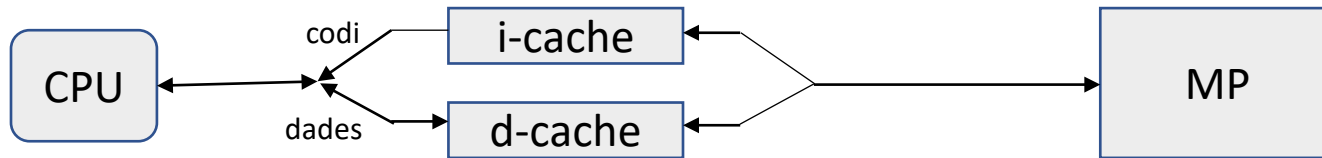

- Cache d'instruccions (i-cache): $m_i = 2\%$
- Cache de dades (d-cache): $m_d = 4\%$
- $t_p = 100$ cicles
- $CPI_{ideal} = 2,5$
- **36%** de les instruccions accedeixen d-cache (loads/stores)
- ~~100% de les instruccions fan "fetch" a la i-cache~~
- Calcular els cicles de penalització (per instrucció)
 - $CPI_{penal} (i-cache) = (100 \times 0,02 \times 1,00) = 2$
 - $CPI_{penal} (d-cache) = (100 \times 0,04 \times 0,36) = 1,44$

$$CPI_{penal} = t_p \times m \times n_r$$

Exemple

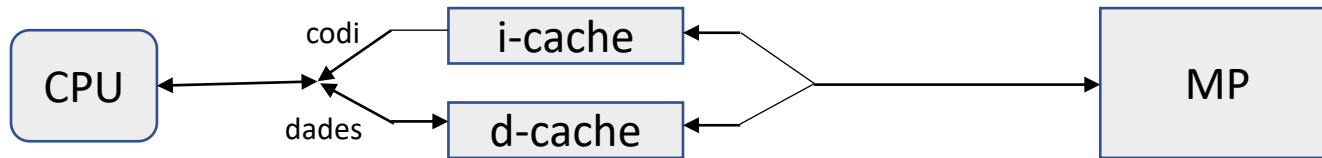
- Donat el sistema

- Cache d'instruccions (i-cache): $m_i = 2\%$
- Cache de dades (d-cache): $m_d = 4\%$
- $t_p = 100$ cicles
- $CPI_{ideal} = 2,5$
- 36% de les instruccions accedeixen d-cache (loads/stores)
- 100% de les instruccions fan "fetch" a la i-cache
- Calcular els cicles de penalització (per instrucció)
 - $CPI_{penal} (i-cache) = (100 \times 0,02 \times 1,00) = 2$
 - $CPI_{penal} (d-cache) = (100 \times 0,04 \times 0,36) = 1,44$
- Calcular els cicles d'execució (per instrucció)
 - $CPI =$

Exemple

- Donat el sistema

- Cache d'instruccions (i-cache): $m_i = 2\%$
- Cache de dades (d-cache): $m_d = 4\%$
- $t_p = 100$ cicles
- $CPI_{ideal} = 2,5$
- 36% de les instruccions accedeixen d-cache (loads/stores)
- 100% de les instruccions fan "fetch" a la i-cache
- Calcular els cicles de penalització (per instrucció)
 - $CPI_{penal} (i-cache) = (100 \times 0,02 \times 1,00) = 2$
 - $CPI_{penal} (d-cache) = (100 \times 0,04 \times 0,36) = 1,44$
- Calcular els cicles d'execució (per instrucció)
 - $CPI = CPI_{ideal} + CPI_{penal_i} + CPI_{penal_d} = 2,5 + 2 + 1,44 = 5,94$

Observacions sobre el rendiment

$$t_{\text{exe}} = (\text{CPI}_{\text{ideal}} + \text{CPI}_{\text{penal}}) \times n_{\text{ins}} \times t_c$$

- Observacions

- Les millores en microarquitectura han reduït $\text{CPI}_{\text{ideal}}$ 😊

Observacions sobre el rendiment

$$t_{\text{exe}} = (\text{CPI}_{\text{ideal}} + \text{CPI}_{\text{penal}}) \times n_{\text{ins}} \times t_c$$

- Observacions

- Les millores en microarquitectura han reduït $\text{CPI}_{\text{ideal}}$ 😊
- ⇒ Ha augmentat la importància relativa de $\text{CPI}_{\text{penal}}$ 😞
- ⇒ És imprescindible millorar el comportament de la cache

Observacions sobre el rendiment

$$\begin{aligned} t_{\text{exe}} &= (\text{CPI}_{\text{ideal}} + \text{CPI}_{\text{penal}}) \times n_{\text{ins}} \times t_c \\ &= (\text{CPI}_{\text{ideal}} + t_p \times m \times n_r) \times n_{\text{ins}} \times t_c \end{aligned}$$

- Observacions

- Les millores en microarquitectura han reduït $\text{CPI}_{\text{ideal}}$ 😊
- ⇒ Ha augmentat la importància relativa de $\text{CPI}_{\text{penal}}$ 😞
- ⇒ És imprescindible millorar el comportament de la cache
 - Com millorar m ? → associativitat
 - Com millorar t_p ? → caches multinivell

Memòria Cache

- Introducció
- Aspectes de disseny
- Impacte en el rendiment
- **Millores de rendiment**
 - Associativitat
 - Caches multinivell
 - Tipologia de les fallades

Cache de correspondència directa

- Problema de la correspondència directa: conflictes
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 16 línies

Memòria cache

Índex de línia	V	Etiqueta	Dades
0	0		
1	0		
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

Cache de correspondència directa

- Problema de la correspondència directa: conflictes
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 16 línies

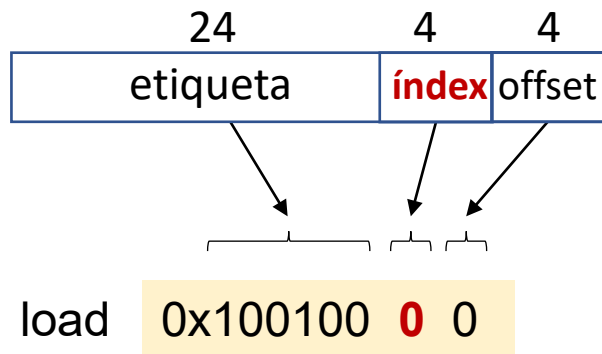

Memòria cache

Índex de línia	V	Etiqueta	Dades
0	0		
1	0		
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

Cache de correspondència directa

- Problema de la correspondència directa: conflictes
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 16 línies

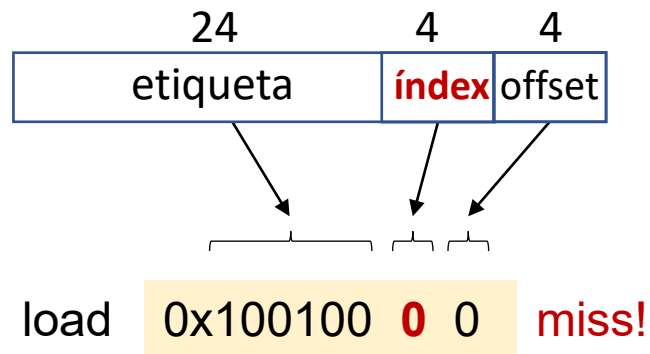

Memòria cache

Índex de línia	V	Etiqueta	Dades
0	0		
1	0		
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

Cache de correspondència directa

- Problema de la correspondència directa: conflictes
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 16 línies

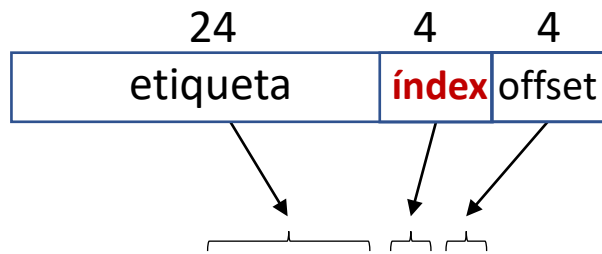
V=0!

Memòria cache

Índex de línia	V	Etiqueta	Dades
0	0		
1	0		
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

Cache de correspondència directa

- Problema de la correspondència directa: conflictes
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 16 línies

copiar bloc!
V=1

Índex
de línia

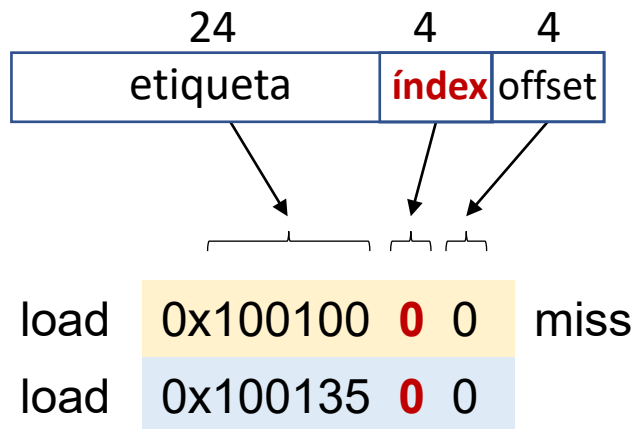
0
1
2
3
4
5
...
15

Memòria cache

V	Etiqueta	Dades
1	100100	
0		
0		
0		
0		
0		
...
0		

Cache de correspondència directa

- Problema de la correspondència directa: conflictes
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 16 línies

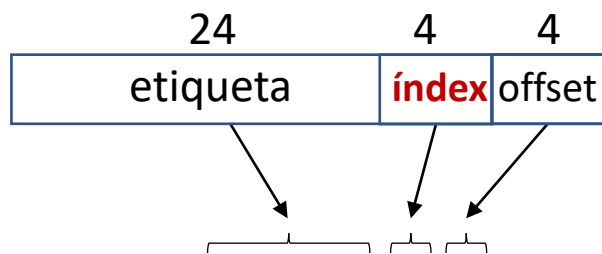

Memòria cache

Índex de línia	V	Etiqueta	Dades
0	1	100100	
1	0		
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

Cache de correspondència directa

- Problema de la correspondència directa: conflictes
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 16 línies

load 0x100100 0 0 miss
load 0x100135 0 0 miss!

Memòria cache

Índex de línia	V	Etiqueta	Dades
0	1	100100	
1	0		
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

Cache de correspondència directa

- Problema de la correspondència directa: conflictes
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 16 línies

load 0x100100 **0** 0 miss

load 0x100135 **0** 0 **miss**

Reemplaçar
Bloc!

Índex
de línia

0

1

2

3

4

5

V

1

0

0

0

0

0

...

0

Memòria cache

Etiqueta

100135

Dades

...

...

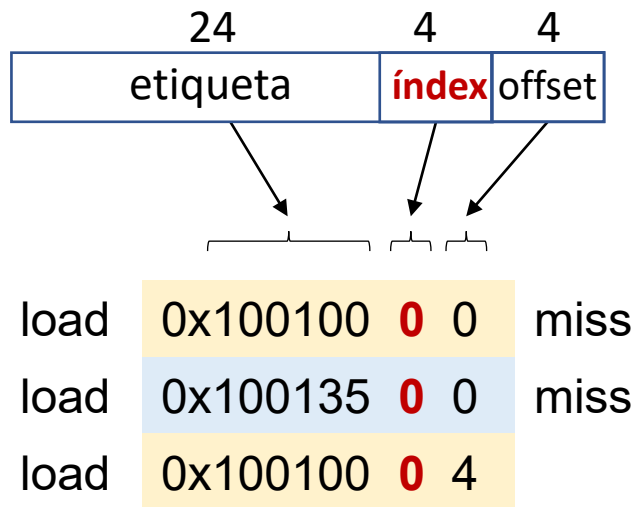
...

15

0

Cache de correspondència directa

- Problema de la correspondència directa: conflictes
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 16 línies

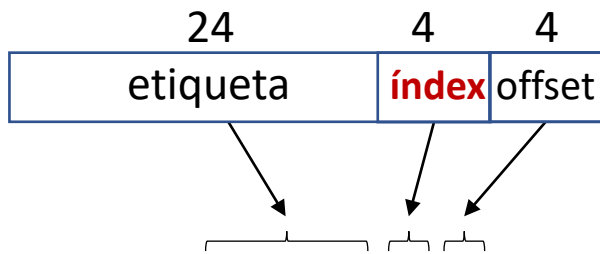

Memòria cache

Índex de línia	V	Etiqueta	Dades
0	1	100135	
1	0		
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

Cache de correspondència directa

- Problema de la correspondència directa: conflictes
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 16 línies

load	0x100100	0	0	miss
load	0x100135	0	0	miss
load	0x100100	0	4	miss!

Índex de línia

0

1

2

3

4

5

V

1
0
0
0
0
0
...
0

Etiqueta

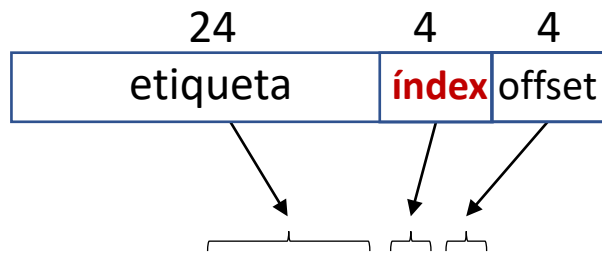
100135

Dades

Índex de línia	V	Etiqueta	Dades
0	1	100135	
1	0		
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

Cache de correspondència directa

- Problema de la correspondència directa: conflictes
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 16 línies

load 0x100100 0 0 miss
load 0x100135 0 0 miss
load 0x100100 0 4 miss!

Reemplaçar
Bloc!

Índex
de línia

0

1

2

3

4

5

...

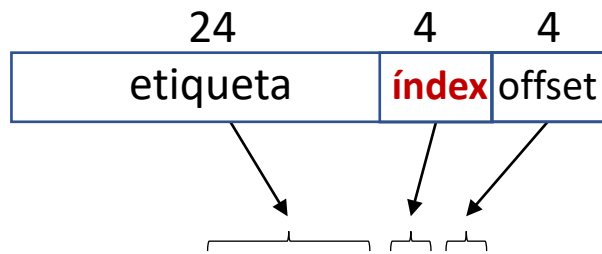
15

Memòria cache

V	Etiqueta	Dades
1	100100	
0		
0		
0		
0		
0		
...
0		

Cache de correspondència directa

- Problema de la correspondència directa: conflictes
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 16 línies

load	0x100100	0	0	miss
load	0x100135	0	0	miss
load	0x100100	0	4	miss
load	0x100135	0	4	

Reemplaçar Bloc!

Índex de línia

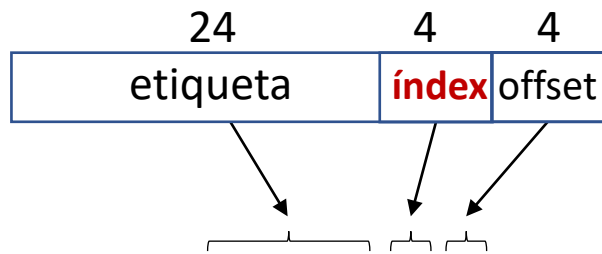
0
1
2
3
4
5
...
15

Memòria cache

V	Etiqueta	Dades
1	100100	
0		
0		
0		
0		
0		
...
0		

Cache de correspondència directa

- Problema de la correspondència directa: conflictes
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 16 línies

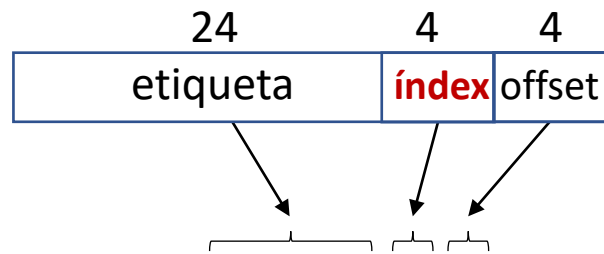
load	0x100100	0	0	miss
load	0x100135	0	0	miss
load	0x100100	0	4	miss
load	0x100135	0	4	miss!

Memòria cache

Índex de línia	V	Etiqueta	Dades
0	1	100100	
1	0		
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

Cache de correspondència directa

- Problema de la correspondència directa: conflictes
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 16 línies

load	0x100100	0	0	miss
load	0x100135	0	0	miss
load	0x100100	0	4	miss
load	0x100135	0	4	miss

Reemplaçar Bloc!

Índex de línia

0
1
2
3
4
5
...
15

Memòria cache

V	Etiqueta	Dades
1	100135	
0		
0		
0		
0		
0		
...
0		

Cache completament associativa

$$t_{\text{exe}} = (\text{CPI}_{\text{ideal}} + t_p \times m \times nr) \times n_{\text{ins}} \times t_c$$

- Com reduir la taxa de fallades (m) per conflictes?

Cache completament associativa

$$t_{\text{exe}} = (\text{CPI}_{\text{ideal}} + t_p \times m \times nr) \times n_{\text{ins}} \times t_c$$

- Com reduir la taxa de fallades (**m**) per conflictes?
- Cache completament associativa
 - **Un bloc es pot guardar en qualsevol línia de MC**

Cache completament associativa

$$t_{\text{exe}} = (\text{CPI}_{\text{ideal}} + t_p \times m \times nr) \times n_{\text{ins}} \times t_c$$

- Com reduir la taxa de fallades (m) per conflictes?
- Cache completament associativa
 - **Un bloc es pot guardar en qualsevol línia de MC**
 - Més flexible \Rightarrow menor taxa de fallades

Cache completament associativa

$$t_{\text{exe}} = (\text{CPI}_{\text{ideal}} + t_p \times m \times nr) \times n_{\text{ins}} \times t_c$$

- Com reduir la taxa de fallades (**m**) per conflictes?
- Cache completament associativa
 - **Un bloc es pot guardar en qualsevol línia de MC**
 - Més flexible \Rightarrow menor taxa de fallades
 - Cal comprovar totes les línies alhora, amb un comparador per línia \Rightarrow major cost en hardware

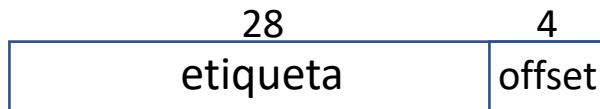
Cache completament associativa

- Memòria cache completament associativa

Un bloc pot anar a qualsevol línia de MC

- Suposem el mateix exemple

- Adreces de 32 bits
- Blocs de 16 bytes
- Cache de 16 línies

Memòria cache

línia	V	Etiqueta	Dades
0	0		
1	0		
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

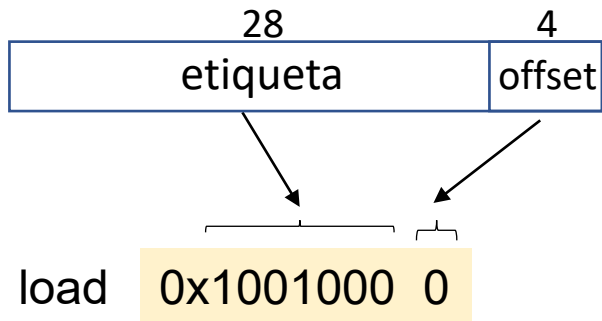
Cache completament associativa

- Memòria cache completament associativa

Un bloc pot anar a qualsevol línia de MC

- Suposem el mateix exemple

- Adreces de 32 bits
- Blocs de 16 bytes
- Cache de 16 línies

Memòria cache

línia	V	Etiqueta	Dades
0	0		
1	0		
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

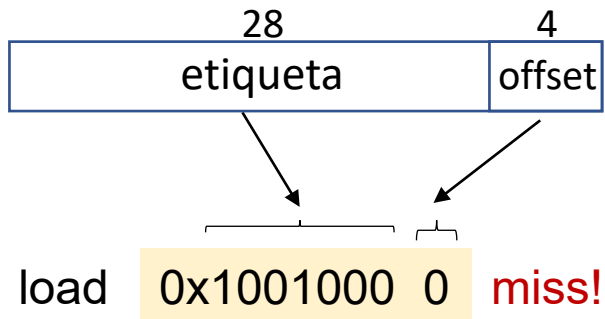
Cache completament associativa

- Memòria cache completament associativa

Un bloc pot anar a qualsevol línia de MC

- Suposem el mateix exemple

- Adreces de 32 bits
- Blocs de 16 bytes
- Cache de 16 línies

cache
Buida!

Memòria cache

línia	V	Etiqueta	Dades
0	0		
1	0		
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

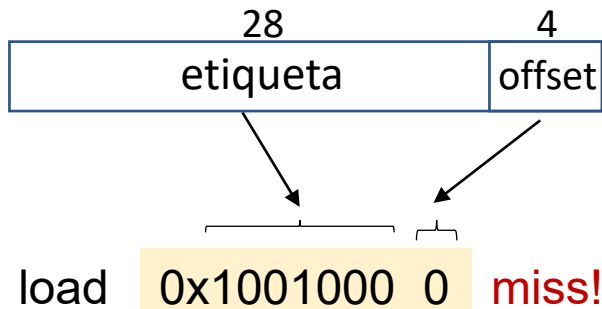
Cache completament associativa

- Memòria cache completament associativa

Un bloc pot anar a qualsevol línia de MC

- Suposem el mateix exemple

- Adreces de 32 bits
- Blocs de 16 bytes
- Cache de 16 línies

copiar bloc

Memòria cache

línia	V	Etiqueta	Dades
0	1	1001000	
1	0		
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

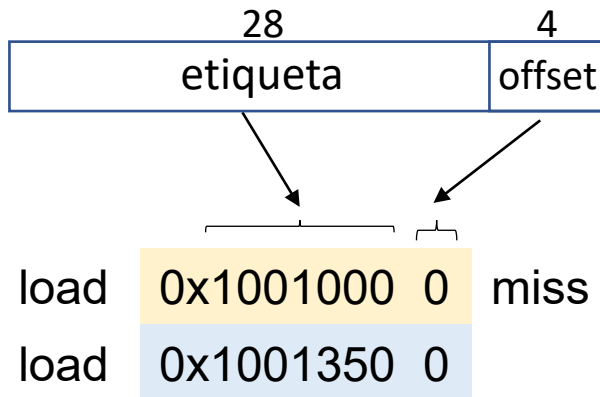
Cache completament associativa

- Memòria cache completament associativa

Un bloc pot anar a qualsevol línia de MC

- Suposem el mateix exemple

- Adreces de 32 bits
- Blocs de 16 bytes
- Cache de 16 línies

Memòria cache

línia	V	Etiqueta	Dades
0	1	1001000	
1	0		
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

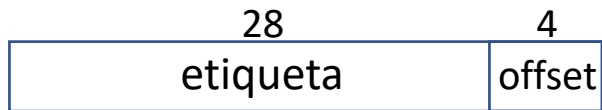
Cache completament associativa

- Memòria cache completament associativa

Un bloc pot anar a qualsevol línia de MC

- Suposem el mateix exemple

- Adreces de 32 bits
- Blocs de 16 bytes
- Cache de 16 línies

load 0x1001000 0 miss
load 0x1001350 0 **miss!**

no hi és!

Memòria cache

línia	V	Etiqueta	Dades
0	1	1001000	
1	0		
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

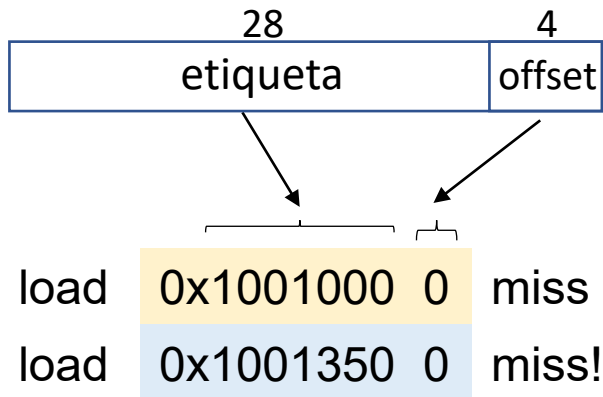
Cache completament associativa

- Memòria cache completament associativa

Un bloc pot anar a qualsevol línia de MC

- Suposem el mateix exemple

- Adreces de 32 bits
- Blocs de 16 bytes
- Cache de 16 línies

copiar bloc

Memòria cache

línia	V	Etiqueta	Dades
0	1	1001000	
1	1	1001350	
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

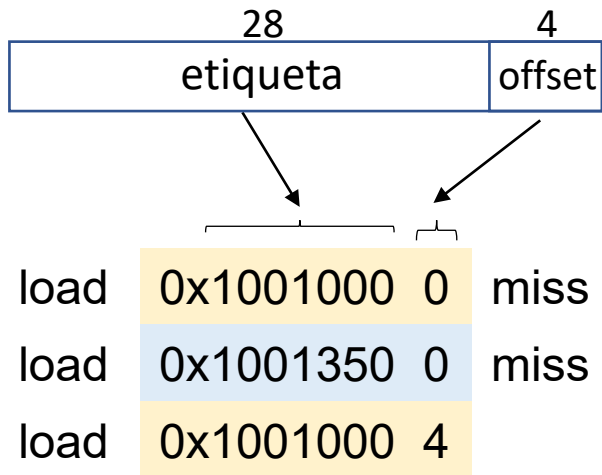
Cache completament associativa

- Memòria cache completament associativa

Un bloc pot anar a qualsevol línia de MC

- Suposem el mateix exemple

- Adreces de 32 bits
- Blocs de 16 bytes
- Cache de 16 línies

Memòria cache

línia	V	Etiqueta	Dades
0	1	1001000	
1	1	1001350	
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

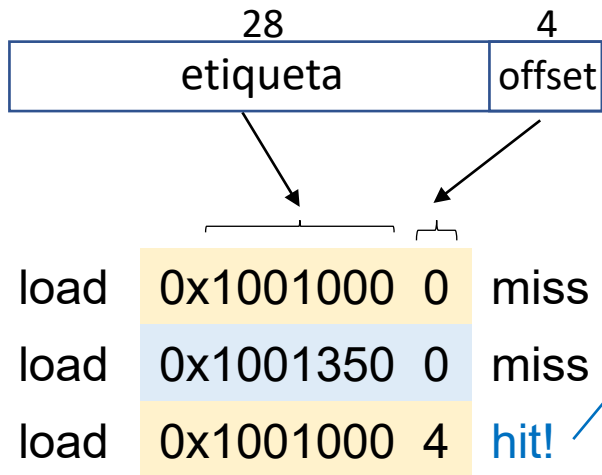
Cache completament associativa

- Memòria cache completament associativa

Un bloc pot anar a qualsevol línia de MC

- Suposem el mateix exemple

- Adreces de 32 bits
- Blocs de 16 bytes
- Cache de 16 línies

Memòria cache

línia	V	Etiqueta	Dades
0	1	1001000	
1	1	1001350	
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

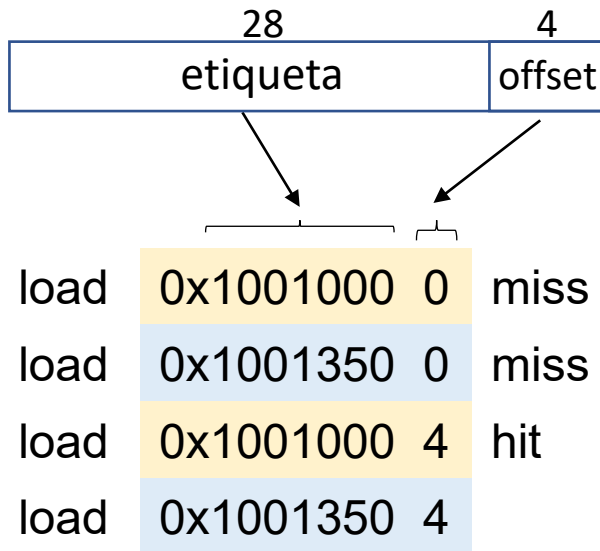
Cache completament associativa

- Memòria cache completament associativa

Un bloc pot anar a qualsevol línia de MC

- Suposem el mateix exemple

- Adreces de 32 bits
- Blocs de 16 bytes
- Cache de 16 línies

Memòria cache

línia	V	Etiqueta	Dades
0	1	1001000	
1	1	1001350	
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

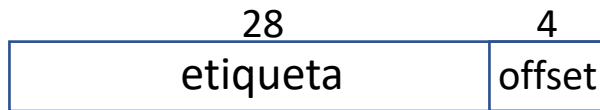
Cache completament associativa

- Memòria cache completament associativa

Un bloc pot anar a qualsevol línia de MC

- Suposem el mateix exemple

- Adreces de 32 bits
- Blocs de 16 bytes
- Cache de 16 línies

load	0x1001000	0	miss
load	0x1001350	0	miss
load	0x1001000	4	hit
load	0x1001350	4	hit!

Memòria cache

línia	V	Etiqueta	Dades
0	1	1001000	
1	1	1001350	
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

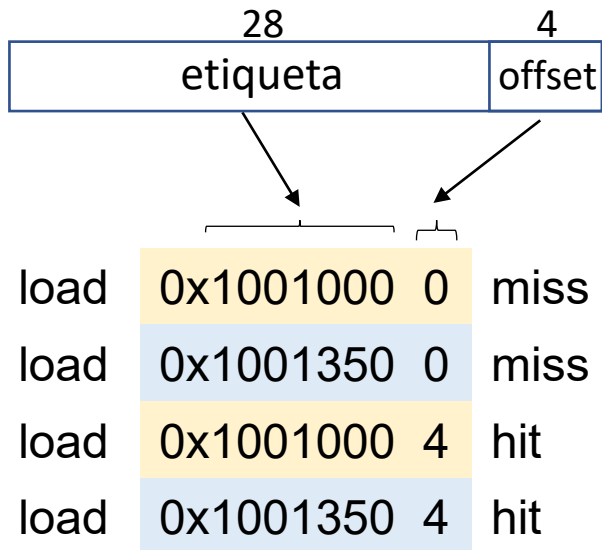
Cache completament associativa

- Memòria cache completament associativa

Un bloc pot anar a qualsevol línia de MC

- Suposem el mateix exemple

- Adreces de 32 bits
- Blocs de 16 bytes
- Cache de 16 línies

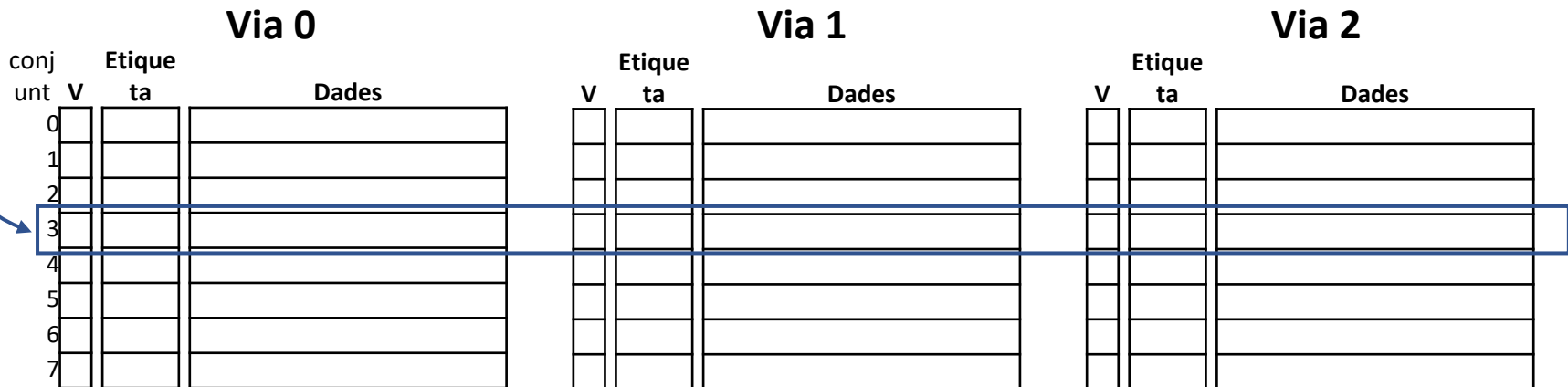
Memòria cache

línia	V	Etiqueta	Dades
0	1	1001000	
1	1	1001350	
2	0		
3	0		
4	0		
5	0		
...
15	0		

- Millor taxa d'encerts
- Però major cost en hardware

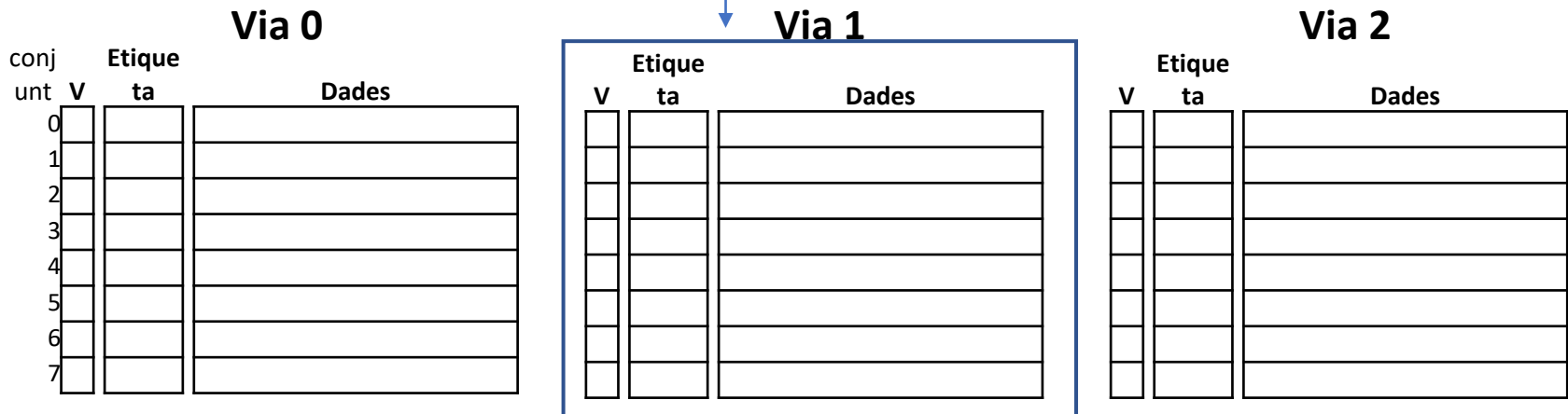
Cache associativa per conjunts

- La cache és com una taula amb n columnes on
 - Cada fila és un **conjunt**

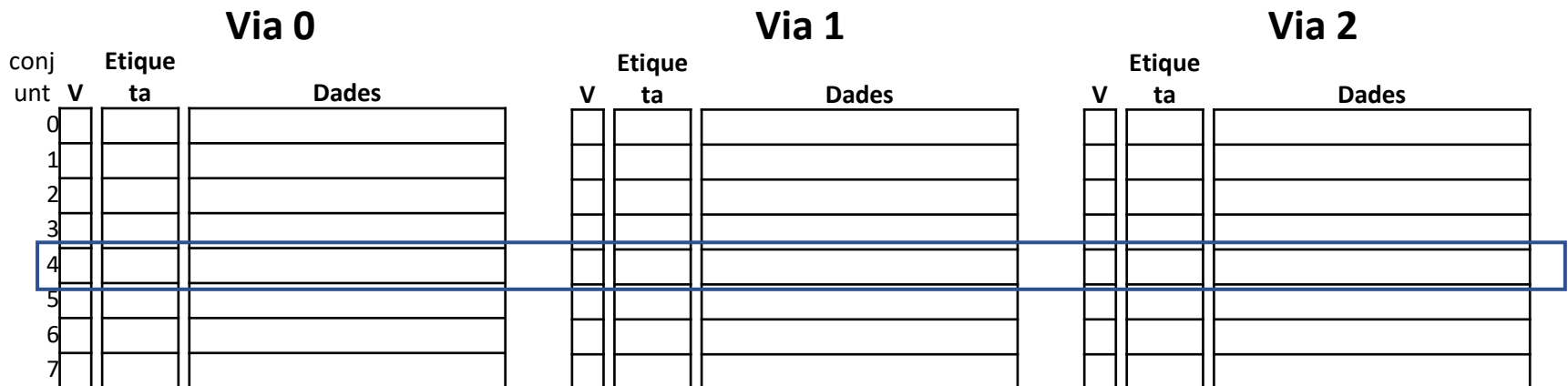
Cache associativa per conjunts

- La cache és com una taula amb n columnes on
 - Cada fila és un *conjunt*
 - Cada columna és una **via**

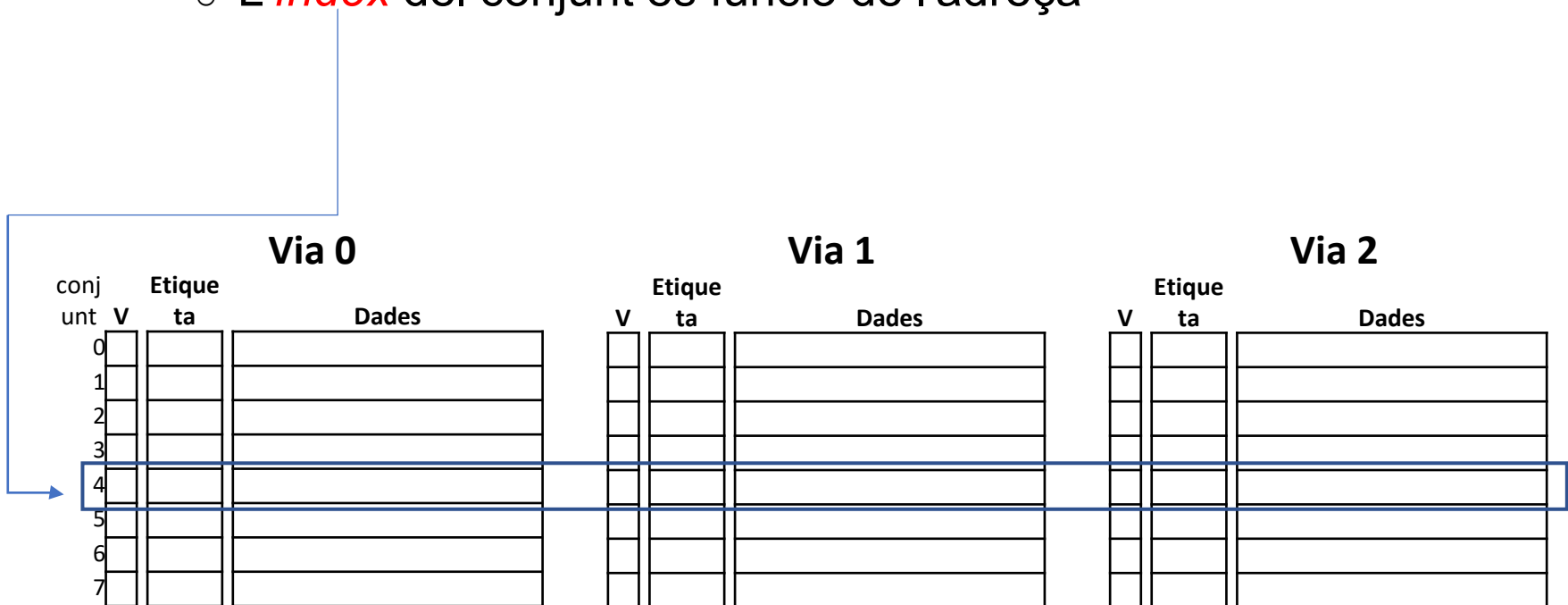
Cache associativa per conjunts

- La cache és com una taula amb n columnes on
 - Cada fila és un *conjunt*
 - Cada columna és una *via*
- Cada *conjunt* pot guardar n blocs (un a cada via)
 - n és fix (i no li cal ser potència de 2)

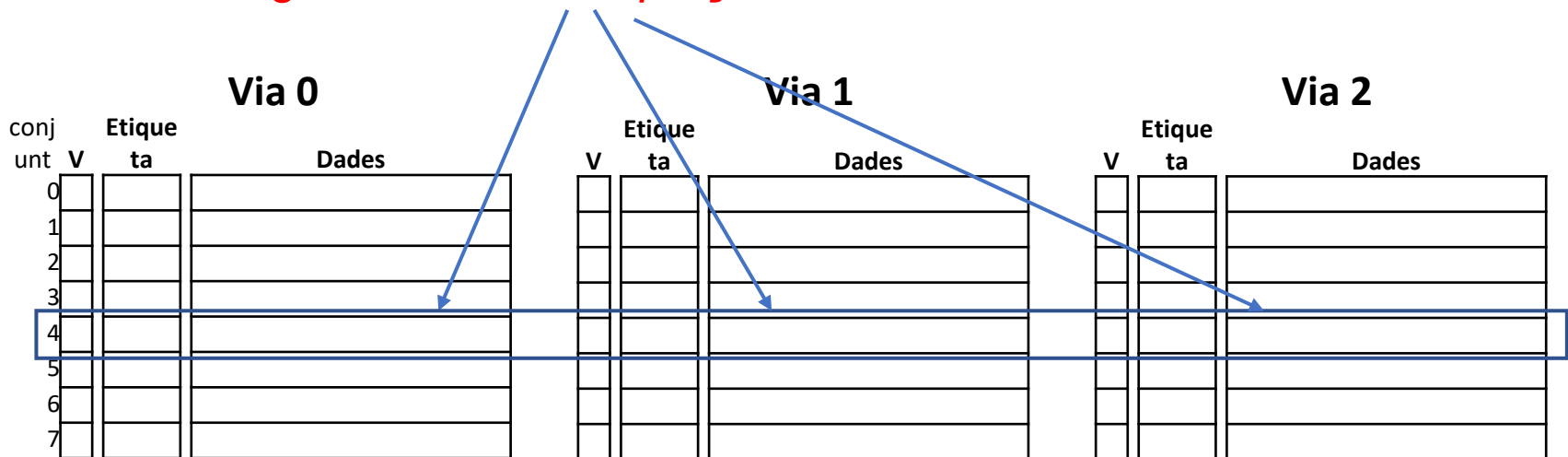
Cache associativa per conjunts

- La cache és com una taula amb n columnes on
 - Cada fila és un *conjunt*
 - Cada columna és una *via*
- Cada *conjunt* pot guardar n blocs (un a cada via)
 - n és fix (i no li cal ser potència de 2)
- Cada bloc de memòria **mapeja a un únic conjunt**
 - L'*índex* del conjunt és funció de l'adreça

Cache associativa per conjunts

- La cache és com una taula amb n columnes on
 - Cada fila és un *conjunt*
 - Cada columna és una *via*
- Cada *conjunt* pot guardar n blocs (un a cada via)
 - n és fix (i no li cal ser potència de 2)
- Cada bloc de memòria mapeja a un únic conjunt
 - L'*índex* del conjunt és funció de l'adreça
- Dins del conjunt podem guardar el bloc **a qualsevol via**
 - L'*algorisme de reemplaçament* selecciona la via

Cache associativa per conjunts

- Cache associativa per conjunts de 2 vies
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 8 conjunts
 - 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt

Memòria Cache

		Via 0			Via 1		
Conjunt	V	Etiqueta	Dades	V	Etiqueta	Dades	
0	0			0			
1	0			0			
2	0			0			
3	0			0			
4	0			0			
5	0			0			
6	0			0			
7	0			0			

Cache associativa per conjunts

- Cache associativa per conjunts de 2 vies

- Suposem

- Adreces de 32 bits
- Blocs de 16 bytes
- Cache de 8 conjunts
- 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt

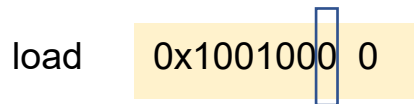
Memòria Cache

Conjunt	V	Via 0		Via 1		
		Etiqueta	Dades	V	Etiqueta	Dades
0	0			0		
1	0			0		
2	0			0		
3	0			0		
4	0			0		
5	0			0		
6	0			0		
7	0			0		

Cache associativa per conjunts

- Cache associativa per conjunts de 2 vies
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 8 conjunts
 - 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt

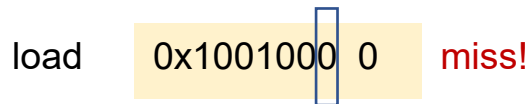
Memòria Cache

		Via 0			Via 1		
Conjunt	V	Etiqueta	Dades	V	Etiqueta	Dades	
0	0			0			
1	0			0			
2	0			0			
3	0			0			
4	0			0			
5	0			0			
6	0			0			
7	0			0			

Cache associativa per conjunts

- Cache associativa per conjunts de 2 vies
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 8 conjunts
 - 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt

Conjunt
buit!

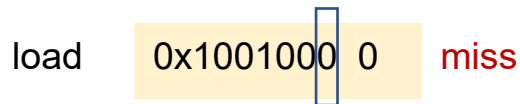
Memòria Cache

		Via 0		Via 1		
Conjunt	V	Etiqueta	Dades	V	Etiqueta	Dades
0	0			0		
1	0			0		
2	0			0		
3	0			0		
4	0			0		
5	0			0		
6	0			0		
7	0			0		

Cache associativa per conjunts

- Cache associativa per conjunts de 2 vies
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 8 conjunts
 - 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt

Copia el bloc

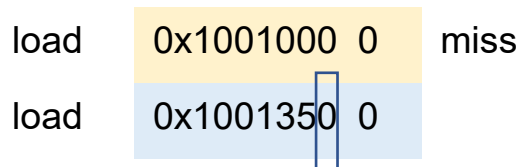
Memòria Cache

		Via 0			Via 1		
Conjunt	V	Etiqueta	Dades	V	Etiqueta	Dades	
0	1	200200		0			
1	0			0			
2	0			0			
3	0			0			
4	0			0			
5	0			0			
6	0			0			
7	0			0			

Cache associativa per conjunts

- Cache associativa per conjunts de 2 vies
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 8 conjunts
 - 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt

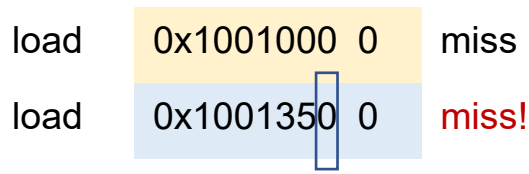
Memòria Cache

Conjunt V	Via 0		Via 1	
	V	Etiqueta	V	Etiqueta
0	1	200200	0	
1	0		0	
2	0		0	
3	0		0	
4	0		0	
5	0		0	
6	0		0	
7	0		0	

Cache associativa per conjunts

- Cache associativa per conjunts de 2 vies
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 8 conjunts
 - 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt

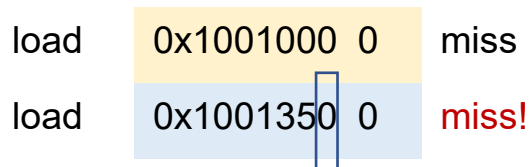
Memòria Cache

		Via 0			Via 1		
Conjunt	V	Etiqueta	Dades	V	Etiqueta	Dades	
0	1	200200		0			
1	0			0			
2	0			0			
3	0			0			
4	0			0			
5	0			0			
6	0			0			
7	0			0			

Cache associativa per conjunts

- Cache associativa per conjunts de 2 vies
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 8 conjunts
 - 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt

Copia el bloc

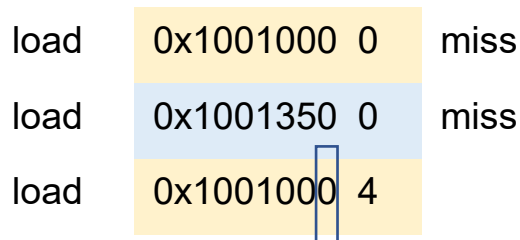
Memòria Cache

Via 0			Via 1		
Conjunt V	Etiqueta	Dades	V	Etiqueta	Dades
0	1	200200	1	20026A	
1	0		0		
2	0		0		
3	0		0		
4	0		0		
5	0		0		
6	0		0		
7	0		0		

Cache associativa per conjunts

- Cache associativa per conjunts de 2 vies
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 8 conjunts
 - 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt

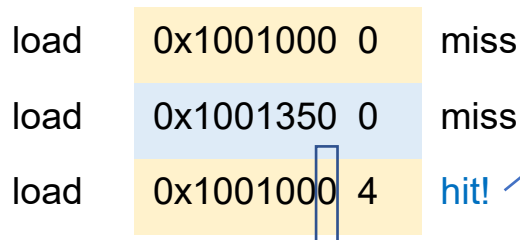
Memòria Cache

		Via 0			Via 1		
Conjunt	V	Etiqueta	Dades	V	Etiqueta	Dades	
0	1	200200		1	20026A		
1	0			0			
2	0			0			
3	0			0			
4	0			0			
5	0			0			
6	0			0			
7	0			0			

Cache associativa per conjunts

- Cache associativa per conjunts de 2 vies
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 8 conjunts
 - 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt

Memòria Cache

		Via 0			Via 1		
Conjunt	V	Etiqueta	Dades	V	Etiqueta	Dades	
0	1	200200		1	20026A		
1	0			0			
2	0			0			
3	0			0			
4	0			0			
5	0			0			
6	0			0			
7	0			0			

Cache associativa per conjunts

- Cache associativa per conjunts de 2 vies
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 8 conjunts
 - 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt

load	0x1001000 0	miss
load	0x1001350 0	miss
load	0x1001000 4	hit
load	0x1001350 4	

Memòria Cache

		Via 0			Via 1		
Conjunt	V	Etiqueta	Dades	V	Etiqueta	Dades	
0	1	200200		1	20026A		
1	0			0			
2	0			0			
3	0			0			
4	0			0			
5	0			0			
6	0			0			
7	0			0			

Cache associativa per conjunts

- Cache associativa per conjunts de 2 vies
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 8 conjunts
 - 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt

load	0x1001000 0	miss
load	0x1001350 0	miss
load	0x1001000 4	hit
load	0x1001350 4	hit!

Memòria Cache

Via 0			Via 1		
Conjunt V	Etiqueta	Dades	V	Etiqueta	Dades
0	1	200200	1	20026A	
1	0		0		
2	0		0		
3	0		0		
4	0		0		
5	0		0		
6	0		0		
7	0		0		

Cache associativa per conjunts

- Cache associativa per conjunts de 2 vies
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 8 conjunts
 - 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt

- **Millor taxa d'encerts**
- **Amb poc hardware adicional**

load	0x1001000 0	miss
load	0x1001350 0	miss
load	0x1001000 4	hit
load	0x1001350 4	hit

Memòria Cache

Conjunt V	Via 0		Via 1		
	Etiqueta	Dades	V	Etiqueta	Dades
0	1	200200	1	20026A	
1	0		0		
2	0		0		
3	0		0		
4	0		0		
5	0		0		
6	0		0		
7	0		0		

Algorismes de reemplaçament

Quin bloc cal reemplaçar quan un bloc no hi cap?

- Correspondència directa
 - No hi ha alternativa

Algorismes de reemplaçament

Quin bloc cal reemplaçar quan un bloc no hi cap?

- Correspondència directa
 - No hi ha alternativa
- Totalment associativa
 - Cas particular d'associativa per conjunts, però amb un sol conjunt

Algorismes de reemplaçament

Quin bloc cal reemplaçar quan un bloc no hi cap?

- Correspondència directa
 - No hi ha alternativa
- Totalment associativa
 - Cas particular d'associativa per conjunts, però amb un sol conjunt
- Associativa per conjunts: triar dins el conjunt corresponent
 - Preferiblement un bloc invàlid ($V=0$)

Algorismes de reemplaçament

Quin bloc cal reemplaçar quan un bloc no hi cap?

- Correspondència directa
 - No hi ha alternativa
- Totalment associativa
 - Cas particular d'associativa per conjunts, però amb un sol conjunt
- Associativa per conjunts: triar dins el conjunt corresponent
 - Preferiblement un bloc invàlid ($V=0$)
 - Si no n'hi ha cap (el conjunt està ple)
 - **LRU** (least recently used): triar el bloc que fa més temps que no usem

Algorismes de reemplaçament

Quin bloc cal reemplaçar quan un bloc no hi cap?

- Correspondència directa
 - No hi ha alternativa
 - Totalment associativa
 - Cas particular d'associativa per conjunts, però amb un sol conjunt
 - Associativa per conjunts: triar dins el conjunt corresponent
 - Preferiblement un bloc invàlid ($V=0$)
 - Si no n'hi ha cap (el conjunt està ple)
 - **LRU** (least recently used): triar el bloc que fa més temps que no usem
 - **Random**: triar un bloc a l'atzar
- Menys efectiu que LRU, però molt simple, especialment amb més de 4 vies

Algorismes de reemplaçament

Quin bloc cal reemplaçar quan un bloc no hi cap?

- Correspondència directa
 - No hi ha alternativa
- Totalment associativa
 - Cas particular d'associativa per conjunts, però amb un sol conjunt
- Associativa per conjunts: triar dins el conjunt corresponent
 - Preferiblement un bloc invàlid ($V=0$)
 - Si no n'hi ha cap (el conjunt està ple)
 - **LRU** (least recently used): triar el bloc que fa més temps que no usem
 - **Random**: triar un bloc a l'atzar
 - Menys efectiu que LRU, però molt simple, especialment amb més de 4 vies
 - **FIFO**: triar el bloc que fa més temps que ha ingressat

Algorismes de reemplaçament

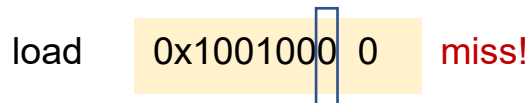
Quin bloc cal reemplaçar quan un bloc no hi cap?

- Correspondència directa
 - No hi ha alternativa
- Totalment associativa
 - Cas particular d'associativa per conjunts, però amb un sol conjunt
- Associativa per conjunts: triar dins el conjunt corresponent
 - Preferiblement un bloc invàlid ($V=0$)
 - Si no n'hi ha cap (el conjunt està ple)
 - **LRU** (least recently used): triar el bloc que fa més temps que no usem
 - **Random**: triar un bloc a l'atzar
 - Menys efectiu que LRU, però molt simple, especialment amb més de 4 vies
 - **FIFO**: triar el bloc que fa més temps que ha ingressat
 - **OPT**: triar el bloc que tardarà més a ser usat
 - Òptim, però sols té un ús teòric, ja que requereix conèixer el futur!

LRU

- Cache associativa per conjunts de 2 vies
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 8 conjunts
 - 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt
- LRU: reemplaçem el que fa més que no usem

Memòria Cache

Via 0			Via 1			
Conjunt	V	Etiqueta	Dades	V	Etiqueta	Dades
0	0			0		
1	0			0		
2	0			0		
3	0			0		
4	0			0		
5	0			0		
6	0			0		
7	0			0		

Conjunt no ple!

LRU

- Cache associativa per conjunts de 2 vies
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 8 conjunts
 - 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt
- LRU: reemplaçem el que fa més que no usem

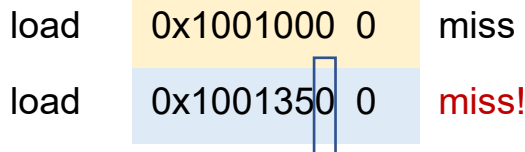
Memòria Cache

Via 0			Via 1			
Conjunt	V	Etiqueta	Dades	V	Etiqueta	Dades
0	1	200200		0		
1	0			0		
2	0			0		
3	0			0		
4	0			0		
5	0			0		
6	0			0		
7	0			0		

LRU

- Cache associativa per conjunts de 2 vies
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 8 conjunts
 - 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt
- LRU: reemplaçem el que fa més que no usem

Memòria Cache

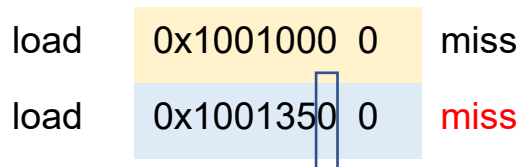
Via 0			Via 1			
Conjunt	V	Etiqueta	Dades	V	Etiqueta	Dades
0	1	200200		0		
1	0			0		
2	0			0		
3	0			0		
4	0			0		
5	0			0		
6	0			0		
7	0			0		

→ Conjunt no ple

LRU

- Cache associativa per conjunts de 2 vies
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 8 conjunts
 - 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt
- LRU: reemplaçem el que fa més que no usem

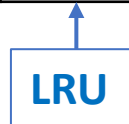

Copia el bloc

Memòria Cache

Via 0			Via 1			
Conjunt	V	Etiqueta	Dades	V	Etiqueta	Dades
0	1	200200		1	20026A	
1	0			0		
2	0			0		
3	0			0		
4	0			0		
5	0			0		
6	0			0		
7	0			0		

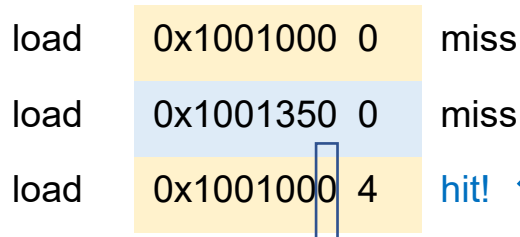
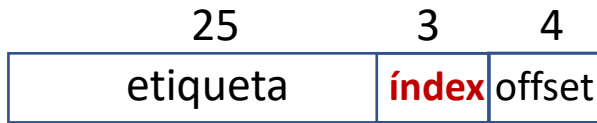
Establim LRU:

LRU

- Cache associativa per conjunts de 2 vies
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 8 conjunts
 - 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt
- LRU: reemplaçem el que fa més que no usem

Canvia el
LRU:

Memòria Cache

Via 0			Via 1		
Conjunt	V	Etiqueta	V	Etiqueta	Dades
0	1	200200	1	20026A	
1	0		0		
2	0		0		
3	0		0		
4	0		0		
5	0		0		
6	0		0		
7	0		0		

LRU

LRU

- Cache associativa per conjunts de 2 vies
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 8 conjunts
 - 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt
- LRU: reemplaçem el que fa més que no usem

load	0x1001000 0	miss
load	0x1001350 0	miss
load	0x1001000 4	hit
load	0x7FF0010 0	miss!

Memòria Cache

Via 0			Via 1			
Conjunt	V	Etiqueta	Dades	V	Etiqueta	Dades
0	1	200200		1	20026A	
1	0			0		
2	0			0		
3	0			0		
4	0			0		
5	0			0		
6	0			0		
7	0			0		

→ Conjunt ple!

↑
LRU

LRU

- Cache associativa per conjunts de 2 vies
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 8 conjunts
 - 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt
- LRU: reemplaçem el que fa més que no usem

load	0x1001000 0	miss
load	0x1001350 0	miss
load	0x1001000 4	hit
load	0x7FF0010 0	miss

Reemplaçem el bloc LRU

Memòria Cache

Via 0			Via 1			
Conjunt	V	Etiqueta	Dades	V	Etiqueta	Dades
0	1	200200		1	FFE002	
1	0			0		
2	0			0		
3	0			0		
4	0			0		
5	0			0		
6	0			0		
7	0			0		

LRU

LRU

- Cache associativa per conjunts de 2 vies
- Suposem
 - Adreces de 32 bits
 - Blocs de 16 bytes
 - Cache de 8 conjunts
 - 2 vies per conjunt

- Cada bloc es mapeja en un únic conjunt
- Es pot guardar en qualsevol via del conjunt
- LRU: reemplaçem el que fa més que no usem

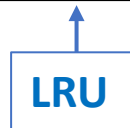

load	0x1001000 0	miss
load	0x1001350 0	miss
load	0x1001000 4	hit
load	0x7FF0010 0	miss

Memòria Cache

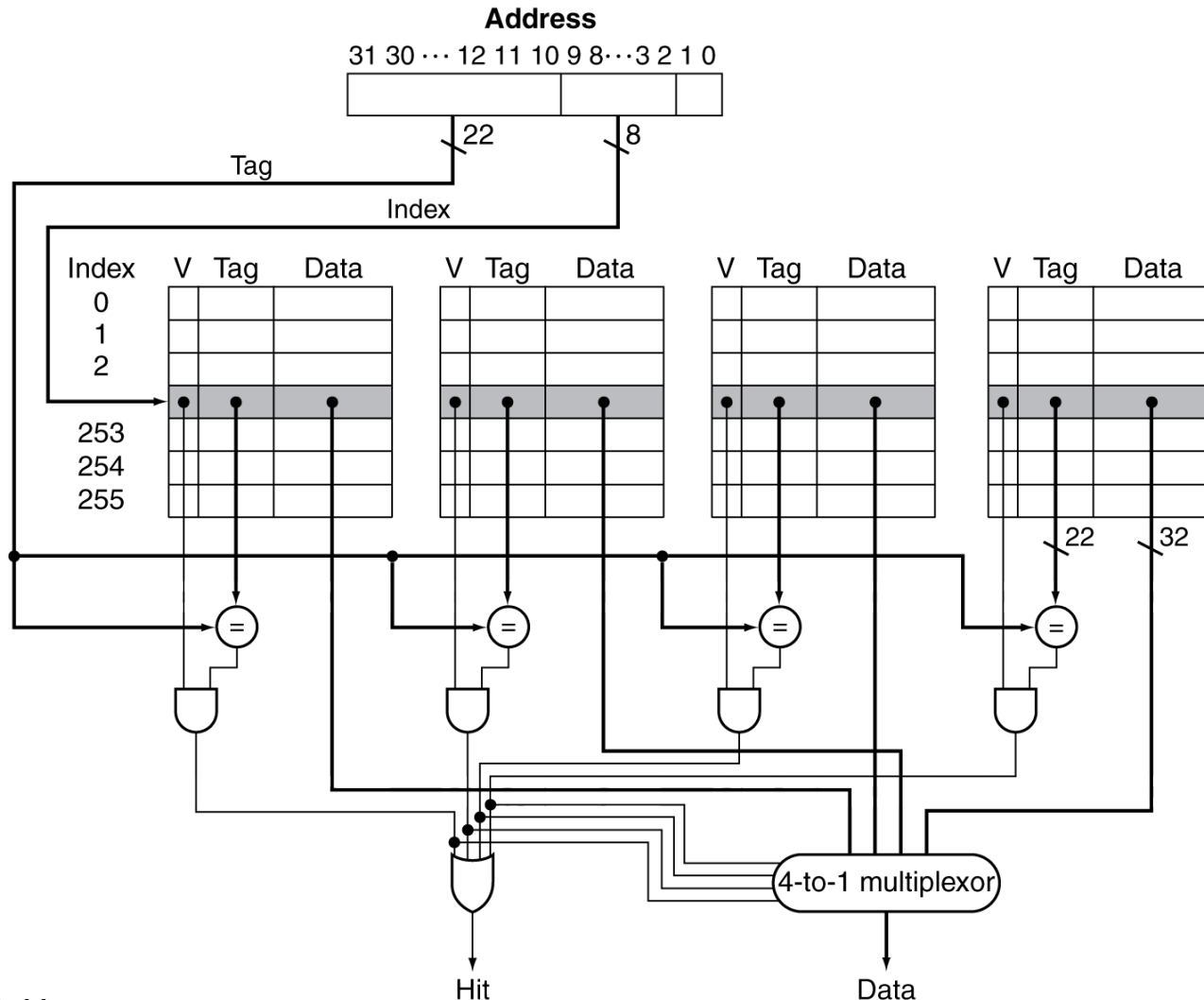
Via 0			Via 1		
Conjunt V	Etiqueta	Dades	V	Etiqueta	Dades
0	1	200200	1	FFE002	
1	0		0		
2	0		0		
3	0		0		
4	0		0		
5	0		0		
6	0		0		
7	0		0		

I canviem
el LRU:

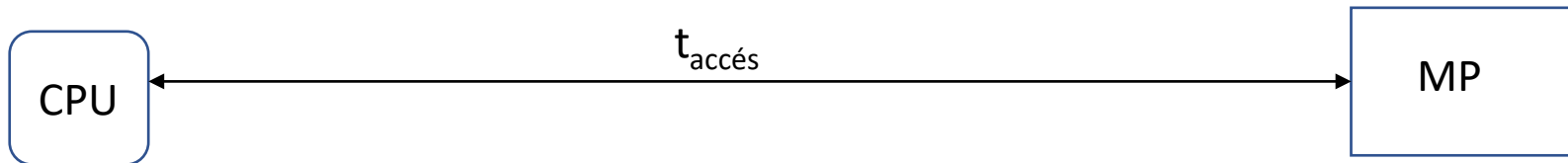
Cache associativa per conjunts

Cache amb 256 conjunts, associativa per conjunts de 4 vies (blocs de 4 bytes)
Quants comparadors fan falta?

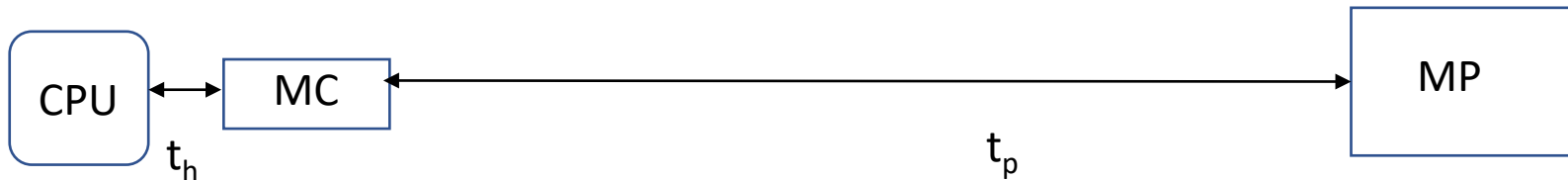
Caches multinivell

- **Problema** que hem vist en aquest tema
 - El $t_{accés}$ no s'ha reduït amb els anys al mateix ritme que el temps de processament d'una instrucció en la CPU
 - $t_{accés}$ ha esdevingut una fracció dominant del t_{exe}

Caches multinivell

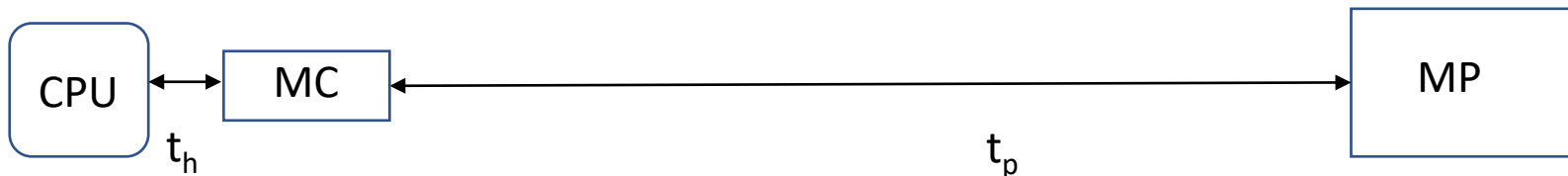
- Problema que hem vist en aquest tema
 - El $t_{accés}$ no s'ha reduït amb els anys al mateix ritme que el temps de processament d'una instrucció en la CPU
 - $t_{accés}$ ha esdevingut una fracció dominant del t_{exe}
- Solució
 - Explotar la localitat amb una MC, i pagar el temps llarg (t_p) sols en les fallades

Caches multinivell

$$t_{\text{exe}} = (\text{CPI}_{\text{ideal}} + t_p \times m \times nr) \times n_{\text{ins}} \times t_c$$

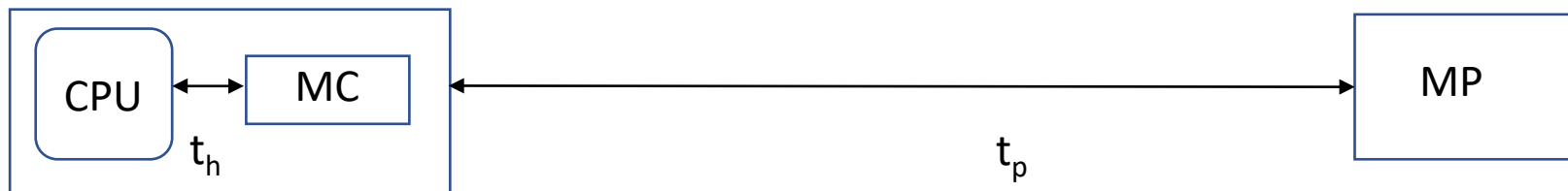
- A mesura que es redueix $\text{CPI}_{\text{ideal}}$, t_p és més important
 - t_p limita el rendiment
 - Com reduir el temps de penalització t_p ?

Caches multinivell

$$t_{\text{exe}} = (\text{CPI}_{\text{ideal}} + t_p \times m \times nr) \times n_{\text{ins}} \times t_c$$

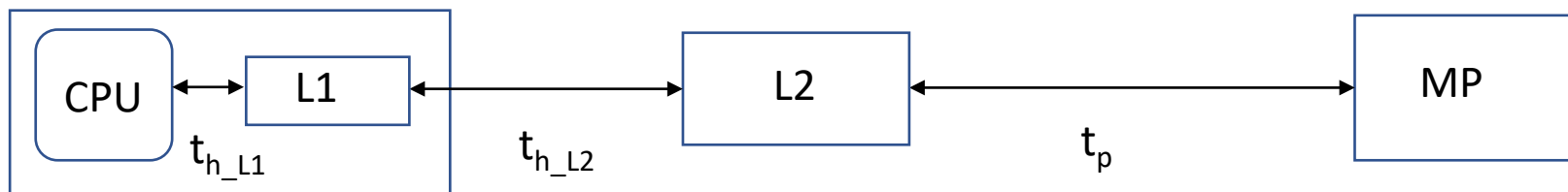
- A mesura que es redueix $\text{CPI}_{\text{ideal}}$, t_p és més important
 - t_p limita el rendiment
 - Com reduir el temps de penalització t_p ?
 - Veiem que t_p sols afecta a les fallades!

Caches multinivell

$$t_{\text{exe}} = (\text{CPI}_{\text{ideal}} + t_p \times m \times nr) \times n_{\text{ins}} \times t_c$$

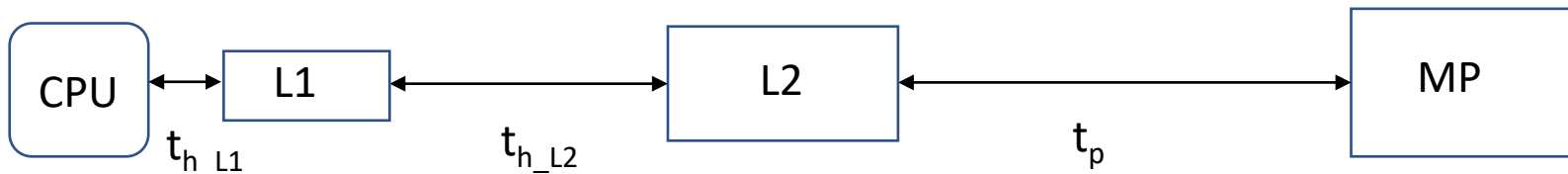
- A mesura que es redueix $\text{CPI}_{\text{ideal}}$, t_p és més important
 - t_p limita el rendiment
 - Com reduir el temps de penalització t_p ?
 - Veiem que t_p sols afecta a les fallades!
- Apliquem la mateixa solució: caches multinivell
 - Una segona cache per a les fallades de L1

Caches multinivell

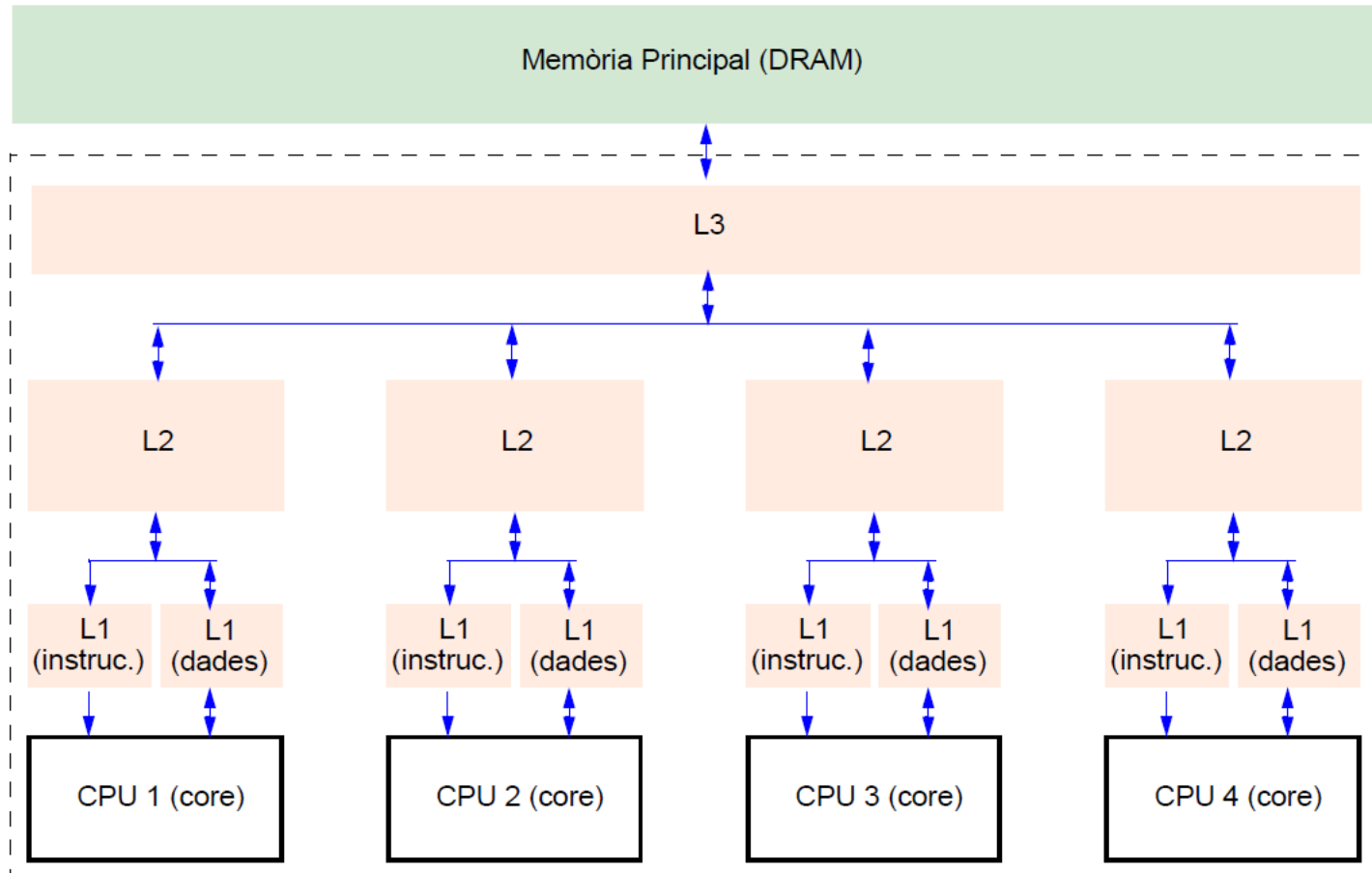
$$t_{\text{exe}} = (\text{CPI}_{\text{ideal}} + t_p \times m \times nr) \times n_{\text{ins}} \times t_c$$

- A mesura que es redueix $\text{CPI}_{\text{ideal}}$, t_p és més important
 - t_p limita el rendiment
 - Com reduir el temps de penalització t_p ?
 - Veiem que t_p sols afecta a les fallades!
- Apliquem la mateixa solució: caches multinivell
 - Una segona cache per a les fallades de L1
- La cache de segon nivell (L2)
 - És més gran, més lenta que la de primer nivell (L1)
 - Però si falla L1, podem trobar el bloc a L2, sense anar a MP

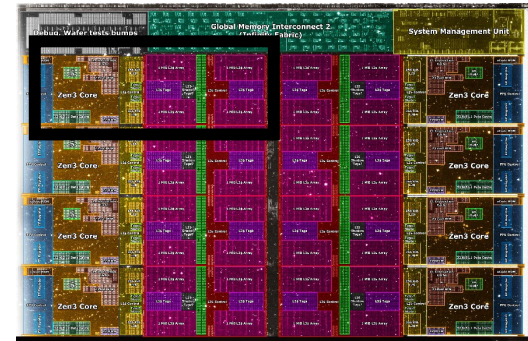
Caches multinivell

- Els xips actuals tenen múltiples CPUs (*cores*)
 - Comparteixen la MP i poden saturar-ne l'ample de banda
 - Reduïm el tràfic afegint un 3er. nivell de cache (L3), compartit

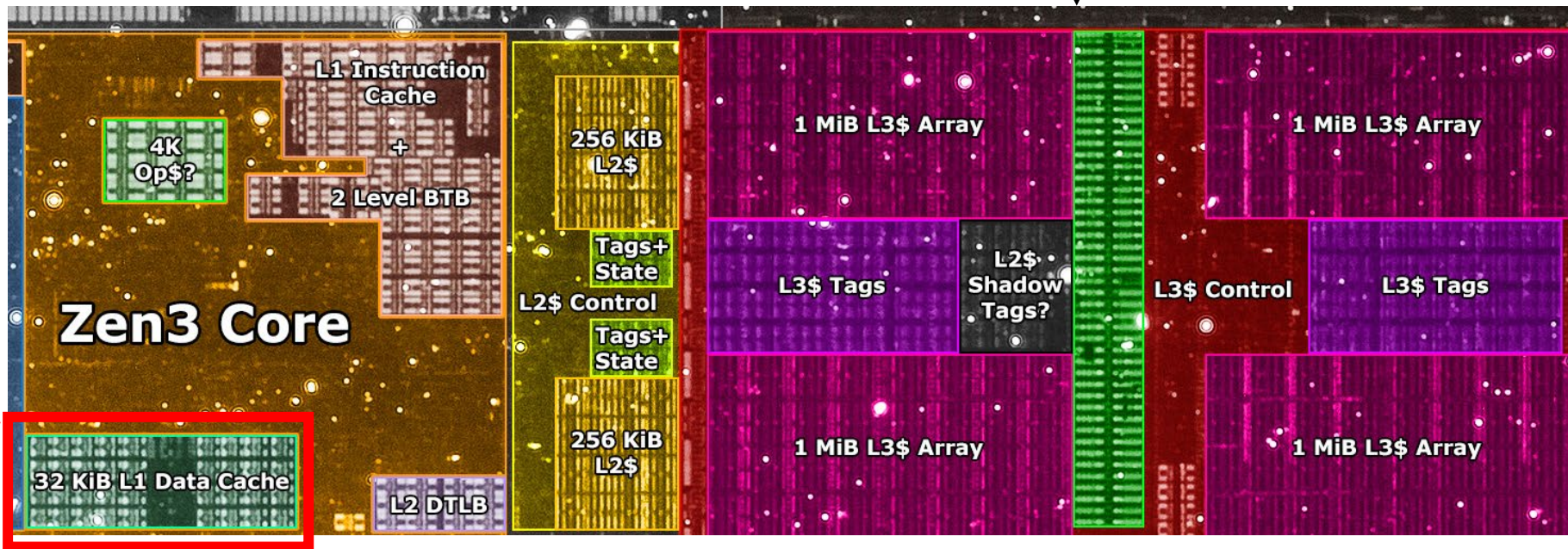
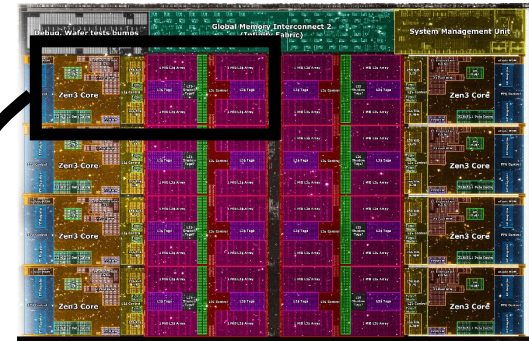
Caches multinivell

- Els computadors poden tenir més nivells: L1, L2, L3 ...
 - Solen integrar-se al mateix xip que la CPU
- Exemple: AMD Zen3 (8 cores)

Caches multinivell

- Els computadors poden tenir més nivells: L1, L2, L3 ...
 - Solen integrar-se al mateix xip que la CPU
- Exemple: AMD Zen3 (8 cores)
 - L1 de 32 KB (per core), 8 vies

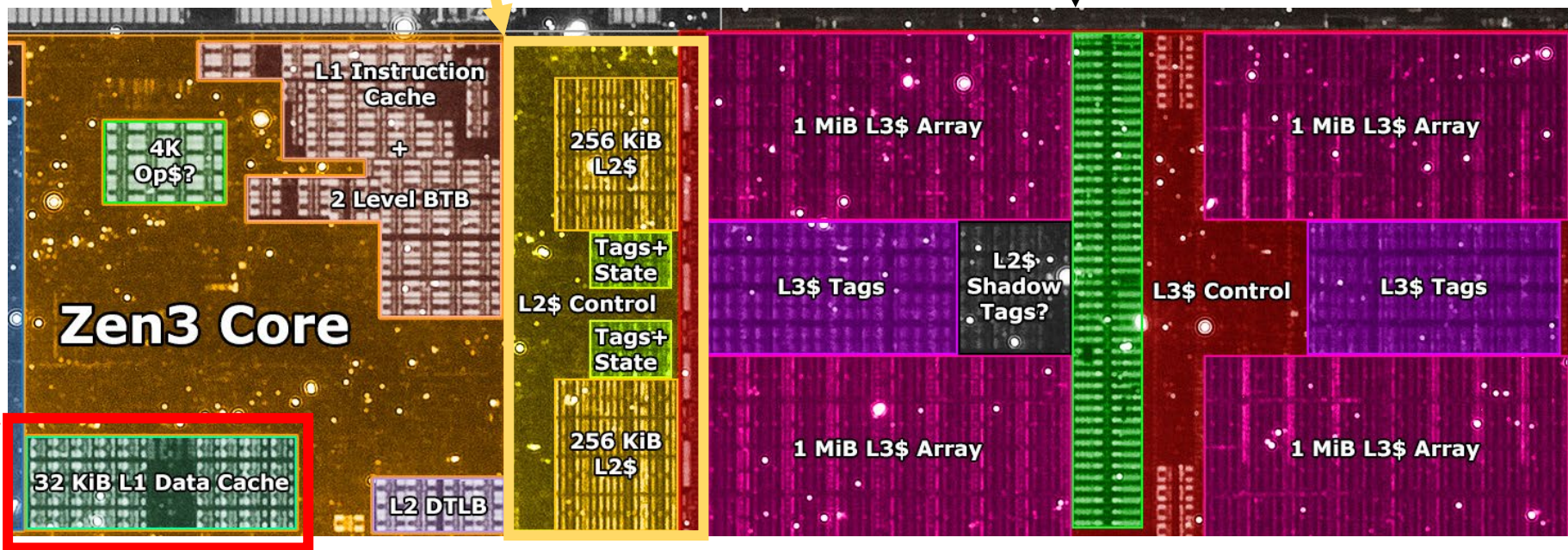
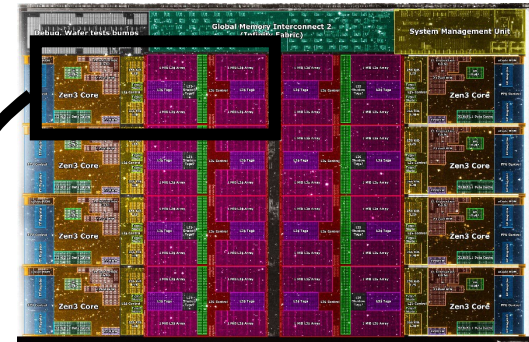

<https://i.redd.it/pa9c5mu9y2y51.jpg>

<https://www.amd.com/es/technologies/zen-core-3>

Caches multinivell

- Els computadors poden tenir més nivells: L1, L2, L3 ...
 - Solen integrar-se al mateix xip que la CPU
- Exemple: AMD Zen3 (8 cores)
 - L1 de 32 KB (per core), 8 vies
 - L2 de 512 KB (per core), 8 vies

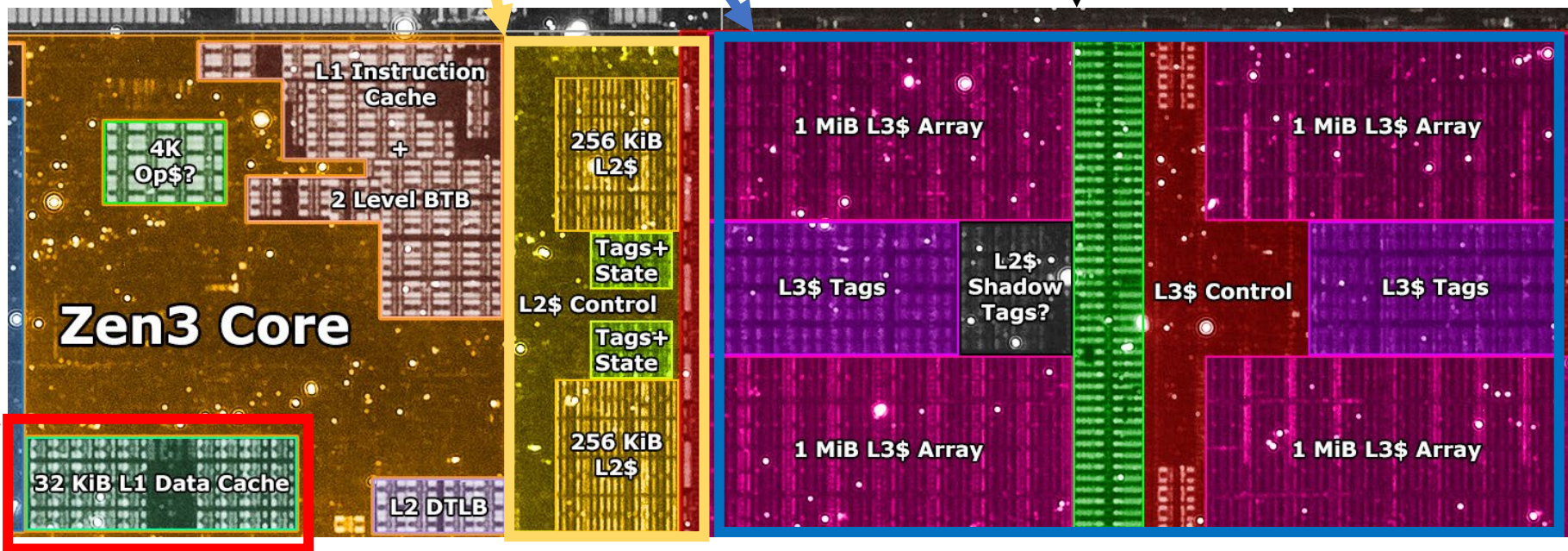
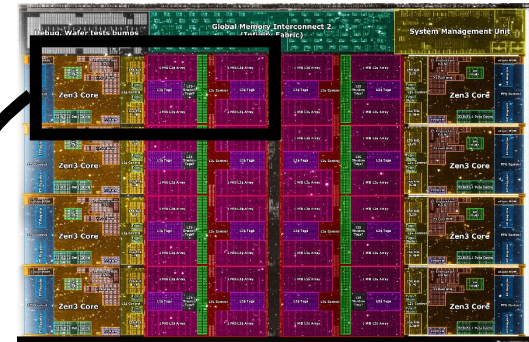

<https://i.redd.it/pa9c5mu9y2y51.jpg>

<https://www.amd.com/es/technologies/zen-core-3>

Caches multinivell

- Els computadors poden tenir més nivells: L1, L2, L3 ...
 - Solen integrar-se al mateix xip que la CPU
- Exemple: AMD Zen3 (8 cores)
 - **L1** de 32 KB (per core), 8 vies
 - **L2** de 512 KB (per core), 8 vies
 - **L3** de 32 MB (compartida), 16 vies

<https://i.redd.it/pa9c5mu9y2y51.jpg>

<https://www.amd.com/es/technologies/zen-core-3>

Tipologia de les fallades (CCC)

- Arrancada en fred o Obligatòria (**C**old o **C**ompulsory)
 - Primer cop que es referencia el bloc

Tipologia de les fallades (CCC)

- Arrancada en fred o Obligatòria (**C**old o **C**ompulsory)
 - Primer cop que es referencia el bloc
- Per **C**onflicte
 - Blocs ja visitats anteriorment
 - Blocs que es mapegen a la mateixa línia de MC i s'expulsen mútuament
 - Es poden evitar augmentant el *grau d'associativitat* (num vies)

Tipologia de les fallades (CCC)

- Arrancada en fred o Obligatòria (**C**old o **C**ompulsory)
 - Primer cop que es referencia el bloc
- Per **C**onflicte
 - Blocs ja visitats anteriorment
 - Blocs que es mapegen a la mateixa línia de MC i s'expulsen mútuament
 - Es poden evitar augmentant el *grau d'associativitat* (num vies)
- Per **C**apacitat
 - Blocs ja visitats anteriorment
 - No es poden evitar augmentant l'associativitat, només augmentant la *capacitat*

Exemple: Fallades per conflicte

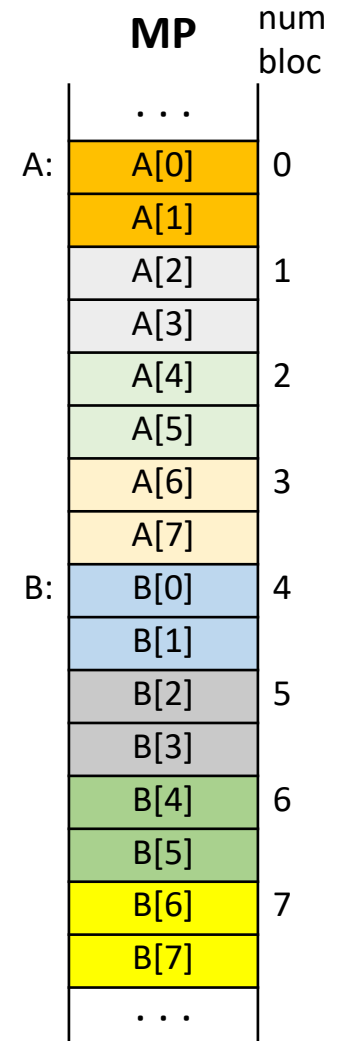
- Conflict misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (correspondència directa)

```
int A[8], B[8];
int i, s=0;
for (i=0; i<8 ; i++)
    s = s + A[i] * B[i];
```

Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	0			
1	0			
2	0			
3	0			

Exemple: Fallades per conflicte

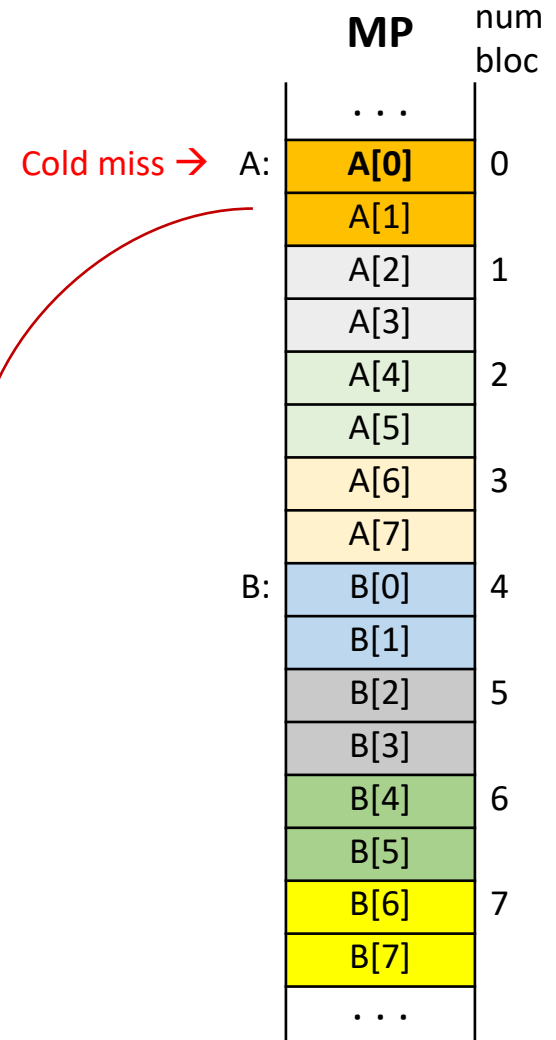
- Conflict misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (correspondència directa)

```
int A[8], B[8];  
int i, s=0;  
for (i=0; i<8 ; i++)  
    s = s + A[i] * B[i];
```

Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	1		A[0]	A[1]
1	0			
2	0			
3	0			

Exemple: Fallades per conflicte

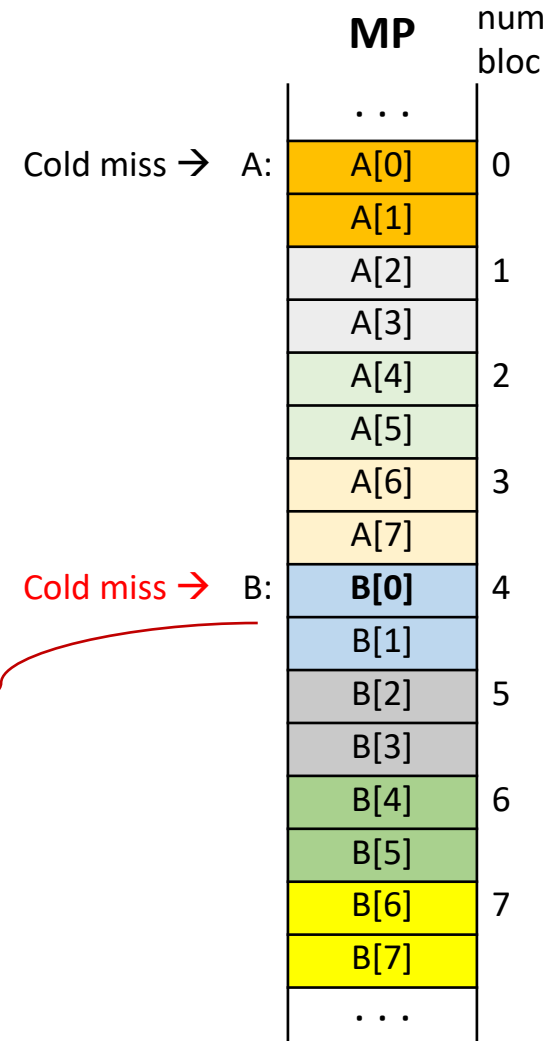
o Conflict misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (correspondència directa)

```
int A[8], B[8];
int i, s=0;
for (i=0; i<8 ; i++)
    s = s + A[i] * B[i];
```

Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	1		B[0]	B[1]
1	0			
2	0			
3	0			

Exemple: Fallades per conflicte

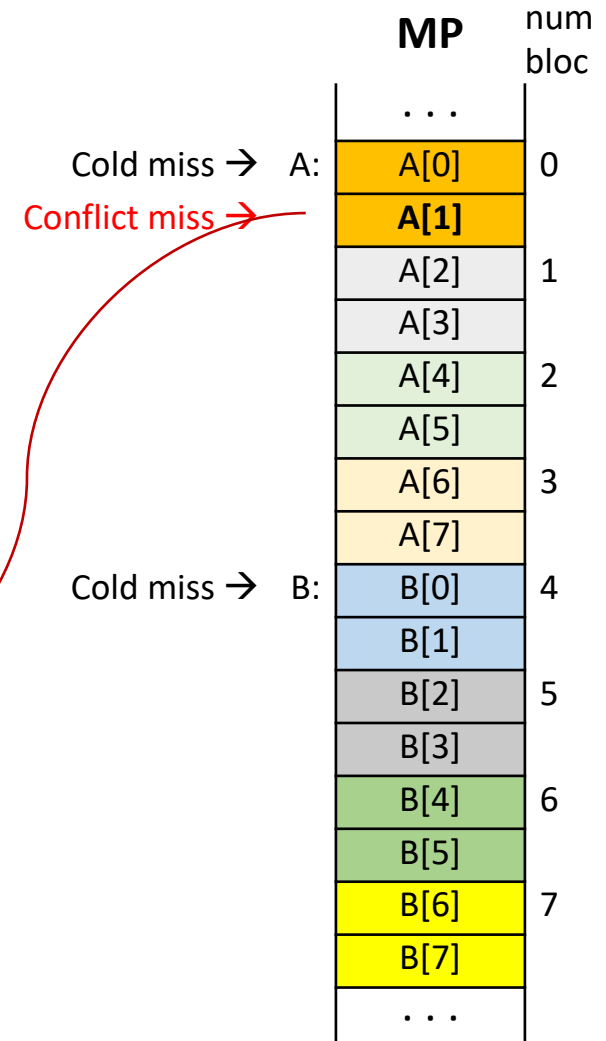
o Conflict misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (correspondència directa)

```
int A[8], B[8];
int i, s=0;
for (i=0; i<8 ; i++)
    s = s + A[i] * B[i];
```

Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	1		A[0]	A[1]
1	0			
2	0			
3	0			

Exemple: Fallades per conflicte

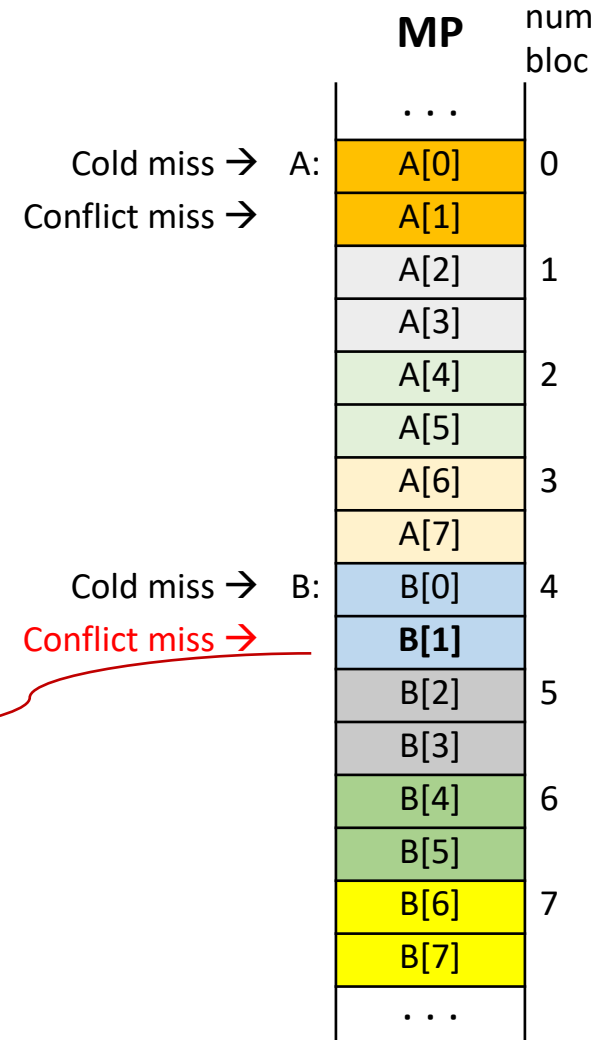
o Conflict misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (correspondència directa)

```
int A[8], B[8];
int i, s=0;
for (i=0; i<8 ; i++)
    s = s + A[i] * B[i];
```

Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	1		B[0]	B[1]
1	0			
2	0			
3	0			

Exemple: Fallades per Capacitat

○ Capacity misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (**totalment associativa**)

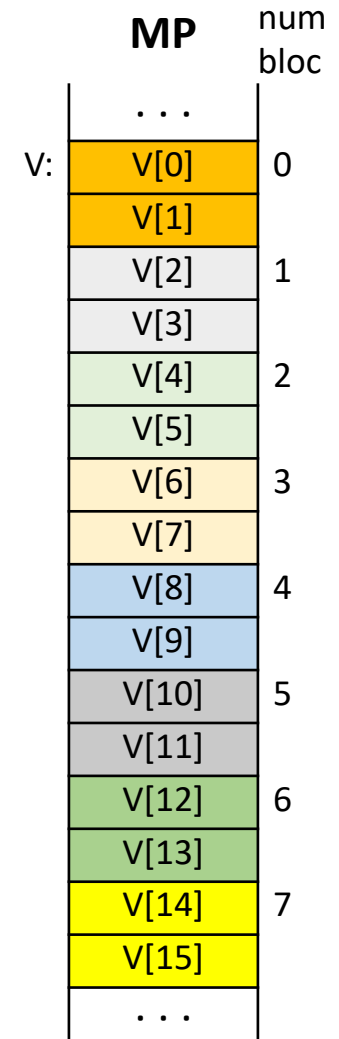
```
int V[16];  
int i, s=0;
```

```
for (i=0; i<16 ; i++)  
    s = s + V[i];
```

```
for (i=0; i<16 ; i++)  
    s = s + V[i]*3;
```

Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	0			
1	0			
2	0			
3	0			

Exemple: Fallades per Capacitat

○ Capacity misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (**totalment associativa**)

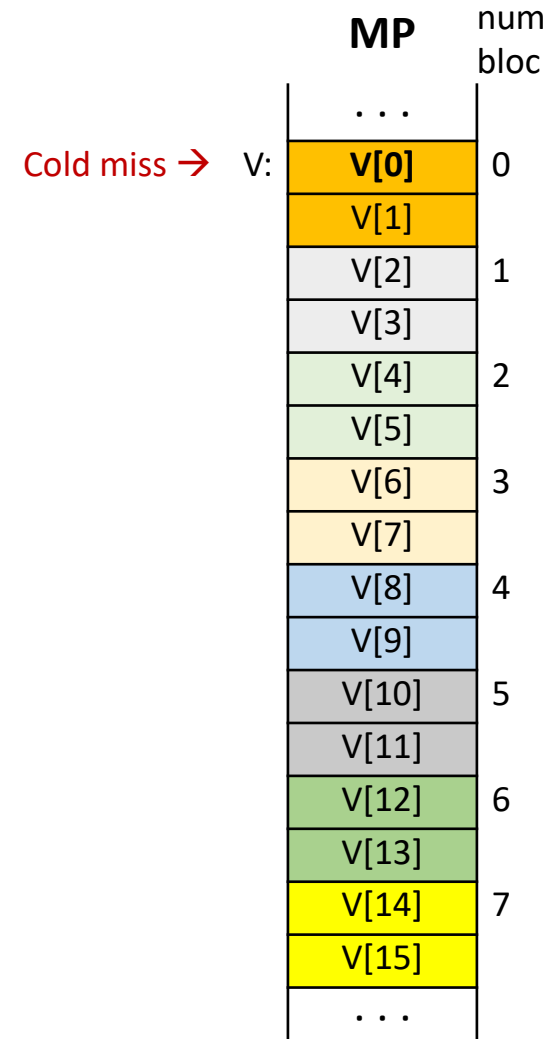
```
int V[16];
int i, s=0;
```

```
for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i];
```

```
for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i]*3;
```

Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	0			
1	0			
2	0			
3	0			

Exemple: Fallades per Capacitat

- Capacity misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (**totalment associativa**)

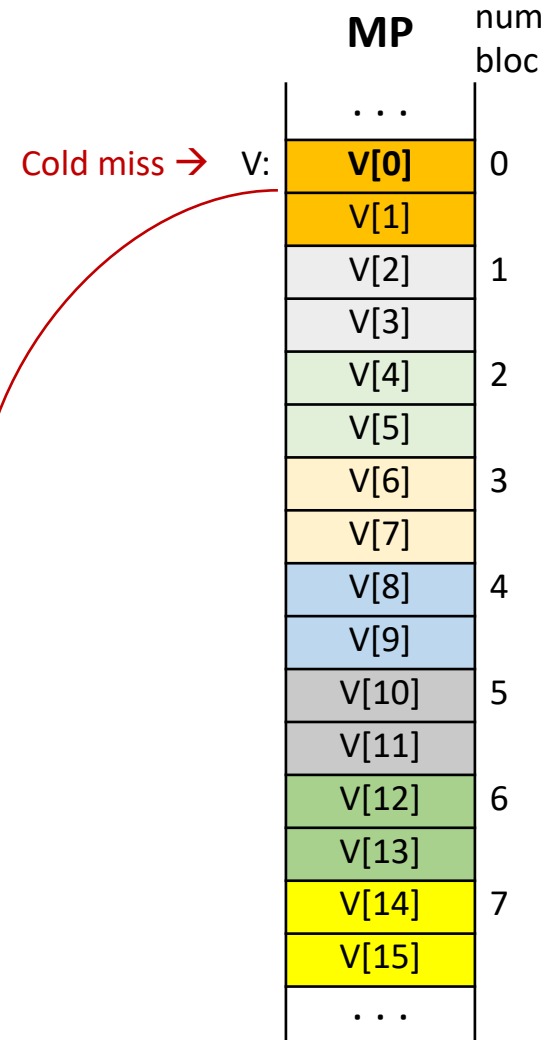
```
int V[16];
int i, s=0;
```

```
for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i];
```

```
for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i]*3;
```

Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	1		V[0]	V[1]
1	0			
2	0			
3	0			

Exemple: Fallades per Capacitat

- Capacity misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (**totalment associativa**)

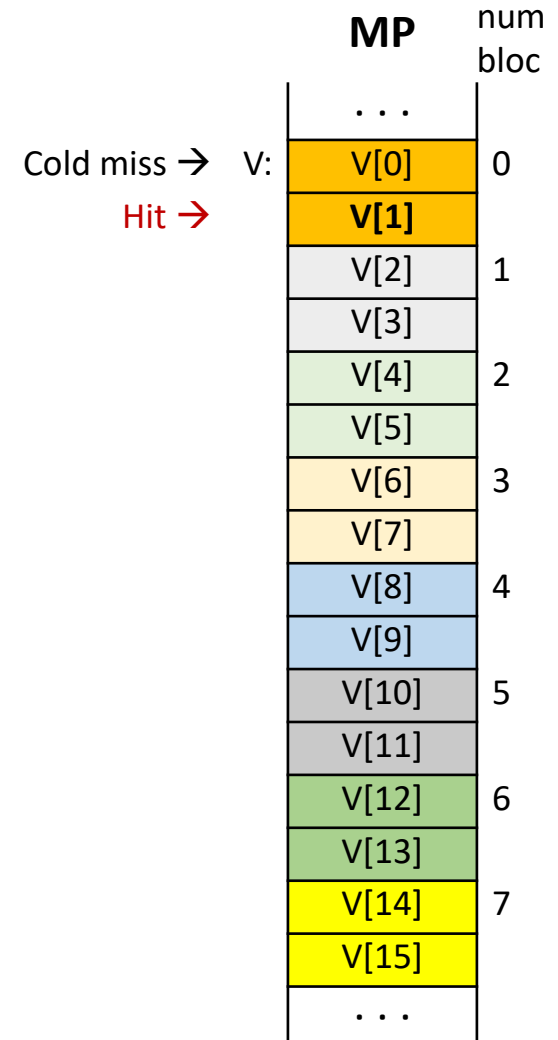
```
int V[16];
int i, s=0;

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i];

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i]*3;
```

Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	1		V[0]	V[1]
1	0			
2	0			
3	0			

Exemple: Fallades per Capacitat

- Capacity misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (**totalment associativa**)

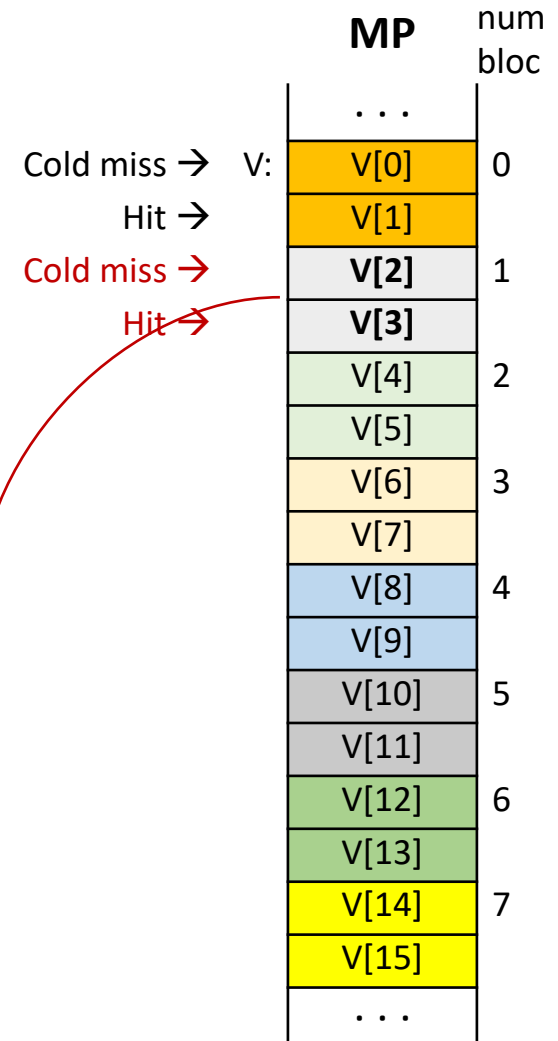
```
int V[16];
int i, s=0;

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i];

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i]*3;
```

Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	1		V[0]	V[1]
1	1		V[2]	V[3]
2	0			
3	0			

Exemple: Fallades per Capacitat

o Capacity misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (**totalment associativa**)

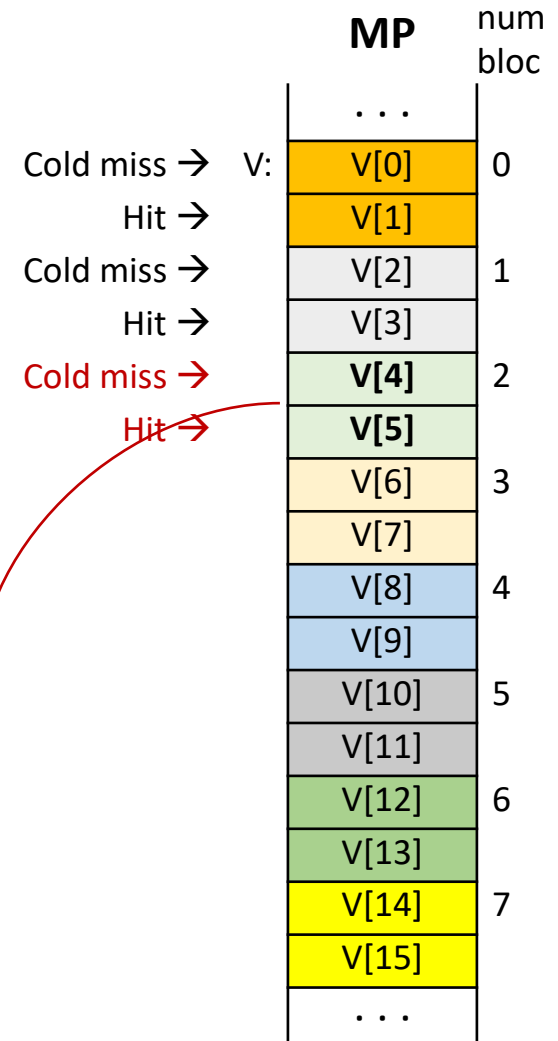
```
int V[16];
int i, s=0;

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i];

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i]*3;
```

Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	1		V[0]	V[1]
1	1		V[2]	V[3]
2	1		V[4]	V[5]
3	0			

Exemple: Fallades per Capacitat

o Capacity misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (**totalment associativa**)

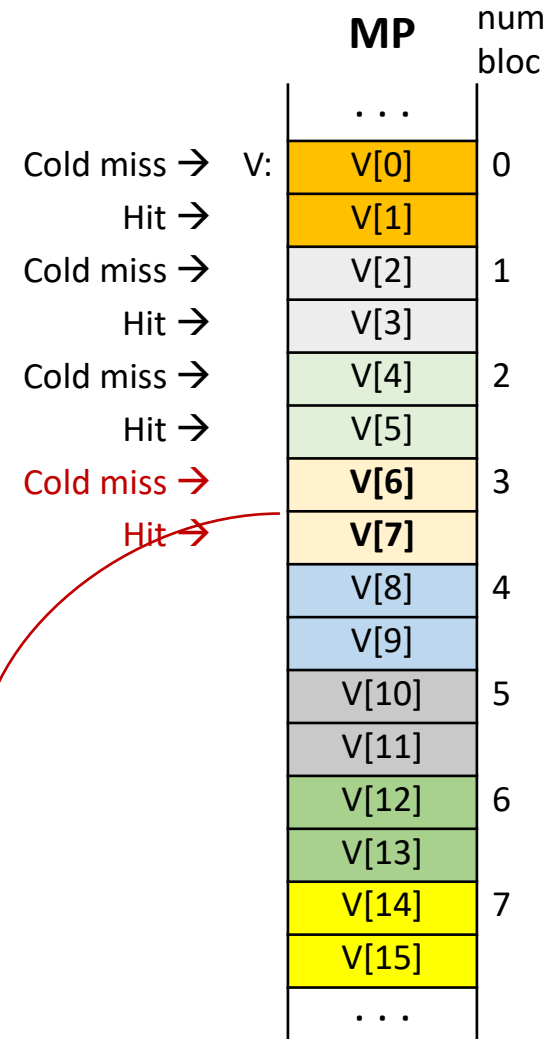
```
int V[16];
int i, s=0;

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i];

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i]*3;
```

Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	1		V[0]	V[1]
1	1		V[2]	V[3]
2	1		V[4]	V[5]
3	1		V[6]	V[7]

Exemple: Fallades per Capacitat

- Capacity misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (**totalment associativa**)

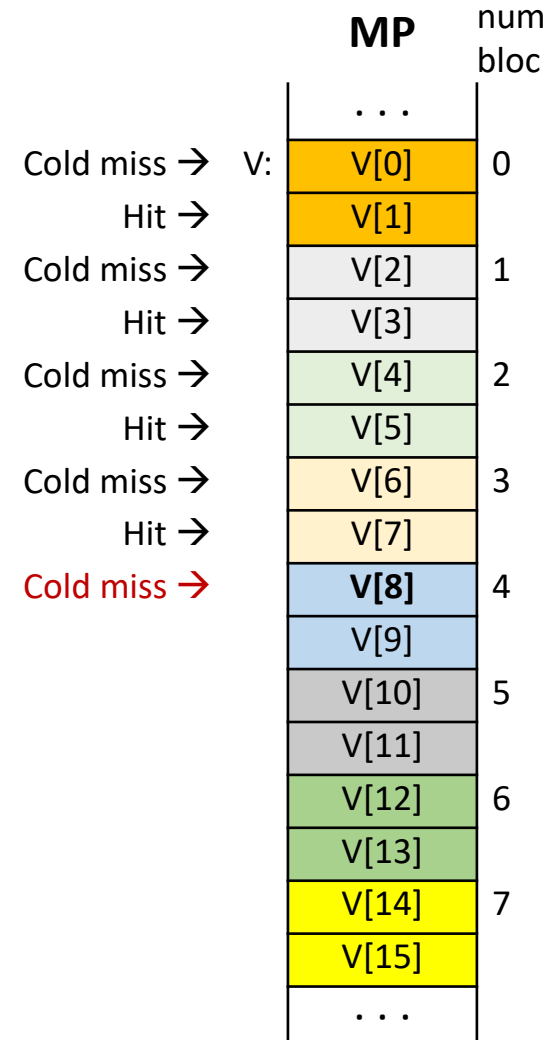
```
int V[16];
int i, s=0;

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i];

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i]*3;
```

Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	1		V[0]	V[1]
1	1		V[2]	V[3]
2	1		V[4]	V[5]
3	1		V[6]	V[7]

Exemple: Fallades per Capacitat

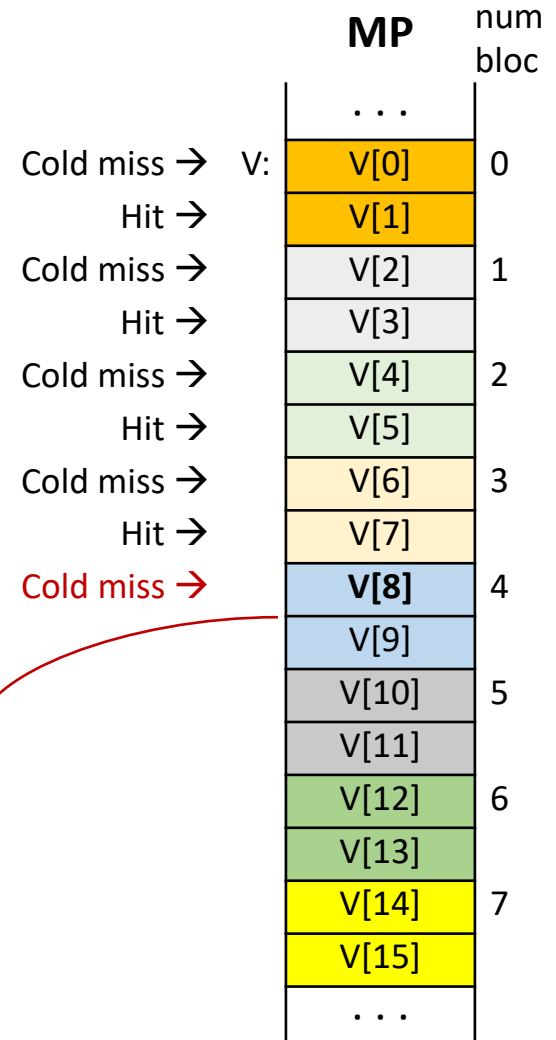
- Capacity misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (**totalment associativa**)

```
int V[16];
int i, s=0;

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i];

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i]*3;
```


reemplaçament a la via 0 (LRU)

Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	1		V[8]	V[9]
1	1		V[2]	V[3]
2	1		V[4]	V[5]
3	1		V[6]	V[7]

Exemple: Fallades per Capacitat

- Capacity misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (**totalment associativa**)

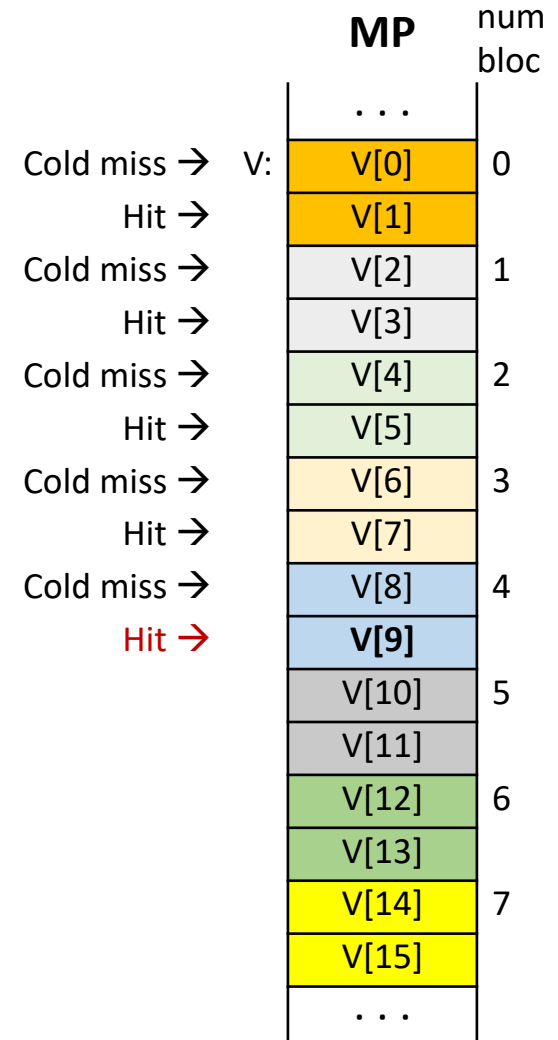
```
int V[16];
int i, s=0;

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i];

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i]*3;
```

Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	1		V[8]	V[9]
1	1		V[2]	V[3]
2	1		V[4]	V[5]
3	1		V[6]	V[7]

Exemple: Fallades per Capacitat

o Capacity misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (**totalment associativa**)

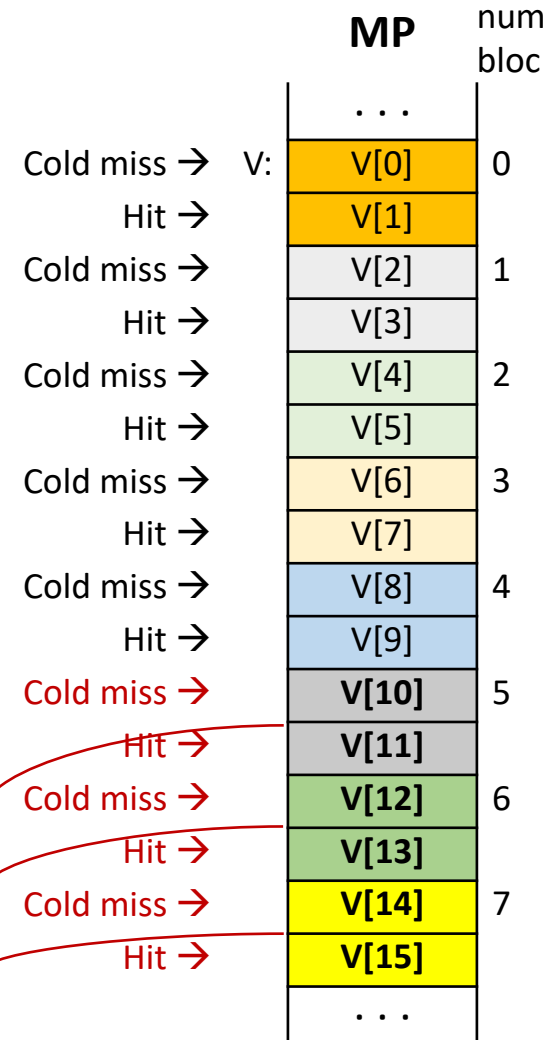
```
int V[16];
int i, s=0;

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i];

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i]*3;
```

Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	1		V[8]	V[9]
1	1		V[10]	V[11]
2	1		V[12]	V[13]
3	1		V[14]	V[15]

Exemple: Fallades per Capacitat

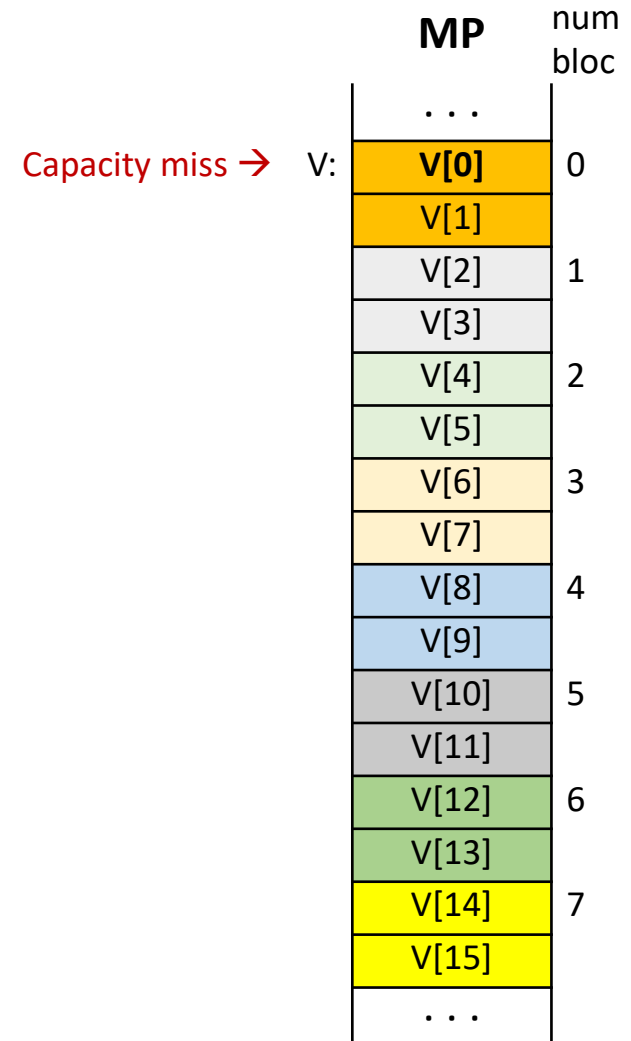
o Capacity misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (**totalment associativa**)

```
int V[16];
int i, s=0;

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i];

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i]*3;
```


Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	1		V[8]	V[9]
1	1		V[10]	V[11]
2	1		V[12]	V[13]
3	1		V[14]	V[15]

Exemple: Fallades per Capacitat

- Capacity misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (**totalment associativa**)

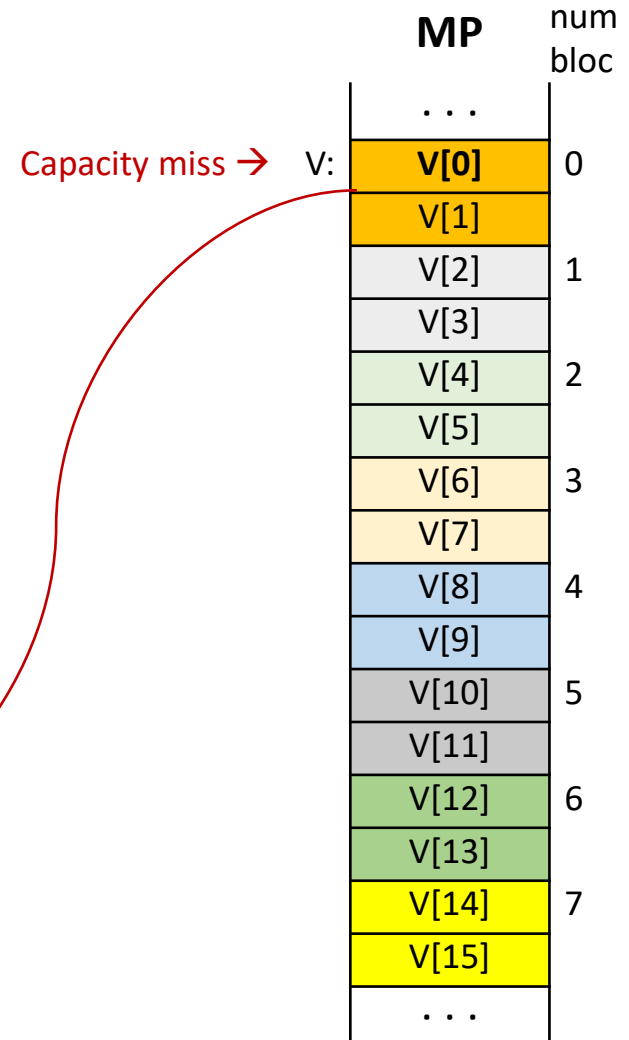
```
int V[16];
int i, s=0;

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i];

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i]*3;
```

Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	1		V[0]	V[1]
1	1		V[10]	V[11]
2	1		V[12]	V[13]
3	1		V[14]	V[15]

Exemple: Fallades per Capacitat

o Capacity misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (**totalment associativa**)

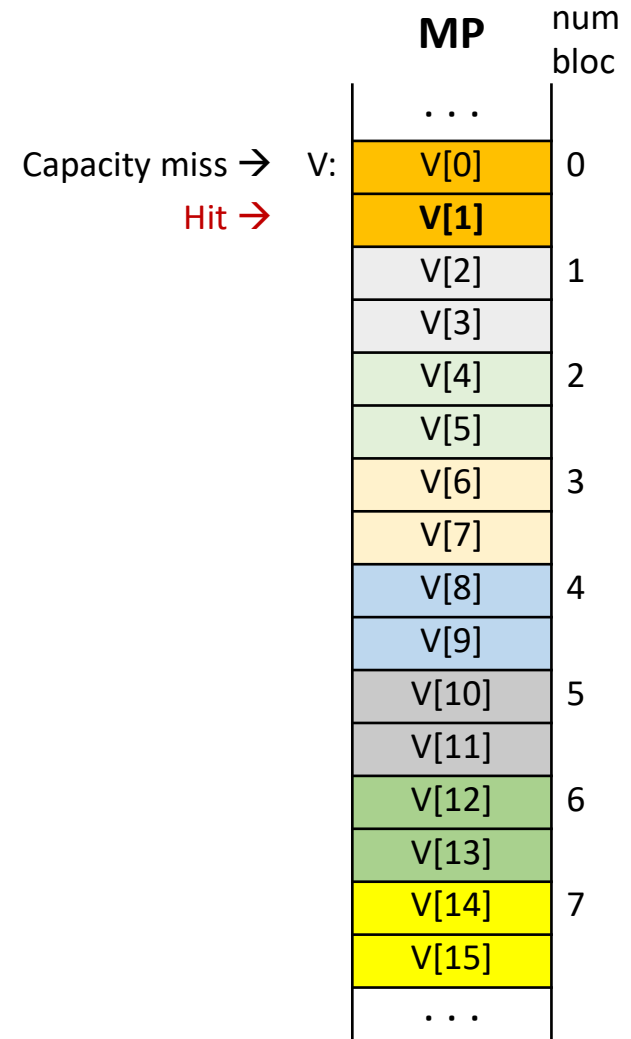
```
int V[16];
int i, s=0;

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i];

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i]*3;
```

Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	1		V[0]	V[1]
1	1		V[10]	V[11]
2	1		V[12]	V[13]
3	1		V[14]	V[15]

Exemple: Fallades per Capacitat

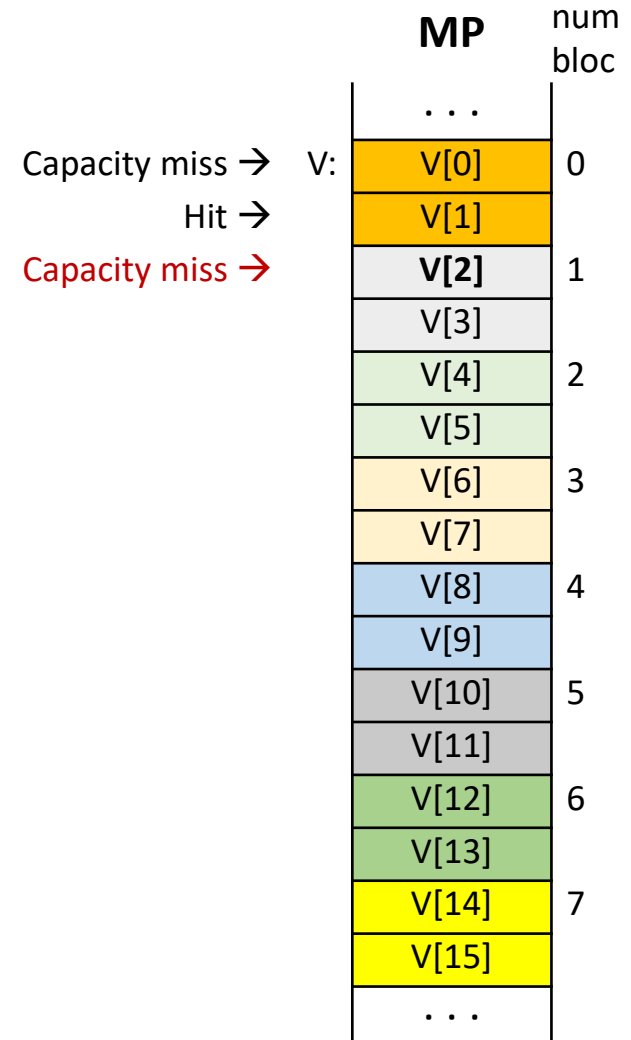
o Capacity misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (**totalment associativa**)

```
int V[16];
int i, s=0;

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i];

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i]*3;
```


Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	1		V[0]	V[1]
1	1		V[10]	V[11]
2	1		V[12]	V[13]
3	1		V[14]	V[15]

Exemple: Fallades per Capacitat

o Capacity misses

- Processador de 32 bits
- Blocs de 8 bytes (=2 words)
- MC de 4 línies (**totalment associativa**)

```
int V[16];
int i, s=0;

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i];

for (i=0; i<16 ; i++)
    s = s + V[i]*3;
```

Memòria Cache

	V	etiqueta	Dades	
0	1		V[0]	V[1]
1	1		V[2]	V[3]
2	1		V[12]	V[13]
3	1		V[14]	V[15]

